2255-040

PLAN-MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED VENRAY

GEMEENTE VENRAY

19 oktober 2009
074286694:0.3
B01023.000010

Inhoud

Samenvatting 5

1 Inleiding 10
1.1 Aanleiding 10
1.2 Doel planMER 12
1.3 Het buitengebied 13
1.4 M.e.r.-procedure 13
1.5 Leeswijzer 14

2 Beleid, wet- en regelgeving 15
2.1 Wet- en regelgeving van Europa 15
2.2 Beleidskaders, wet- en regelgeving van het Rijk 17
2.3 Beleidskaders Provincie Limburg 19
2.4 Beleidskaders Gemeente Venray 21

3 Milieugebruiksruimte 23
3.1 Intensieve veehouderij 23
3.2 Milieugebruiksruimte 23
3.2.1 Geur 23
3.2.2 Ammoniak en natuur 25
3.2.3 Luchtkwaliteit 26
3.3 Actuele behoefte 28

4 Alternatieven 30
4.1 Uitgangspunten alternatiefontwikkeling 30
4.2 De referentiesituatie 33
4.3 Verspreid alternatief 35
4.4 Concentratie-alternatief 35
4.5 Concentratie-plus-alternatief 35
4.6 Scenario's: groei met 0 en 20% 36
4.7 Scenario: groei rundveehouderij in het buitengebied met 0% en 20% 37

5 Effecten 38
5.1 Inleiding 38
5.2 Natuur 39
5.3 Geur 41
5.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie 44
5.4.1 Landschap 44
5.4.2 Cultuurhistorie en Archeologie 49
5.5 Verkeer, lucht en geluid 53
5.5.1 Verkeer 53
5.5.2 Lucht 56
5.5.3 Geluid 59

5.6 Bodem en water 61
5.7 Gezondheid 64
5.8 Duurzaamheid 65
5.9 Concentratie-plus: rangorde clusters 66
5.9.1 Ammoniak 67
5.9.2 Geurhinder 68
5.9.3 Fijn stof 69
5.9.4 Landschap 69
5.9.5 Cultuurhistorie 70
5.9.6 Archeologie 71
5.9.7 Verkeersafwikkeling 71
5.9.8 Infra-aanpassingen 72
5.9.9 Doorgroeimogelijkheden 73

6 Vergelijking van de alternatieven en de LOG-clusters 75
6.1 Vergelijking van de alternatieven 75
6.2 Vergelijking van de clusters concentratie-plus 76

7 Conclusies en aanbevelingen 77
7.1 Conclusies 77
7.2 Aanbevelingen 78

Bijlage 1 Consultatie: verwerking in planMER Venray 80

Bijlage 2 Artikel over Linderveld-uitspraak 82

Bijlage 3 Ruimtelijke spreiding bedrijven 83

Bijlage 4 Scenario rundveehouderij 84

Bijlage 5 Nadere verkenning zoekgebieden LOG's 85

Bijlage 6 Passende beoordeling Natuurbeschermingswet 88

Bijlage 7 Kaarten ammoniakdepositie 89

Bijlage 8 Kaarten geur 90

Bijlage 9 Achtergrondinformatie verkeer 91

Bijlage 10 Achtergrondinformatie luchtkwaliteit 93

Bijlage 11 Achtergrondinformatie gezondheid 94

Bijlage 12 Mogelijkheden voor intensieve veehouderij volgens vigerend bestemmingsplan 97

Bijlage 13 Lijst met afkortingen 98

Bijlage 14 Literatuurlijst 99

Colofon **100**

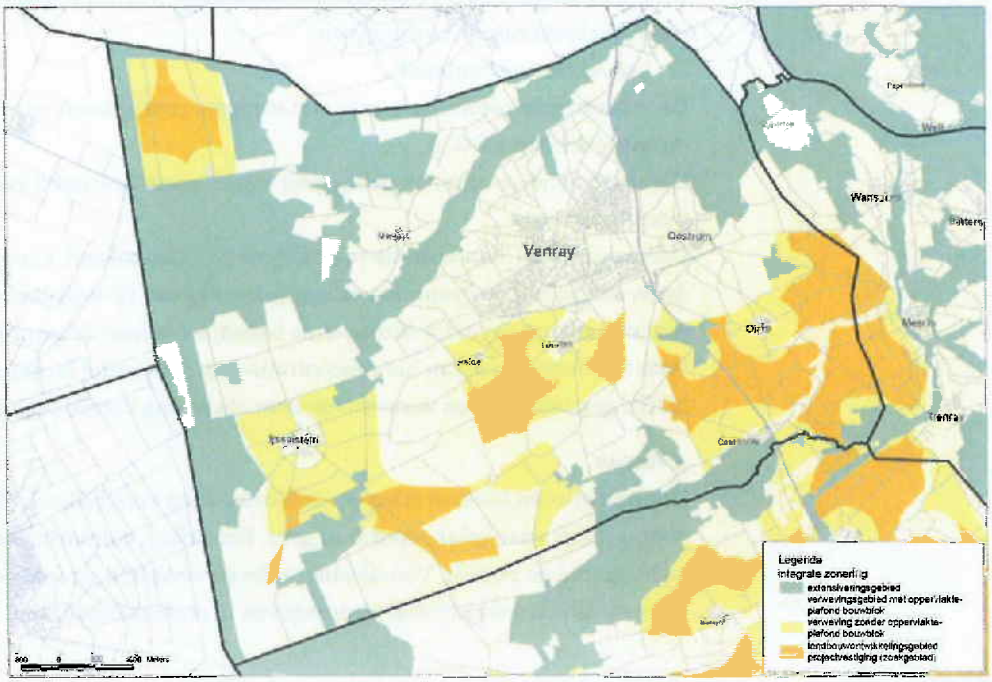
Samenvatting

PlanMER voor bestemmingsplan buitengebied

Naar aanleiding van het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg biedt de gemeente Venray in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied de mogelijkheid voor intensieve veehouderijbedrijven om zich te vestigen in landbouwontwikkelingsgebied(en) (LOG). Voor de mogelijke LOG's is een aantal zoekgebieden aangewezen, die zijn weergegeven in onderstaande afbeelding. Om de besluitvorming omtrent het bestemmingsplan te onderbouwen is dit planMER (milieueffectrapport voor een plan) opgesteld. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor activiteiten waarvoor later misschien een milieueffectrapport moet worden opgesteld. Het gaat daarbij om intensieve veehouderijen van een bepaalde omvang.

Afbeelding 0.1

Integrale zonering in Venray (Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), 2006)

Wet- en beleidskaders

De ruimte voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijen (IV) is beperkt, vooral door wet- en regelgeving omtrent natuur en geurhinder. Een belangrijk beleidskader vanuit Europa waarmee rekening moet worden gehouden betreft de regelgeving rondom Natura 2000, in Nederland geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet. Voor de gebieden die onder deze wet vallen, (o.a. Boschhuizerbergen en Deurnesche Peel & Mariapeel) geldt dat de natuurkwaliteit niet mag verslechteren. Als er wel schade optreedt is er de plicht om deze schade te compenseren. Ook de provincie Limburg zorgt voor enkele beleidskaders, namelijk het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) en het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg. Hierin is vooral aangegeven dat de functies in het gebied, de omgevingskwaliteit en de veterinaire kwetsbaarheid verbeterd moeten worden.

Milieugebruiksruimte

Door bestaand beleid en regelgeving op het gebied van geur wordt de ruimte voor de in te plaatsen of uit te breiden intensieve veehouderij beperkt. De ammoniakdepositie is een aandachtspunt voor zeer kwetsbare natuurgebieden (Wet ammoniak en veehouderij) en voor Natura2000-gebieden. Naast geur, ammoniak en stikstof geldt ook voor fijn stof een beperking, namelijk de grenswaarde.

Alternatieven en scenario's

Ten behoeve van een inschatting van de uitkomsten van planologisch beleid gericht op concentratie versus verspreide ontwikkeling van IV, zijn drie alternatieven uitgewerkt voor de LOG's die passen binnen het ruimtegebruik. De alternatieven zijn geformuleerd vanuit de veronderstelling dat er IV-bedrijven zullen stoppen, maar dat de productieruimte die vrijkomt door andere bedrijven (groeiers) wordt benut. Stoppende bedrijven zijn doorgaans de kleine bedrijven of bedrijven die liggen nabij natuur of woonkernen.

1. ' verspreid alternatief'

Dit is een aangenomen verspreide ontwikkeling, waarbij er geen sturing is verondersteld waar productieruimte wordt benut.

2. 'concentratie-alternatief'

De vrijkomende productieruimte van stoppers concentreert zich in geschikte delen binnen de zoekgebieden LOG's.

Deze alternatieven zijn ook gekoppeld aan scenario's, waarbij een groei met 0% resp. 20% wordt geschetst.

Daarnaast is een 'concentratie-plus-alternatief' beoordeeld. Concentratie in de geschikte delen van LOG's en gestimuleerde uitplaatsing van IV-bedrijven uit kernrandzones. Dit is een uitwerking van extra flankerende beleid, waarvoor de gemeente zou kunnen kiezen. Voor de beoordeling van het concentratie-plus alternatief is met name beoordeeld welke LOG's geschikt zouden kunnen zijn voor clustering van IV-bedrijven.

Effecten

De alternatieven kunnen effecten veroorzaken op verschillende thema's in het gebied, zoals natuur (door ammoniakdepositie), geur, landschap, cultuurhistorie, archeologie, verkeer, lucht, geluid en bodem. Van de alternatieven verspreid en concentratie zijn deze effecten beoordeeld en overzichtelijk weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 0.1

Totaaloverzicht effectscores van de alternatieven verspreiden en concentreren.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Ammoniakdepositie Natura2000+Rouwkuilen	0/+	-	+	-
Totaal leefklimaat	0/+	0/-	0/+	-
Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen	0/-	-	-	--
Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten	0/-	-	0/-	-
Beïnvloeding van archeologische waarden	0/-	-	0/-	-
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	-	0	-
Beïnvloeding van de verkeersveiligheid	0	-	0	-
Oplossen van knelpunten	0	0	0	0
Verkeer en fijn stof	0	0	0	0
Verandering geluidsemissie bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden	0	0	0	0
Beïnvloeding van geomorfologische of geologische patronen of elementen.	0	0	0	0
Beïnvloeding van het watersysteem	0	0	0	0
Effecten op gezondheid	0	0	0	0

Voor concentratie-plus is eerst een preselectie gemaakt van geschikte clusterlocaties in de LOG's en deze zijn onderling vergeleken. Op basis daarvan is een rangorde bepaald per beoordelingscriterium.

Tabel 0.2

Rangordes van de LOG-clusters voor een aantal criteria

Cluster: / Aspect	Vredepeel	Ysselsteyn ZO	Wüsterweg	Korenweg
Ammoniak				
Natura2000+Rouwkuilen	1	4	3	2
Wav-gebieden	4	3	2	1
Geurhinder	1	3	4	2
Fijn stof	1	3	4	2
Landschap en cultuurhistorie				
Landschap	1	2	3	4
Cultuurhistorie	2	1	4	3
Archeologie	1	2	4	3
Verkeersafwikkeling	1	2	3	4
Infra-aanpassingen	4	3	2	1
Doorgroeimogelijkheden				
Fysieke ruimte	1	2	3	4
Op basis van 'geurruimte'	1	2	3	4

Conclusies

De volgende conclusies zijn te trekken uit het planMER:

- Ten opzichte van het nog vast te stellen nieuwe bestemmingsplan biedt het vigerend bestemmingsplan (1981) op grond van fysieke (ontwikkel)ruimte nog relatief veel ruimte (ongeveer 3x zoveel) voor toename van milieubelasting (ammoniakemissie).
- Door de autonome ontwikkeling (AMvB-Huisvesting) is sprake van een flinke verbetering van de milieusituatie. Deze kan teniet worden gedaan indien in de gemeente Venray de intensieve veehouderij met 20% zou toenemen. Daar staat tegenover dat de toename in Venray naar verwachting gepaard gaat met afname elders (in andere gemeenten), zodat per saldo een milieuverbetering bewerkstelligd wordt.
- De alternatieven verspreiden en concentreren laten maar kleine verschillen zien. Dit komt onder andere doordat in de modelaanpak slechts 4% van de productieruimte is te verdelen. De huidige opzet van het agro-complex in Venray is sterk (groot qua schaal, gunstig qua ligging), zodat bij modellering op grond van realistische aannamen geen grote accentverschuivingen plaatsvinden die een scherp onderscheid van effecten laat zien.
- Bij extra flankerend beleid, oftewel gemeentelijke inzet om actief IV-bedrijven vanuit kernranden te verplaatsen naar geschikte clusterlocaties in de LOG's, is LOG-Vredepeel het meest geschikt voor de meeste beoordeelde aspecten.
- Er is een aantal leemten in kennis aangetroffen, die echter geen belemmering behoeven te zijn voor de verdere besluitvorming. Er is voldoende informatie voorhanden om het bestemmingsplan op te baseren.

Aanbevelingen

De volgende aanbevelingen zijn gegeven naar aanleiding van het planMER en de behandeling van het bestemmingsplan buitengebied:

- Omdat in het buitengebied, en dan met name in de LOG's, omwonenden op verschillende manieren extra hinder zullen ondervinden van de ontwikkelingen, wordt aangeraden om de plannen in goed overleg gestalte te geven. De gemeente dient goed op de hoogte te zijn en te blijven van inzichten in de relatie tussen veehouderij en gezondheid.
- In de LOG's blijkt maar beperkt ruimte te zijn voor inplaatsing van IV-bedrijven, hetgeen vooral het gevolg is van de beperkte fysieke ruimte, de geursituatie en te behouden landschappelijke kwaliteiten. Onderdelen van LOG's blijken landschappelijk waardevol te zijn en het verdient de voorkeur daar geen nieuwvestiging te faciliteren. Het gaat dan om de LOG's Leunen-oost en Leunen-Heide, vanwege de aanwezigheid van het esdorpenlandschap ter plaatse. In 'geschikte' LOG's zou de gemeente actief beleid kunnen voeren om locaties van stoppers in de LOG's beschikbaar te houden voor doorgroei van/naar IV.
- In verwevingsgebieden is ruimte om bestaande IV-bedrijven door te laten groeien. De voorkeur ligt in het gebied ten zuiden van Ysselsteyn tegen de gemeentegrens aan en in het gebied ten noorden van de kern Ysselsteyn.
- Uit dit planMER blijkt (opnieuw) dat in de bebouwde kom van Ysselsteyn er sprake is van een matig leefklimaat als gevolg van geurhinder door stalemissies. Bij een keuze voor flankerend beleid gekoppeld aan het bestemmingsplan, dan kan overwogen worden om bij een eventuele actieve sanering van veehouderij hier te beginnen.
- Bij actieve verplaatsing van IV-bedrijven naar LOG's verdient het LOG Vredepeel de voorkeur, gevolgd door Ysselsteyn ZO, Wüsterweg en Korenweg in deze volgorde.

- De gemeente wordt aangeraden de beleidsontwikkelingen omtrent het toekomstige beleid en beoordelingskader voor ammoniakdepositie op Natura 2000 nauwgezet te volgen en te bezien of een eventuele uitwerking van dit beleid in het bestemmingsplan buitengebied dient te worden opgenomen.
- Bij de modelleringen in dit planMER is het uitgangspunt dat de bedrijven in werking zijn conform de vergunning. Het blijft van belang dat de gemeente toeziet op een goede uitvoering van plannen en een goede leefomgeving door op passende wijze invulling te geven aan haar controlerende en handhavende functie. Door controle en handhaving kan wellicht nog milieuwinst geboekt worden.

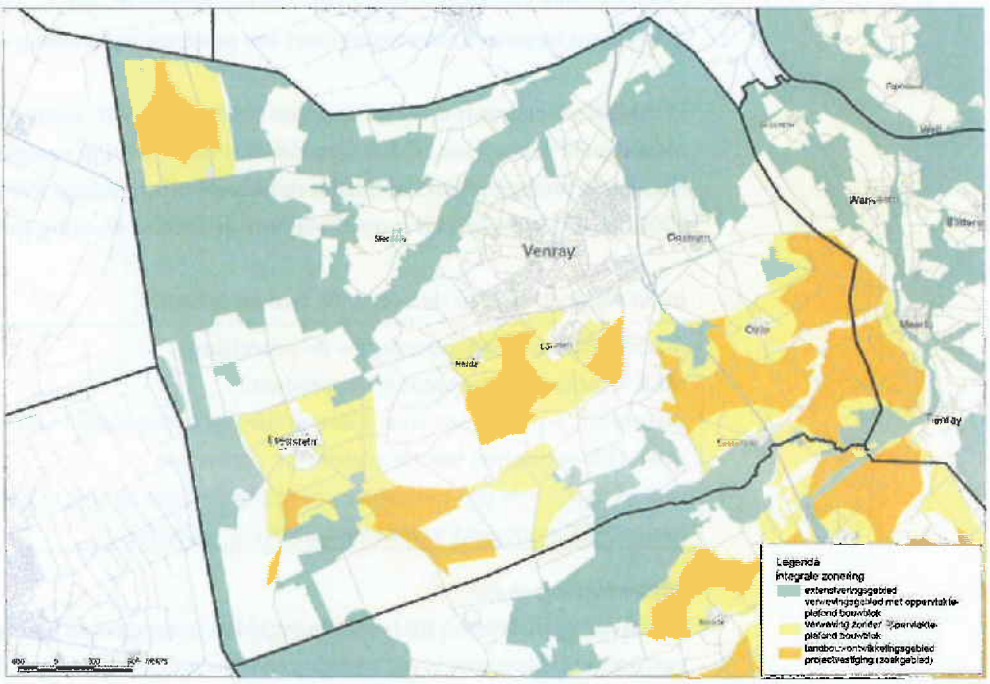
HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

Nieuw bestemmingsplan buitengebied

Het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg draagt de gemeenten op de zonering van de intensieve veehouderij door te vertalen in de gemeentelijke bestemmingsplannen. De gemeente Venray zorgt voor deze vertaling in de integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied. Het college van Burgemeester en Wethouders van Venray is bezig met het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Eén van de ontwikkelingen die hiermee gestalte krijgt is het vestigingsbeleid van de intensieve veehouderij in landbouwontwikkelingsgebieden (LOG) en verwevingsgebieden.

Afbeelding 1.2
Integrale zonering in Venray (Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), 2006)

Intensieve veehouderij is het bedrijfsmatig houden van dieren zonder dat het bedrijf hoeft te beschikken over grond bestemd voor de voerproductie van deze dieren. In Venray gaat het voornamelijk om varkens- en pluimveebedrijven.

M.e.r.-plicht

Bij de voorbereidingen van dit bestemmingsplan buitengebied is sprake van de plicht voor een planMER. Deze plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

- die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten (alleen varkens- en pluimveebedrijven zijn m.e.r.-beoordelingsplichtig);
- en/of waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn.

M.E.R.-PLICHTIGE ACTIVITEITEN

Er is sprake van een m.e.r.-plichtige activiteit als bijvoorbeeld toekomstige initiatieven bestaan uit "het oprichten, wijzigen of uitbreiden van een inrichting met > 85.000 plaatsen voor mesthoenders, > 60.000 plaatsen voor hennen, > 3.000 plaatsen voor mestvarkens of > 900 plaatsen voor zeugen". Hiervoor moet een besluit-m.e.r. worden opgesteld conform artikel 7.2 Wet milieubeheer en de categorieën C14 en D14 van het Besluit m.e.r. 1994.

PASSENDE BEOORDELING

Plannen met mogelijk significante gevolgen op Natura 2000 gebieden zijn niet zonder meer toegestaan op grond van de Natuurbeschermingswet. Wanneer de achtergronddepositie in de referentiesituatie op Natura 2000 gebieden hoger is dan de kritische depositie is er sprake van een overbelaste situatie. Wanneer een toename aan ammoniakemissie vanuit de LOG's leidt tot een toename aan ammoniakdepositie op een overbelast Natura 2000 gebied, bestaat de kans op significant negatieve effecten en moet een passende beoordeling worden uitgevoerd.

PlanMER vloeit voort uit een Europese richtlijn uit 2001, waar het Strategische Milieubeoordeling heet (SMB). Inmiddels is deze richtlijn vastgesteld in het Besluit houdende wijziging van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (uitvoering richtlijn nrs. 2001 142/EG). Dit Besluit is op 29 september 2006 in werking getreden.

In dit rapport worden de volgende termen gebruikt.

m.e.r. = milieueffectrapportage = de procedure
MER = milieueffectrapport = het product
plan-m.e.r. = procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten
planMER = product van de plan-m.e.r. procedure
besluit-m.e.r. = m.e.r.-procedure voor projecten die bij wet m.e.r.-plichtig zijn
besluitMER = product van de besluit-m.e.r. procedure

Kaderstelling m.e.r.

Omdat de gemeente bij dit bestemmingsplan buitengebied keuzes maakt over de omvang van bouwvlakken van veehouderijen en over mogelijkheden voor omschakeling naar en uitbreiding en nieuwvestiging van intensieve veehouderij via wijzigingsbevoegdheden, kan het bestemmingsplan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, te weten besluiten over milieu- en bouwvergunningen van veehouderijen met een omvang boven de m.e.r.-drempel (artikel 7.2 Wet milieubeheer: het gaat om de categorieën C14 en D14 van het Besluit m.e.r.). Om die reden dient voor het bestemmingsplan een planMER te worden opgesteld.

Passende beoordeling

Een andere reden dat er een planMER wordt opgesteld is dat er een passende beoordeling nodig is. Het bestemmingsplan heeft namelijk mogelijk significante gevolgen op Natura 2000-gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). De Nbw is de Nederlandse implementatie van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Koppeling planMER aan bestemmingsplan

De procedure voor plan-m.e.r. wordt gekoppeld aan de procedure voor het bestemmingsplan. De gemeente maakt daarbij tevens gebruik van de mogelijkheid om te zorgen voor een inhoudelijk goede afstemming met de activiteiten die verricht worden in het kader van de uitwerking van de landbouwontwikkelingsgebieden.

Een nadere begrenzing en een "ontwikkelplan" voor een landbouwontwikkelingsgebied, samen met de regels ten aanzien van bouwvlakvergroting van andere agrarische en recreatieve bedrijven en het aanlegvergunningstelsel, vormt een belangrijke inhoudelijke bouwsteen voor het bepalen van de alternatieven in dit planMER. Voorts zijn de resultaten van het planMER een belangrijke input voor het bepalen van de ontwikkelings-mogelijkheden in het bestemmingsplan.

Er zijn bij het bestemmingsplan buitengebied in Venray geen andere onderwerpen gedefinieerd die als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten zijn te beschouwen.

1.2 DOEL PLANMER

De gemeente Venray streeft met de bestemmingsplanherziening naar een helder en overzichtelijk juridisch plan, dat duidelijkheid en rechtszekerheid biedt aan de gebruikers en bewoners van het buitengebied. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat de herziening flexibiliteit biedt voor de gewenste veranderingen, die niet altijd op dit moment zijn te voorzien.

De ruimte voor de ontwikkeling van IV-bedrijven is echter beperkt, door met name bestaande wet- en regelgeving zoals de Natuurbeschermingswet en de Wet geurhinder veehouderij.

Het planMER dient als hulpmiddel voor de besluitvorming bij de vaststelling van de bestemmingsplanherziening door de gemeenteraad van Venray. Dit om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de afweging over de ontwikkeling van IV-bedrijven. Het planMER levert de gemeenteraad onderbouwing voor beslissingen omtrent de toepassing van de gemeentelijke beleidsruimte in het bestemmingsplan buitengebied ten aanzien van intensieve veehouderij. Dit is als volgt gedacht:

1. Het planMER brengt de huidige omvang van de intensieve veehouderij (vooral varkens en pluimveebedrijven) in beeld en gaat in op de mogelijke autonome ontwikkelscenario's voor de intensieve veehouderij en op de sturingsalternatieven vanuit de gemeente.
2. Vervolgens maakt het planMER de milieugevolgen van de diverse ontwikkelscenario's en sturingsalternatieven inzichtelijk.
3. Deze effectbeschrijving resulteert in een vergelijking tussen de sturingsalternatieven en scenario's.

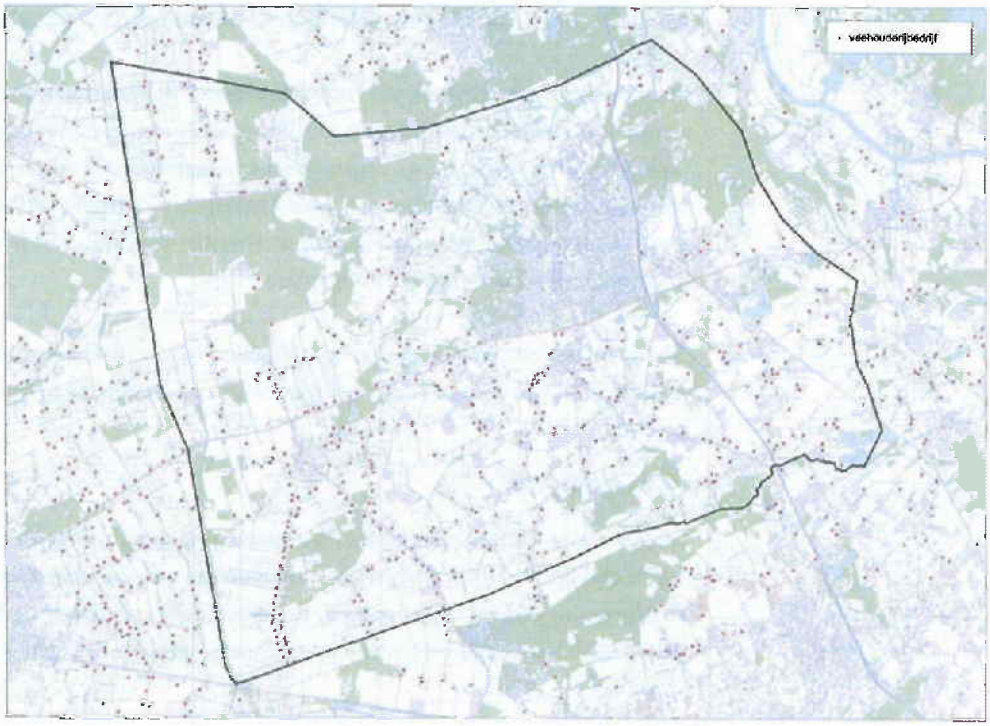
De wijze waarop de gemeente planologische sturing gaat verzorgen in het bestemmingsplan zal mede afhangen van de resultaten uit het planMER.

1.3 HET BUITENGEBIED

Het studiegebied van dit planMER is het buitengebied van de gemeente Venray. Dit buitengebied kenmerkt zich door een sterke aanwezigheid van agrarische bedrijven (met name varkens- en pluimveebedrijven) en door verspreide ligging van enkele bos- en natuurgebieden. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van het buitengebied met de ligging van alle veehouderijbedrijven.

Afbeelding 1.3

Overzicht van het buitengebied van Venray met de ligging van alle veehouderijbedrijven (rundvee, varkens, kippen, et cetera)

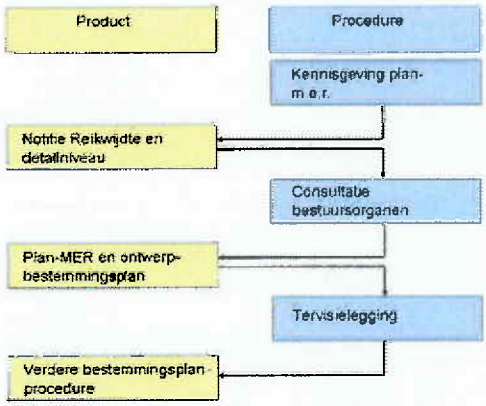
1.4 M.E.R.-PROCEDURE

Voor plan-m.e.r. dienen de volgende stappen te worden doorlopen:

1. Het opstellen van een notitie c.q. presentatie over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER.
2. Raadplegen bestuursorganen met specifieke milieuverantwoordelijkheid en de Commissie voor de m.e.r. over reikwijdte en detailniveau van het planMER.
3. Opstellen van een planMER. In deze rapportage wordt als bijlage c.q. onderbouwing bij het (ontwerp-)bestemmingsplan gevoegd.
4. Terinzagelegging van het planMER, waarbij inspraak mogelijk is.
5. Motivering van de rol van het planMER en de inspraakreacties bij de verdere besluitvorming.

Afbeelding 1.4

Gekozen procedure planMER en bestemmingsplan buitengebied in gemeente Venray.

Stap 1 t/m 3 zijn doorlopen.

Een korte toelichting per stap:

KENNISGEVING

Stap 1: De officiële start bestaat uit een openbare kennisgeving van het voornemen om het bestemmingsplan buitengebied te herzien en hiervoor een plan-m.e.r. te doorlopen. Deze aankondiging vond plaats in de Peel en Maas en de Staatscourant op 23 april 2009.

RAADPLEGING

Stap 2: Raadpleging van de betrokken bestuursorganen over de inhoud (reikwijdte en detailniveau) van het milieueffectrapport. Hiervoor is de Notitie Reikwijdte & Detailniveau opgesteld en voorgelegd aan de Commissie voor de m.e.r. en aan betrokken bestuursorganen. Naast reacties van betrokken bestuursorganen, is ook het advies van de Commissie m.e.r. over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport (hierna het Reikwijdte-advies) ontvangen op 23 juni 2009 (rapportnummer 2255-30). De uitkomsten van de consultatie en de verwerking ervan in dit planMER is opgenomen in bijlage 1. Hierin is alleen ingegaan op de inhoudelijke punten.

OPSTELLEN PLANMER

Stap 3: In deze stap is het onderzoek uitgevoerd en het planMER opgesteld. Hierbij is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van al bestaande informatiebronnen: provinciale waardekaarten, milieumeetnetten, internetsites (CBS, LEI), et cetera.

Nog uit te voeren stappen:

ONAFHANKELIJKE TOETSING

Stap 4: Het planMER wordt gelijk met het ontwerpbestemmingsplan ter visie gelegd. In deze stap is ruimte voor inspraak en consultatie. Een speciaal aandachtspunt is toetsing van het planMER door de onafhankelijke Commissie m.e.r.

MER EN BESTEMMINGSPLAN TER VISIE

Stap 5: In deze stap voegt het planMER slechts één verplichting toe; een expliciete motivering van de rol van het planMER en de inspraakreacties bij het definitieve besluit waarmee het bestemmingsplan wordt vastgesteld.

1.5 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 beschrijft de beleidskaders en wet- en regelgeving welke relevant zijn voor de ontwikkeling van de IV-bedrijven in Venray. De milieugebruiksruimte is toegelicht in hoofdstuk 3. De alternatieven en de scenario's zijn beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 zijn de effecten beschreven en beoordeeld, gevolgd door hoofdstuk 6 die een vergelijking bevat van de alternatieven. In hoofdstuk 7 staan conclusies en aanbevelingen aan de gemeente betreffende het verdere bestemmingsplantraject. Kaartmateriaal en de passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn te vinden in de bijlagen.

HOOFDSTUK 2 Beleid, wet- en regelgeving

In het bestemmingsplan kiest de gemeente voor een planologische regeling ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij. Er zijn verschillende beleidskaders waarmee de gemeente bij het bepalen van haar planologisch beleid rekening heeft te houden. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke randvoorwaarden volgen uit de verschillende beleidskaders en wetgeving.

2.1 WET- EN REGELGEVING VAN EUROPA

Natura 2000

Om de biodiversiteit binnen de Europese Unie te behouden en te herstellen is het Natura 2000-beleid opgesteld. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Het netwerk is nog in ontwikkeling en omvat alle gebieden die beschermd zijn op grond van de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).

VOGELRICHTLIJN

De Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) is een regeling die tot doel heeft alle in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de EU te beschermen. De lidstaten van de EU zijn verplicht voor alle vogelsoorten die in hun land leven leefgebieden van voldoende grootte en kwaliteit te beschermen. Gebieden waar zeldzame vogelsoorten leven of waar zeldzame trekvogels gebruik van maken moeten extra beschermd worden. Deze gebieden moeten door de lidstaten aangewezen worden als speciale beschermingszones. In bijlage I van de Vogelrichtlijn staan de soorten vermeld waarvoor de lidstaten speciale beschermingszones moeten aanwijzen.

HABITATRICHTLIJN

De Habitatrichtlijn is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld. Deze richtlijn beoogt de biologische diversiteit te waarborgen, door het in stand houden van de natuurlijke en halfnatuurlijke leefgebieden en de wilde flora en fauna. De Habitatrichtlijn omvat een lijst van soorten (bijlage II van de Habitatrichtlijn) en natuurtypen (habitattypen, bijlage I) die internationaal bescherming behoeven. Elke lidstaat is verplicht voor de in de lijst voorkomende habitattypen en soorten speciale beschermingszones aan te wijzen.
De Nederlandse bijdrage aan het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit 162 gebieden. De Natura 2000-gebieden worden in delen (zogenaamde tranches) aangewezen. Momenteel loopt het proces van de aanwijzing van de habitatrichtlijngebieden en het formuleren van de instandhoudingsdoelen en de kaders voor beheersplannen.

De feitelijke bescherming wordt doorvertaald in het nationaal beleid. Voor Nederland is de feitelijke bescherming geregeld in de Flora en faunawet (soortenbescherming) en de Natuurbeschermingswet (gebiedsbescherming).

Natuurbeschermingswet

Vanaf 1 oktober 2005 vindt de gebiedsbescherming in Nederland plaats via de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. De aangewezen Natura 2000-gebieden en de Beschermde Natuurmonumenten in de gemeente Venray worden op grond van deze Natuurbeschermingswet beschermd. In de gemeente Venray liggen de gebieden Boschhuizerbergen en Rouwkuilen en nabij de gemeente ligt het Natura2000-gebied Deurnesche Peel & Mariapeel en Maasduinen.

In de gemeente Venray is het gebied Rouwkuilen aangewezen als beschermd natuurmonument. Beschermde natuurmonumenten zijn aangewezen om gebieden met een natuurwetenschappelijke of landschappelijke betekenis te vrijwaren tegen ingrepen. Het kan gaan om gebieden met zeldzame planten en/of diersoorten, maar ook om gebieden die door hun ontstaansgeschiedenis, bodembouw of landschappelijke schoonheid waardevol zijn.

Voor de gebieden die beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet geldt dat projecten en handelingen niet mogen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de habitats of tot een verstorend effect op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten en handelingen die de beschermde natuurwaarden in een Natura 2000-gebied kunnen schaden, is een provinciale vergunning ex art. 19d Nb-wet noodzakelijk (geldt overigens niet voor een bestemmingsplan).

Flora- en faunawet

De vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verplichte soortenbescherming van flora en fauna is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wetgeving is vooral van belang voor natuurwaarden die buiten de EHS en de beschermde natuurgebieden voorkomen. Ontwikkelingen die (kunnen) leiden tot vernieling, beschadiging of verstoring van beschermde planten of voortplantings- of rustplaatsen van beschermde dieren zijn slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Indien er geen alternatieve mogelijkheden zijn (onderzoeksplicht) en aantoonbaar kan worden gemaakt dat er geen significante schade voor waardevolle flora en fauna zal optreden, kan voor bepaalde maatregelen een ontheffing of vrijstelling worden verleend. Dit kan ook wanneer er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Er geldt dan wel een compensatieplicht.

Relatie Natura2000-bescherming met intensieve veehouderij

De intensieve veehouderij beïnvloedt ecosystemen vooral door vervluchtiging van ammoniak uit stallen, die later neerslaat op natuurgebieden (depositie), en heeft dus via ammoniak ook invloed op Natura2000-doelstellingen. Andere effecten door intensieve veehouderij zijn verstoring door verkeer en machines zoals ventilatoren en het onttrekken van water (drainage van percelen en grondwateronttrekkingen). Afhankelijk van de mate van beïnvloeding kunnen voor intensieve veehouderijen passende beoordelingen en vergunningen ex Natuurbeschermingswet nodig zijn.

Kaderrichtlijn Water

Sinds 2000 is de Kaderrichtlijn Water van kracht. Deze Europese richtlijn streeft naar duurzame en robuuste watersystemen en is gericht op zowel grondwater als oppervlaktewater. De KRW gaat uit van het standstill-principe: de ecologische en chemische toestand van het grond- en oppervlaktewater mag vanaf 2000 niet verslechteren. Andere belangrijke uitgangspunten uit de KRW zijn een brongerichte aanpak en "de vervuiler betaalt". In de periode tot 2009 worden de ecologische doelen voor waterlichamen opgesteld en vastgesteld. De doelen dienen in 2015 gerealiseerd te zijn.

Onder bepaalde voorwaarden mogen de doelen ook later gehaald worden of worden verlaagd. Voor beschermde gebieden zoals zwemwateren en Vogel- en habitatrichtlijngebieden kan echter niet van de deadline van 2015 afgeweken worden. Hoewel de uiteindelijke chemische normen en ecologische doelstellingen nu nog niet bekend zijn, zullen gemeenten en andere partijen naar verwachting de huidige maatregelen moeten aanscherpen.

In de Kaderrichtlijn water staan de internationale stroomgebieden centraal.
Een internationaal stroomgebied wordt een stroomgebieddistrict genoemd. De Nederlandse wateren behoren tot de stroomgebieden van de Eems, Rijn, Maas en Schelde. Venray behoort tot het stroomgebied van de Maas. Nederland maakt voor elk van deze stroomgebieden aparte beheersplannen.

In stroomgebiedbeheersplannen worden alle milieudoelstellingen voor het grond- en oppervlaktewater en de beschermde gebieden opgenomen, evenals de maatregelen om deze doelstellingen te bereiken. In 2009 moeten de lidstaten van de EU voor ieder stroomgebieddistrict een eerste stroomgebiedbeheersplan klaar hebben. Dit plan wordt elke zes jaar herzien.

2.2 BELEIDSKADERS, WET- EN REGELGEVING VAN HET RIJK

Nota Ruimte

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen voor de komende decennia. Met de bekendmaking op 27 februari 2006 in onder andere de Staatscourant is de Nota Ruimte formeel in werking getreden.
De Nota Ruimte stelt ruimte voor ontwikkeling centraal en gaat uit van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet'. De nota ondersteunt gebiedsgerichte, integrale ontwikkeling waarin alle betrokkenen anticiperen. Het accent verschuift van toelatingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie.
De voornaamste ruimtelijke beleidsopgaven die het kabinet ziet voor de kortere en langere termijn zijn:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden;
- borging van de veiligheid.

De vitaliteit van het platteland wordt versterkt door ruimte te geven aan hergebruik van bebouwing en nieuwbouw in het buitengebied, vergroting en aanpassing van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden en door ruimte te bieden aan een duurzame en vitale landbouw en overige economische activiteiten die zich verdragen met de kwaliteit van het landschap.

De doelstellingen voor het ruimtelijk beleid voor water en groene ruimte omvatten:

- borging van veiligheid tegen overstromingen;
- voorkoming van wateroverlast en watertekorten;
- verbetering van water- en bodemkwaliteit.

Daarnaast hecht het Rijk bij de uitvoering van het ruimtelijk beleid grote betekenis aan:

- borging en ontwikkeling van natuurwaarden;
- de ontwikkeling van landschappelijke kwaliteit, en van bijzondere (ook internationaal erkende) landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Wetgeving op het gebied van dierwelzijn zoals het Varkensbesluit en het Legkippenbesluit 2003

Er is diverse regelgeving die betrekking heeft op het dierwelzijn. In het Varkensbesluit worden regels gegeven over het houden, huisvesten en verzorgen van varkens.
Het Varkensbesluit stelt met ingang van 1 januari 2013 voor gespeende biggen, vleesvarkens en opfokvarkens een groter vloeroppervlak per dier verplicht. In het Legkippenbesluit 2003 is bepaald dat het gebruik van legbatterijen voor de huisvesting van legkippen per 1 januari 2012 niet langer is toegestaan.

Wet milieubeheer, waaronder de luchtkwaliteitseisen

De Wet milieubeheer bepaalt welk (wettelijk) gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen. De belangrijkste instrumenten zijn milieuplannen en -programma's, milieukwaliteitseisen, vergunningen, algemene regels en handhaving. Ook bevat de wet de regels voor financiële instrumenten, zoals heffingen, bijdragen en schadevergoedingen.
De Wet milieubeheer geeft onder andere grenswaarden voor concentraties van stoffen in de buitenlucht.

Wet geluidhinder

De Wet geluidhinder gaat over geluid dat veroorzaakt wordt door wegen, spoorwegen en gezoneerde industrieterreinen. In de wet is aangegeven welke geluidsnormen er gelden voor o.a. de bouw van nieuwe woningen en het wijzigen van (spoor)wegen binnen de invloedssfeer van geluidsbronnen.
De Wet geluidhinder kent een aantal begrippen, namelijk:

- voorkeursgrenswaarde;
- maximale ontheffingswaarde;
- geluidsgevoelige bestemmingen.

De voorkeursgrenswaarde is de geluidsbelasting die altijd toelaatbaar is op de gevel van de geluidsgevoelige bestemming. De maximale ontheffingswaarde is de geluidsbelasting die na toestemming van het bevoegd gezag maximaal toelaatbaar is op de gevel. Een geluidsgevoelige bestemming is een functie die geschikt is voor woondoeleinden, zorgdoeleinden en onderwijsdoeleinden.

Wet ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit dierverblijven. Deze regels moeten worden toegepast bij de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen. De regels zijn bedoeld ter bescherming van zogeheten kwetsbare gebieden tegen de effecten van ammoniakdepositie. De Wav geeft regels ten aanzien van veehouderijen gelegen in zo'n kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter daaromheen. Op 1 mei 2007 is de wijziging van de Wav in werking getreden.
De wijziging heeft tot gevolg dat de regels van de Wav alleen nog gelden voor de zeer kwetsbare gebieden. De Wav bepaalt dat Provinciale Staten deze zeer kwetsbare gebieden aanwijzen. De aanwijzing vindt plaats op basis van de criteria die in de Wav zijn opgenomen.

In de wet is vastgelegd welke gebieden in ieder geval moeten worden aangewezen als zeer kwetsbaar gebied: de voor verzuring gevoelige Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en beschermde natuurmonumenten. Daarnaast kunnen andere gebieden op grond van in het wetsvoorstel neergelegde criteria als zeer kwetsbaar worden aangewezen. Provinciale Staten van Limburg hebben op 18 april 2008 de zeer kwetsbare gebieden aangewezen.

Verdrag van Malta/Monumentenwet 1988/Wet op de archeologische Monumentenzorg

Om de archeologische waarden in Europa te beschermen is het Verdrag van Malta (Valetta) opgesteld. Het gaat dus om archeologische resten als nederzettingen, grafvelden, en gebruiksvoorwerpen. Uitgangspunt van het verdrag is dat het archeologische erfgoed integrale bescherming nodig heeft en krijgt. De belangrijkste bepalingen uit het verdrag zijn:

- opname van de archeologie in de processen van ruimtelijke ordening (Artikel 5);
- financiering van archeologisch onderzoek ten laste van de ontwikkelaar (Artikel 6);
- communicatie met het publiek (Artikel 9).

Om het bodemarchief beter te beschermen en om onzekerheden tijdens de bouw van bijvoorbeeld nieuwe wijken te beperken wordt voorgesteld om steeds vooraf onderzoek te laten doen naar de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden.
Op deze manier kan daar bij de ontwikkeling van de plannen zoveel mogelijk rekening mee worden gehouden.
Algemeen geldt de verplichting dat er onderzoek gedaan moet worden wanneer de ondergrond verstoord wordt. Op 19 december 2006 is het wetsvoorstel op de Archeologische Monumentenzorg aangenomen. Hiermee is het Verdrag van Malta uit 1992 in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd.

Milieubeleid via bestemmingsplan: uitspraak Linderveld (2006).

Naar aanleiding van de Raad van State-uitspraak Linderveld en een discussie die heeft plaatsgehad in de gemeente Nederweert is onderzocht of het mogelijk is om milieudoelen aan het bestemmingsplan te koppelen. Het gaat hierbij voornamelijk om milieuvoorschriften op het gebied van ammoniakemissies en geurnormen. Dit komt neer op het opnemen van mitigerende en compenserende maatregelen in het bestemmingsplan. In bijlage 2 is een memo opgenomen met de juridische achtergronden, mogelijkheden en consequenties. Onderstaand volgen de conclusies.

Er kunnen alleen milieuvoorschriften opgenomen worden in het bestemmingsplan als deze goed worden gemotiveerd in het kader van een 'goede ruimtelijke ordening' (art. 10 WRO). Ten aanzien van Wet milieubeheer artikel 7.35 is het wachten op jurisprudentie waarin ingegaan wordt op de vraag of ook 'actieve verplichtingen' tot het treffen van de in het MER beschreven mitigerende en compenserende maatregelen kunnen worden opgenomen in een bestemmingsplan.

2.3 BELEIDSKADERS PROVINCIE LIMBURG

Provinciaal Omgevingsplan Limburg (2006).

Op 22 september 2006 is het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) vastgesteld. Dit plan is een streekplan, provinciaal waterhuishoudingsplan en provinciaal milieubeleidsplan in één. Daarnaast bevat het POL 2006 hoofdlijnen van het provinciaal verkeers- en vervoersplan, hoofdlijnen van het economisch beleidskader voorzover het fysieke elementen daarvan betreft en hoofdlijnen van het welzijnsplan voor wat betreft de fysieke aspecten van zorg, cultuur en sociale ontwikkeling.

In het POL 2006 zijn verschillende perspectieven per zone of deelgebied aangegeven.

Het betreft in Venray de perspectieven:
- Ecologische Hoofdstructuur.
- Provinciale Ontwikkelingszone Groen.
- Ruimte voor veerkrachtige watersystemen.
- Vitaal landelijk gebied.
- Ontwikkelingsruimte voor landbouw en toerisme.
- Dynamisch landbouwgebied.
- Plattelandskern.
- Corridor.
- Stedelijke ontwikkelingszone.
- Stedelijke bebouwing.

Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg (2004).

Om de problemen in het landelijk gebied structureel en op een samenhangende manier aan te pakken heeft het Rijk de 'Reconstructiewet Concentratiegebieden' in het leven geroepen. Directe aanleiding voor de wet was de varkenspestepidemie van 1997, maar in de concrete uitwerking is de wet veel breder. Doel van de wet is:
- De versterking van de sociaal-economische vitaliteit van het landelijk gebied (versterking van landbouw en recreatie, en van wonen, werken en leefbaarheid).
- De verbetering van de omgevingskwaliteit (natuur, landschap, water, ammoniak, stank).
- De vermindering van de veterinaire kwetsbaarheid (met name de aanleg van varkensvrije zones[1]).

Volgens de wet, die begin 2002 in werking is getreden, moet iedere reconstructieprovincie een zogenaamd Reconstructieplan vaststellen. Het Reconstructieplan vormt de basis voor de uitvoering, die loopt van 2004 tot eind 2015. In de provincie Limburg is het reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg vastgesteld. Dit plan is een nadere uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL).
Omdat is afgesproken dat er een belangrijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze plannen in de regio zelf ligt, is Limburg opgedeeld in negen gebieden. In elk gebied is een gebiedscommissie ingesteld die de uitvoering ter hand neemt.

INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Een van de centrale onderwerpen van de reconstructie is de problematiek rond de intensieve veehouderij. In het reconstructieplan is een zonering intensieve veehouderij opgenomen met als doel dat bedrijven 'verhuizen' naar de juiste gebieden (de afwaartse beweging). Het buitengebied is daarmee opgedeeld in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's).
Enerzijds biedt dit duurzame ontwikkelingsmogelijkheden voor de bedrijven, anderzijds leidt dit op de plekken waar de bedrijven beëindigen tot nieuwe kansen voor andere sectoren. Het realiseren van deze verschuiving is een belangrijk vliegwiel voor vernieuwing van het landelijk gebied. In de gemeente Venray zijn diverse zoekgebieden voor LOG's opgenomen. Op grond van de lagenbenadering is in deze gebieden ruimte om de intensieve veehouderijtak een duurzame ontwikkeling te bieden.

[1] Het instellen van varkensvrije zones is overigens als beleid losgelaten en niet geëffectueerd, maar staat wel in het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg.

2.4 BELEIDSKADERS GEMEENTE VENRAY

Beleidskader 'De Ruimte Benut' (2005).

Nadat het bestemmingsplan buitengebied in 2005 door de provincie gedeeltelijk was goedgekeurd, is de gemeente aan de slag gegaan met een gedeeltelijke herziening van dat plan. Ten behoeve van deze herziening heeft de gemeente eerst haar uitgangspunten vastgelegd in het beleidskader 'De Ruimte Benut'. Daarbij is invulling gegeven aan de door de provincie aan de gemeenten geboden ruimere mogelijkheden voor eigen beleidskeuzes in het buitengebied.

In de Ruimte Benut geeft de gemeente invulling aan 'ontwikkelingsplanologie'. Dit betekent dat het nastreven van doelen uitgangspunt is in plaats van regelen van wat er wel en niet mag. Bij het opstellen van de Ruimte Benut is gestreefd naar een vereenvoudiging van regels en het stellen van kwalitatieve in plaats van kwantitatieve normen.

In het beleidskader heeft de gemeente de doelen geformuleerd waar naar gestreefd wordt. Deze doelen zijn gebaseerd vanuit de kwaliteiten van een gebied, zoals beschreven in de landschapsvisie dat onderdeel uitmaakt van het beleidskader (bijlage 2). Per landschapstype geeft de gemeente aan wat de kenmerken van deze gebieden zijn, wat de gemeente wil beschermen en welke functies wel of niet een bijdrage kunnen leveren aan het versterken van het landschapstype.

Vervolgens is 'ontwikkelingsplanologie' per beleidsonderdeel in het beleidskader de Ruimte Benut uitgewerkt. Het gaat daarbij om onderwerpen als wonen, werken, cultuurhistorie&archeologie, natuurontwikkeling en recreatie&toerisme.

In het beleidskader de Ruimte Benut wordt onderscheid gemaakt in een basispakket en een pluspakket. Het basispakket is een kwantitatief genormeerd pakket met regels die voor iedereen gelijk zijn en geen tegenprestatie van de aanvrager verlangen. Het pluspakket gaat uit van kwalitatieve normen en het principe van 'voor wat, hoort wat'. In beginsel gelden er geen maxima, maar de voorwaarde is uiteraard wel dat het passend is in de omgeving en geen afbreuk doet aan de ter plaatse aanwezige kwaliteiten van het gebied. Daarnaast wordt in ruil voor de extra geboden ruimte een tegenprestatie gevraagd in de vorm van een kwaliteitsverbetering. Dit kan op het gebied van landschappelijke kwaliteit zijn, maar ook behoud van cultuurhistorie of leefbaarheid in (de kernrand van) een dorp kan die toegevoegde waarde zijn.

Gebiedsgerichte aanpak zoekgebieden LOG (2008).

De gemeente zet zich in op de versterking van de agrarische economie door het actief faciliteren van nieuwvestigingslocaties binnen de zoekgebieden LOG's. Omdat niet alle locaties binnen het totale zoekgebied ruimtelijk gezien geschikt zijn, wordt gekozen voor een gebiedsgerichte benadering.
In een gebiedsaanpak is beschreven hoe, in samenhang met de behoefte, gebieden binnen het LOG worden aangewezen voor het ontwikkelen van meerdere nieuwvestigingslocaties.

Centraal proces vormt het opstellen van een gebiedsvisie. Deze gebiedsvisie zal passen binnen de planfiquur "de structuurvisie" zoals dat op basis van de nieuwe Wro mogelijk is. Doel is om in enkele delen van het zoekgebied LOG dusdanige voorwaarden te creëren dat het aantrekkelijk is voor de vestiging van intensieve veehouderijbedrijven.

De aantrekkingskracht voor (bestaande en) nieuwvestigingen wordt bepaald door verschillende factoren:

- de ontwikkelingsruimte (milieuruimte);
- een grondpositie;
- de infrastructuur;
- de ruimtelijke kwaliteit;
- de benodigde procedures;
- de doorlooptijd;
- de kans van slagen.

De gebiedsontwikkeling moet zich richten op deze factoren.

Bouw- en vrijstellingsbeleid Buitengebied Venray (2007).

Nadat het goedkeuringsbesluit over bestemmingsplan buitengebied 2005 door de Raad van State was vernietigd is de geldigheid van het bestemmingsplan 2005 komen te vervallen. Als gevolg hiervan moeten de bouwplannen in het buitengebied weer getoetst worden aan de voorafgaande bestemmingsplannen. Aangezien deze bestemmingsplannen niet meer in overeenstemming zijn met inmiddels (door provincie en gemeente) vastgelegde beleidskeuzes, heeft de gemeente het beleidsplan 'Bouw- en vrijstellingsbeleid' vastgelegd. Het beleidsplan is vooruitlopend op een vast te stellen bestemmingsplan buitengebied opgesteld. Het Bouw- en vrijstellingsbeleid bevat een beoordelingskader voor het kunnen verlenen van medewerking aan bouwplannen in het buitengebied.
Het Bouw- en vrijstellingsbeleid bestaat uit een set regels met inleidende voorschriften (begripsbepalingen en wijze van meten), bestemmingen (agrarisch bouwvlak, bedrijfsdoeleinden en burgerwoningen) en algemene voorschriften (overgangsbepaling).

Op 30 oktober 2007 heeft het college van Burgemeester en Wethouders de beleidsnotitie 'Bouw- en vrijstellingsbeleid buitengebied Venray' vastgesteld. Op 27 november 2007 heeft de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling van de Provincie Limburg aan de gemeente Venray toestemming gegeven om, aan bouwplannen die passen in deze beleidsnotitie, medewerking verlenen met toepassing van de procedure van artikel 19, lid 2 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Gemeentelijke geurverordening.

Ten opzichte van de wettelijke normen heeft de gemeente Venray er in de Verordening geurhinder en veehouderij voor gekozen om voor de zoekgebieden woningbouw, de bijzondere gebieden (vakantiepark de Witte Vennen, clustering TBS/Pascalis/Dichterbij) en de bedrijfsterreinen een norm van 8 Ou op te nemen.

HOOFDSTUK 3 Milieugebruiksruimte

3.1 INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Dit hoofdstuk beschrijft de milieugebruiksruimte van het buitengebied, waarna in het volgende hoofdstuk een beschrijving van de alternatieven volgt die hiervan zijn afgeleid. Voor de definitie van intensieve veehouderij wordt aangesloten bij de definitie zoals deze is opgenomen in het reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg.

INTENSIEVE VEEHOUDERIJ IN RECONSTRUCTIEPLAN

> Het op een bedrijfsmatige wijze houden van varkens, kippen, vleeskuikens, vleeskalveren, stieren voor de roodvleesproductie, eenden, pelsdieren, konijnen, kalkoenen of parelhoenders.
> De melkveehouderij wordt niet als intensieve veehouderij beschouwd.

Voor de definitie van intensieve veehouderij wordt in dit planMER en in het bestemmingsplan buitengebied het volgende aangehouden:

Het bedrijfsmatig houden van dieren zonder dat het bedrijf hoeft te beschikken over grond bestemd voor de voerproductie van deze dieren. De dieren worden in stallen of hokken gehouden. Intensieve veehouderij betreft het hebben van een bedrijfsmatige tak van varkens, kippen, vleeskuikens, vleeskalveren, stieren voor de roodvleesproductie, eenden, pelsdieren, konijnen, kalkoenen, of parelhoenders (waarvoor een milieuvergunning uiterlijk op het tijdstip van bekendmaking van het reconstructieplan is verleend). De melkveehouderij wordt niet als intensieve veehouderij beschouwd, evenmin wordt als intensieve veehouderij beschouwd een bedrijf, waarvan de milieuvergunning na het tijdstip van bekendmaking van het reconstructieplan is ingetrokken.

3.2 MILIEUGEBRUIKSRUIMTE

De milieugebruiksruimte is afhankelijk van de emissie van verzurende en vermestende stoffen. Voorts kan de bijdragen van (intensieve) veehouderijen in het plangebied aan geur en de fijn stof concentratie in de buitenlucht zodanig zijn dat ook deze (mede) bepalend zijn voor de omvang van de milieugebruiksruimte.

3.2.1 GEUR

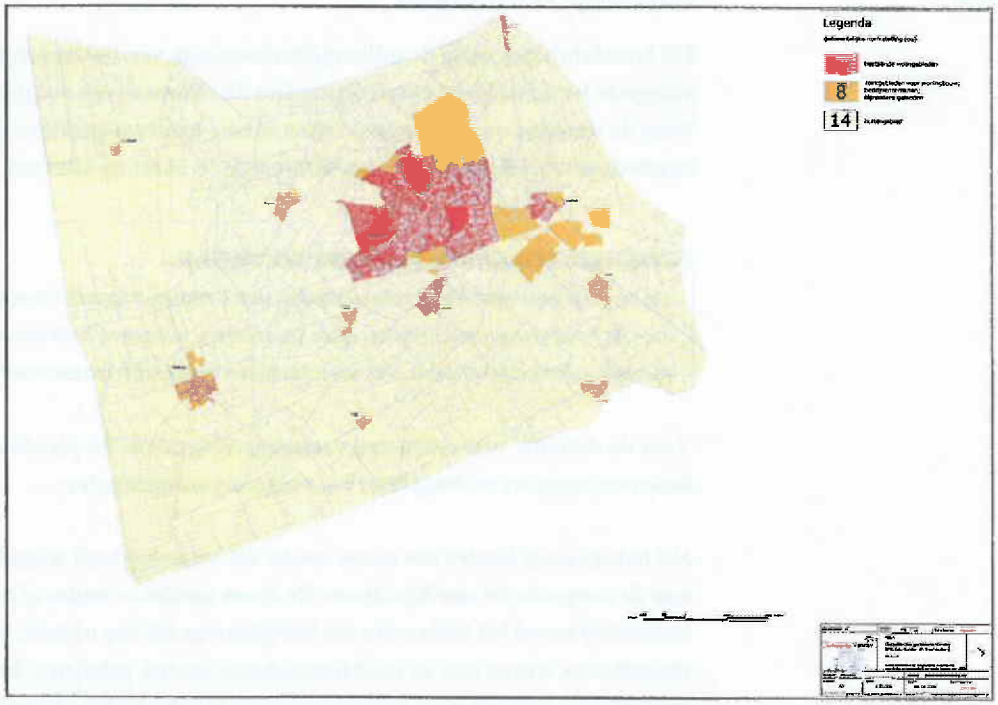
De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 7 november 2006 gepubliceerd in Staatsblad 2006, nr. 531 en in werking gereden op 1 januari 2007. De Wgv beschermt geurgevoelige objecten, zoals woningen, tegen geuroverlast. Dit kan beperkingen stellen aan de mogelijkheden (milieugebruiksruimte) voor her- en nieuwvestiging van veehouderijbedrijven[2].

[2] De Wgv geeft gemeenten de mogelijkheid om bij verordening gebiedsgericht geurbeleid vast te stellen.

Voor de agrarische bedrijven die niet tot de intensieve veehouderij behoren (bijvoorbeeld rundveehouderij) geldt een afstandsnorm van 50 meter tot gevoelige objecten in het buitengebied. Binnen de bebouwde kom geldt een afstandsnorm van 100 meter.
Voor IV-bedrijven wordt deze norm niet uitgedrukt in een afstandsnorm, maar in een geurcontour, die een grillige vorm kan hebben. Voor IV bedrijven geldt de standaardnorm van 3 OU[3] binnen de bebouwde kom en 14 OU buiten de bebouwde kom. Ten opzichte van de wettelijke normen heeft de gemeente Venray er in de Verordening geurhinder en veehouderij voor gekozen om voor de zoekgebieden woningbouw, de bijzondere gebieden (vakantiepark de Witte Vennen, clustering TBS/Pascalis/Dichterbij) en de bedrijfsterreinen een norm van 8 Ou op te nemen.

Afbeelding 2.5

Kaart behorende bij aanpassing Verordening geurhinder en veehouderij, april 2009

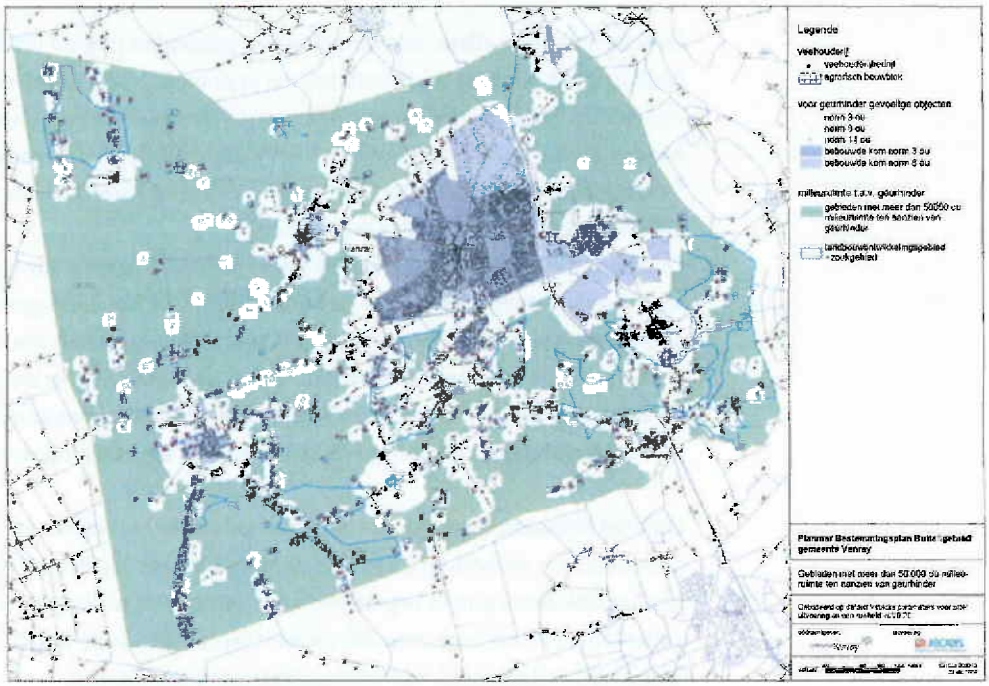
De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) verbiedt het overschrijden van de geurnorm bij gevoelige objecten en beperkt daarmee de milieugebruiksruimte voor her- en nieuwvestiging van IV-bedrijven.
De geurbelasting is afhankelijk van de afstand tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden. Onderstaande afbeelding laat de indicatie ruimte voor geuremissie zien. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat een aantal woningen minder bescherming krijgt in het kader van de Wgv en vanwege beëindiging van voormalige veehouderijen na 19 maart 2000.

Hiervoor kent de Wgv naast een standaardnorm een bandbreedte, waarbinnen de geurnormen kunnen worden aangepast. De gemeente heeft op 25 maart 2008 de definitieve verordening in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij vastgesteld. Hierin staan de gebieden aangegeven met de bijbehorende normen.

[3] OU staat voor oudor units en is een objectieve maat voor geuroverlast, voorgeschreven door de Wgv.

Afbeelding 2.6

Gebieden met meer dan 50.000 ou milieuruimte ten aanzien van geurhinder (groen op kaart).

In 2013 dienen alle bedrijven te voldoen aan de AMvB Huisvesting. Het besluit stelt veehouderijen verplicht om emissie-arme stallen te bouwen en bevat zogeheten maximale emissiewaarden. Op 1 januari 2010 moeten de boeren in een plan laten zien hoe ze aan de strengere normen voor de uitstoot van ammoniak gaan voldoen. Als voldaan wordt aan de eisen uit dit besluit verbetert de leefsituatie.

3.2.2 AMMONIAK EN NATUUR

Ammoniak komt vrij uit mest, verplaatst zich door de lucht en slaat weer neer. Afhankelijk van de achtergronddepositie kan dit leiden tot (verdere) overbelasting van voor zuur en stikstof gevoelige natuurgebieden, waarvoor kritische depositiewaarden gelden.
Wanneer de achtergronddepositie in de referentiesituatie op Natura 2000-gebieden/natuurmonumenten hoger is dan de kritische depositiewaarden is er sprake van een overbelaste situatie. In en nabij de gemeente Venray gaat het om Boschhuizerbergen, Rouwkuilen en Deurnesche Peel & Mariapeel. Een beschrijving van de gebieden is te vinden in bijlage 6. In deze overbelaste situatie zijn significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten. Op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 is dit niet toegestaan en deze wet blokkeert daarmee iedere veehouderijontwikkeling met een toename aan ammoniakemissie.
De Natura 2000-gebieden beperken hiermee de milieugebruiksruimte dus fors. De mate waarin deze milieuruimte in de planperiode wordt beperkt hangt af van het toekomstige toetsingskader. Er was een landelijk toetsingskader ammoniak opgesteld door kabinet, provincies, gemeenten en LTO. Dit kader is juridisch niet houdbaar gebleken.

Een daarop ingestelde werkgroep, onder leiding van voormalig Europees topambtenaar Carlo Trojan, suggereerde dat een gebiedsgerichte saldering gepaard kan gaan met de aanvullende maatregel van „gefaciliteerde" bedrijfsbeëindiging. De commissie verlaagt niet het plafond van de totale uitstoot van ammoniak. Wel is het in de toekomst aan het bevoegd gezag om te beoordelen of uitbreiding van een veehouderij wel of niet leidt tot een verslechtering van de natuur in de omgeving.

Daarbij moet niet alleen rekening worden gehouden met de uitstoot van het betreffende bedrijf, maar ook met de ammoniak die er al in de lucht hangt en met de invloed van verkeer en industrie. De rapportage van de commissie Trojan heeft geleid tot een handreiking van de ministeries van LNV en VROM, die in overleg met provincies en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten tot stand kwam. De handreiking is eind november 2008 aan de Tweede Kamer aangeboden.
De handreiking bevat nadrukkelijk geen generieke grenswaarden of andere bepalingen, maar bevat aanwijzingen voor de beoordeling van bestaand gebruik en voorgenomen activiteiten in of in de omgeving van Natura 2000-gebieden die stikstofdepositie veroorzaken. Het is aan het bevoegd gezag om maatwerk te leveren bij de beoordeling van (voorgenomen) activiteiten en daarbij zoveel mogelijk relevante factoren te betrekken.
De handreiking kan daarbij gehanteerd worden als een hulpmiddel.

Ook het beschermingsregime voor Wav-gebieden (gebieden die op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn aangewezen als zeer kwetsbare natuur) en overige natuurgebieden kunnen beperkend werken voor de milieugebruiksruimte. In de Wav-gebieden en in een zone van 250 meter daaromheen is de uitbreiding en nieuwvestiging (milieugebruiksruimte) van veehouderijbedrijven beperkt.

3.2.3 LUCHTKWALITEIT

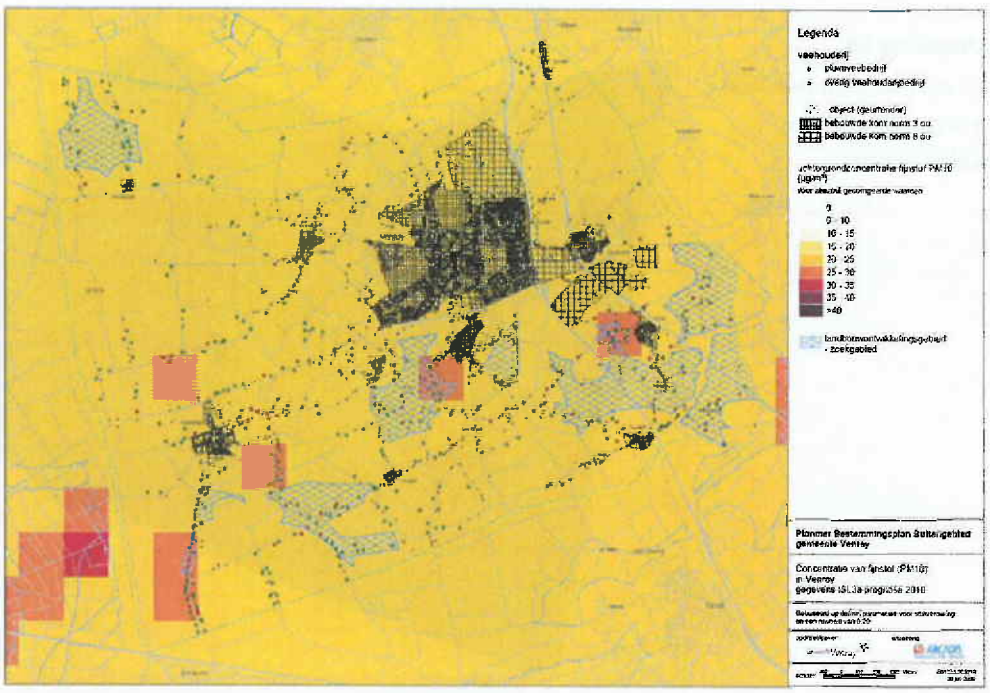
Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Tot fijn stof worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 micrometer (PM10) gerekend. Fijn stof blijft in de lucht zweven en bestaat uit deeltjes van verschillende grootte, van verschillende herkomst, en dus met een verschillende chemische samenstelling. Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. Mogelijk vormt dit een beletsel bij de vergunningverlening voor grotere intensieve veehouderijen. De Wet milieubeheer geeft grenswaarden voor concentraties van stoffen in de buitenlucht. De concentratie mag de norm van 40 $\mu g/m^3$ (jaargemiddelde) niet overschrijden.

Uit de Grootschalige Concentratiekaart Nederland (www.mnp.nl) blijkt dat in 2010 de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM10) in het buitengebied van Venray 20 tot 25 $\mu g/m^3$ bedraagt. Op enkele plekken komen achtergrondconcentraties voor van 25 tot 30 $\mu g/m^3$.

In 2020 zullen de concentraties mogelijk lager zijn, doordat de emissies uit verkeer mogelijk afnemen. Of de emissies uit de veehouderij afnemen hangt af van de bedrijfsontwikkeling. Enerzijds is waarschijnlijk sprake van afname door de maatregelen vanwege de AMvB-Huisvesting, anderzijds zal tengevolge van het legbatterijverbod de emissie kunnen gaan toenemen.

Afbeelding 3.7

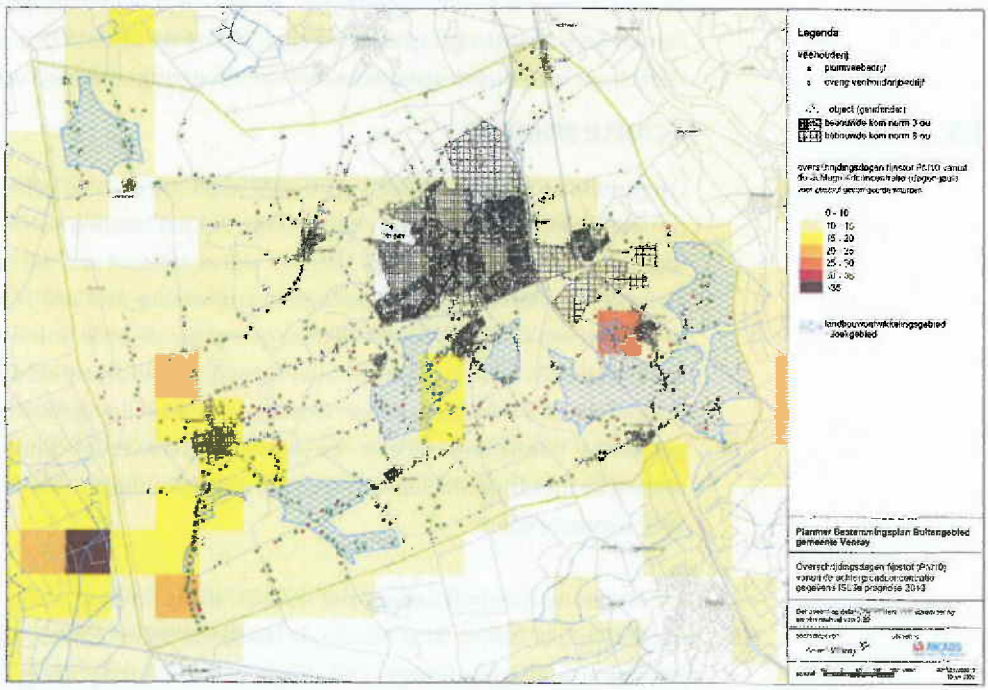
Achtergrondconcentraties fijn stof in de gemeente Venray.

De grenswaarden mogen niet meer dan 35 dagen worden overschreden. Onderstaande afbeelding geeft een beeld van de overschrijdingsdagen fijnstof vanuit de achtergrondconcentratie.

Afbeelding 3.8

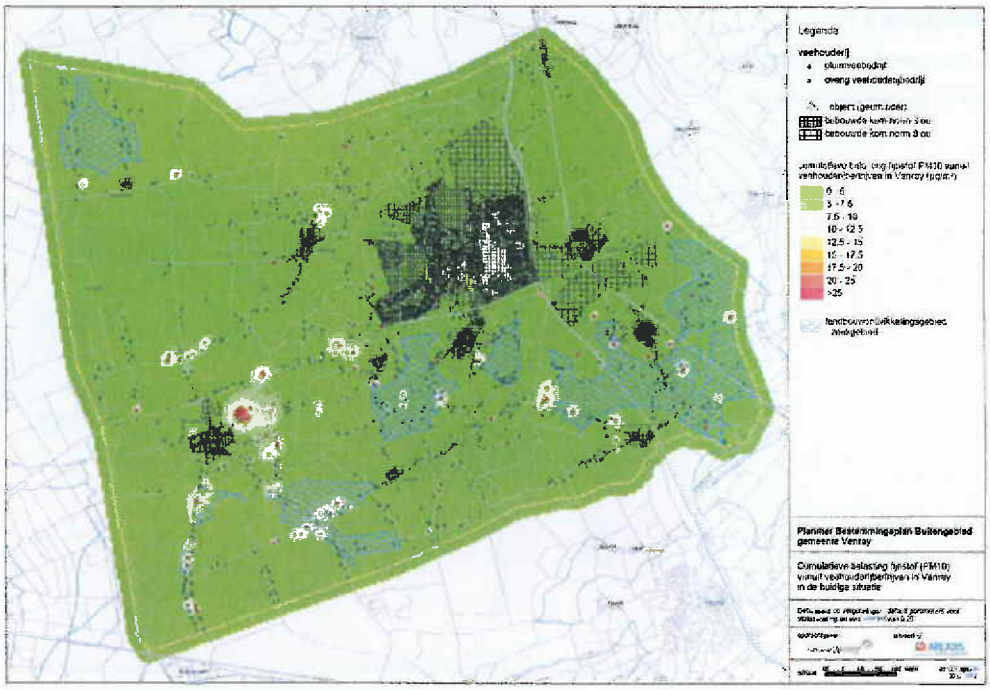
Aantal overschrijdingsdagen fijn stof in de gemeente Venray.

De fijnstofbelasting vanuit veehouderijen bedraagt in het buitengebied van Venray op enkele plekken meer dan 7,5 µg/m^3.

Afbeelding 3.9

Fijn stof (PM10) uit veehouderij in de gemeente Venray, huidige situatie

Tezamen met de achtergrondbelasting betekent dit dat het aantal overschrijdingsdagen op enkele plekken in Venray meer kan zijn dan 35 dagen per jaar. De effecten van de cumulatie zijn echter beperkt. Het risico op een overschrijding van 35 dagen doet zich vooral voor in de omgeving van pluimveebedrijven. Bij een forse nieuwvestiging van een pluimveebedrijf kan als eerste vuistregel gelden dat circa 200 meter afstand benodigd is tot een ander object. Hierbij spelen inrichtingsaspecten als staluitvoering uiteraard een belangrijke rol.

3.3 ACTUELE BEHOEFTE

Op grond van informatie per 1 april 2009 blijkt dat er in de gemeente Venray 461 locaties (inrichtingen) met een milieuvergunning voor het houden van vee zijn. De meeste locaties liggen in verwevingsgebieden. Hiervan zijn er 160 met een tak intensieve veehouderij met een redelijke omvang. De behoefte aan verplaatsing naar een LOG of samenvoeging van locaties in een LOG zal vooral bij deze groep aan de orde (kunnen) zijn. Het betreft vooral locaties die een knelpunt kennen met betrekking tot de uitbreidingsmogelijkheden op het gebied van stank (kernen, burgerwoningen in het buitengebied) en ammoniak (Natura 2000-gebieden). Voorts kan op basis van monitoring, dynamiek binnen de landbouwsector en landelijke trends geconcludeerd worden dat een nulgroei van de intensieve veehouderij tot 2020 aannemelijk is.

De veehouderij-ontwikkeling kent wel een grillig verloop, maar de totale omvang van de veehouderij is stabiel. Er is binnen de landbouwsector schaalvergroting gaande waardoor het aantal bedrijven afneemt. Ook zijn er bedrijven actief bezig met verplaatsen of met vestigen op een nieuwe locatie. Sinds het vaststellen van het Reconstructieplan zijn 19 IV-bedrijven in Venray actief bezig met verplaatsing of met vestiging op een nieuwe locatie: daarvan zijn er acht gerealiseerd, zeven in procedure en twee nog in oriënterende fase over de locatie. Van deze 19 bedrijven nemen tien bedrijven deel aan de verplaatsingsregeling intensieve veehouderij waarbij er zes binnen Venray verplaatsen. Eén bedrijf verplaatst naar Brabant en drie bedrijven komen van buiten Venray naar Venray toe.

Van de overige negen bedrijven gaat het om vijf verplaatsingen en vier nieuwe locaties van bestaande bedrijven.

Daarnaast zijn er nog verschillende bedrijven die oriënterend overleg hebben gehad en waarvan er zeker nog enkele bij zitten die met concrete plannen komen (beëindiging, verplaatsing of nieuwvestiging).

HOOFDSTUK 4 Alternatieven

4.1 UITGANGSPUNTEN ALTERNATIEFONTWIKKELING

Voorgaand hoofdstuk beschreef de milieugebruiksruimte. Dit is ten behoeve van de alternatiefontwikkeling geconfronteerd met de ontwikkelbehoefte in Venray. Op basis hiervan zijn de randvoorwaarden voor alternatieven in dit planMER verkend. Bepalend voor het ontwikkelen van de alternatieven is de beschikbare fysieke ruimte voor groei, de beschikbare geurruimte op basis van de Wet geurhinder veehouderij, de ontwikkelingen in de markt, de planperiode die loopt van 2010 tot 2020 en de algehele trend van schaalvergroting: doorgroei van grotere IV-bedrijven en stoppen van kleinere IV-bedrijven.

De meest bepalende randvoorwaarden zijn als volgt uitgewerkt:

1. De schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven zet door en de productieomvang van de intensieve veehouderij binnen de gemeente blijft gelijk. Er is dus sprake van een zogenaamde nulgroei in het studiegebied: de doorgroei compenseert de beëindigingen.
2. Autonoom voldoen alle bedrijven aan het Besluit huisvesting.
3. De bouwkavels voor hervestiging en nieuwvestiging worden ingevuld met een intensieve veehouderij met een standaardbedrijfsomvang van 500 zeugen gesloten[4].
4. De minimale geurruimte voor nieuw- en hervestiging van IV-bedrijven is 82.640 OU. Deze geurruimte is gebaseerd op het standaardbedrijf van 500 zeugen gesloten.
5. De bouwkavels voor nieuwvestiging zijn in de alternatieven weergegeven als cirkels met een oppervlak van 1,5 ha en liggen minimaal 100 meter vanaf bestaande bebouwing.
6. De gekozen locaties voor nieuwvestiging van het standaard IV-bedrijf zijn verder willekeurig binnen de zoekgebieden LOG geplaatst, omdat het bestemmingsplanbesluit zoekgebieden vastlegt en voor nieuwvestiging geen concrete bouwkavels toekent.
7. De bouwkavels voor de her- en nieuwvestigingslocaties liggen zoveel mogelijk aan de bestaande en verharde openbare weg.

[4] De volgende basisgetallen zijn gebruikt voor het berekenen van de emissies van een gesloten varkensbedrijf met 500 zeugen: 1.800 gespeende biggen (Ravcode D1.1.1.2); 100 kraamzeugen (Ravcode D1.2.13); 400 guste/dragende zeugen (Ravcode D1.3.10); 3.500 vleesvarkens (Ravcode D3.2.3.1). Dit komt overeen met 334 NGE als maat voor de economische omvang van de bedrijfsactiviteiten.

De volgende uitgangspunten ten aanzien van stoppende bedrijven zijn verder nog van belang:

- Agrarische bedrijven met een tak intensieve veehouderij met varkens of pluimvee kleiner dan 40 nge stoppen hun bedrijfvoering (totaal 143 hebben geen IV-tak, 49 hebben 1-40 nge).
- Agrarische bedrijven met een tak intensieve veehouderij met varkens of pluimvee kleiner dan 70 nge (totaal 16) gelegen in onderstaande zones stoppen hun bedrijfsvoering:
  - binnen 400 meter van een woonkern (i.v.m. Wet geurhinder veehouderij),
  - binnen 1000 meter van een Natura2000 gebied (i.v.m. Natuurbeschermingswet 1998),
  - binnen 250 meter rond zeer kwetsbare verzuringsgevoelige natuurgebieden (in verband met ammoniakregelgeving, Wet Ammoniak en Veehouderij) en/of in extensiveringsgebied.
- Agrarische bedrijven groter dan 70 nge in bovenstaande zones worden beschouwd als blijvers.
- Alle andere agrarische bedrijven worden beschouwd als potentiële groeiers.

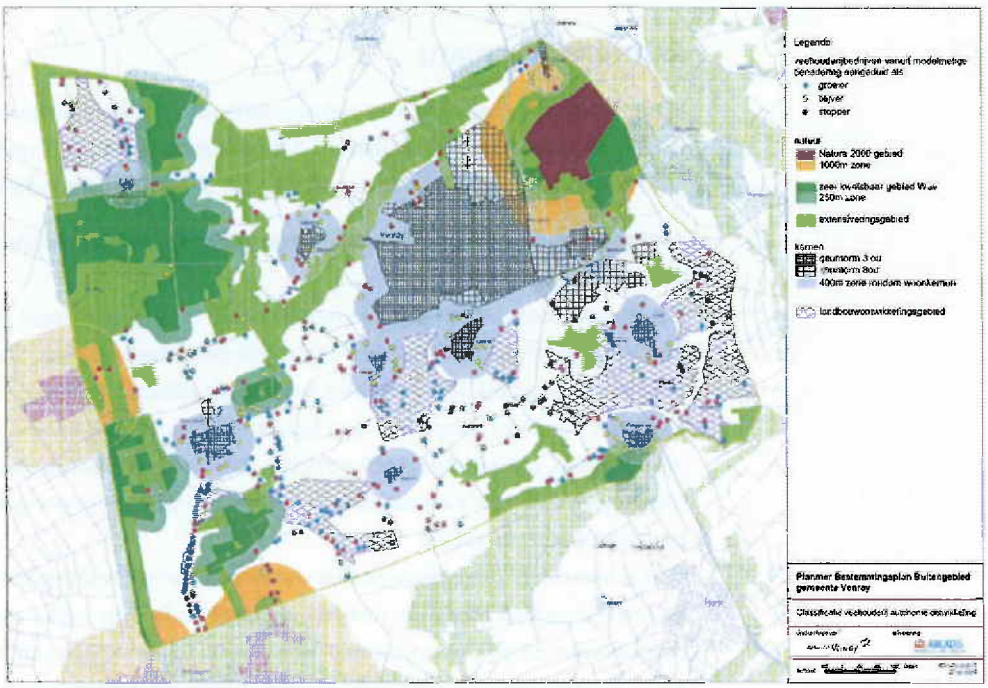
WAT IS NGE?

De Nederlandse grootte-eenheid (nge) is een reële economische maatstaf die gebaseerd is op het brutostandaardsaldo (bss, opbrengsten minus bepaalde specifieke kosten). Het is een maat waarmee de economische omvang van agrarische activiteiten wordt weergegeven. Een nge staat bij prijsniveau 2002 (Landbouwtellingen 2005 en 2006) voor 1.400 euro aan saldo (bron: www.lei.wur.nl).

In onderstaande figuur is de classificatie van de veehouderijbedrijven weergegeven, onderverdeeld in groeier (188), blijver (64) en stopper (208, hiervan hebben overigens 143 bedrijven geen intensieve veehouderijtak met varkens en/of pluimvee (zie boven)). Uiteraard dient hierbij de kanttekening gemaakt te worden dat het geen dwingende indeling is, maar wel dat deze een goede basis vormt voor de verdeling van productieruimte voor de alternatiefontwikkeling voor dit planMER. Opvallend is dat er enkele tientallen stoppers voorkomen in de LOG's.

Afbeelding 4.10

Fictieve classificatie van IV-bedrijven t.b.v. alternatiefontwikkeling in de gemeente Venray.

Met deze randvoorwaarden blijven de alternatieven reëel omdat ze gebaseerd zijn op enig draagvlak en binnen wet- en regelgeving passen.

Er zijn drie alternatieven ontwikkeld. Hiermee wordt de maximale en minimale invulling van de LOG's verkend alsmede de effecten van sturingsmogelijkheden door de gemeente.

1. 'verspreid alternatief'

Dit is een veronderstelde, verspreide ontwikkeling waarbij er geen sturing is waar de vrijkomende productieruimte wordt benut (dus: maximaal verspreid toekennen).

2. 'concentratie-alternatief'

De vrijkomende productieruimte concentreert zich in geschikte delen binnen de zoekgebieden LOG's.

3. 'concentratie-plus-alternatief'

Concentratie in de geschikte delen van LOG's, eventueel gekoppeld aan gestimuleerde uitplaatsing van IV-bedrijven uit kernrandzones.

Scenario: geen nulgroei maar een eventuele groei van de veestapel

Voor de eerste twee alternatieven is gerekend met nulgroei (de sector blijf tot ijkjaar 2020 stabiel). Tevens is rekening gehouden met een mogelijke groei van de veestapel binnen de gemeente met 20%-groei[5] (totale omvang neemt tot ijkjaar 2020 met 20% toe). Binnen het derde alternatief is alleen gerekend met de 20%-groei.

In de volgende paragrafen worden referentie, alternatieven en scenario's nader toegelicht.

[5] In de notitie Reikwijdte en Detailniveau is nog uitgegaan van een groeiscenario van 10%. Op grond van nadere bestudering van trends en op advies van de Commissie voor de m.e.r. is echter in dit planMER een groeiscenario van 20% aannemelijk geacht.

4.2 DE REFERENTIESITUATIE

Voor de effectvergelijking van voornoemde alternatieven en scenario's dient eerst een referentie te worden geformuleerd. Als referentie is gekozen voor de huidige situatie van bedrijfsomvang, maar mét doorvoering van de AMvB-huisvestingsmaatregelen.

Uitbreidingsruimte in vigerend bestemmingsplan versus die van het nieuwe bestemmingsplan

Op verzoek van de Commissie voor de m.e.r. is tevens in beeld gebracht wat de uitbreidingsruimte is vanuit het vigerende bestemmingsplan. Dit zou namelijk kunnen worden opgevat als een referentie, waartegen effecten kunnen worden uitgezet. Bij het hanteren van twee referenties zou het aantal beoordelingen in dit planMER echter verdubbelen, omdat steeds ten opzichte van twee referenties een score zou moeten worden toegekend. Omwille van een heldere communicatie is er voor gekozen om één referentie te hanteren in dit planMER.

Wel is het zinvol om te beoordelen welke fysieke uitbreidingsruimte het vigerend bestemmingsplan biedt aan (intensieve) veehouderij en welke consequenties dit zou kunnen hebben voor de totale emissie aan ammoniak. Dit is vergeleken met de ruimte aan ammoniakemissie herleid uit de fysieke ruimte die zal worden geboden in het nog vast te stellen bestemmingsplan.

Ammoniakemissie per hectare

Allereerst is de ammoniakemissie per hectare bepaald voor Venray en uitgesplitst over de sectoren intensieve veehouderij en rundveehouderij. Om te bepalen hoeveel ammoniakemissie de fysieke ruimte in het vigerende en in het nieuwe bestemmingsplan betekent, is op grond van bouwblokoppervlakten en emissiegegevens bepaald wat een realistische aanname is voor ammoniakemissie per hectare.[6] Hierbij is onderscheid gemaakt in intensieve veehouderij en rundveehouderij. De ammoniakemissie van gespecialiseerde rundveebedrijven in de gemeente Venray is gemiddeld ongeveer 1200 kg NH_3/ha, jaar.[7] De ammoniakemissie van gespecialiseerde varkens/pluimvee bedrijven in de gemeente Venray is gemiddeld 3000 kg NH_3/ha, jaar .[8]

Fysieke ruimte voor IV-ontwikkeling in vigerend bestemmingsplan

In het plangebied van bestemmingsplan 2009 staan op de kaart van bestemmingsplan 1981 in totaal 871 boerenbedrijven.

De ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan 1981 (zie tabel in bijlage 13) worden bepaald door minimummaten. Uitzondering zijn:

1. Goothoogte.
2. Bij AG-LO is de stallengte uitgedrukt in maximale maten.

---

[6] De hieruit berekende getallen zijn globaal. Het bouwblokkenbestand biedt een goed indicatief beeld. Gekoppelde bouwblokken zijn zoveel mogelijk uit het bestand gehaald. De bepaalde emissiegegevens komen overigens redelijk overeen met die van de planMERren Hellendoorn en Ommen (2500 en 1000 kg NH3/ha, jaar).

[7] Het gemiddelde is 1192 kg, met een range van 413-5447. De rundveebedrijven groter dan 70 Nge rundvee en met minder dan 10 Nge van een andere agrarische tak zijn beschouwd. Dit zijn 56 gespecialiseerde rundveebedrijven.

[8] Het gemiddelde is 2995 kg, met een range van 640-9500. De varkens- of pluimveebedrijven met meer dan 70 Nge en minder dan 10 Nge van een andere agrarische tak zijn beschouwd. Het gaat dan om 192 bedrijven.

3. Bij AG-V en AG-LO is de maximale afstand achterzijde voor het bouwperceel 200 meter van de weg. De beperking van de 200 meter is geen belemmering in geval wordt verondersteld dat een bouwblok breed langs de weg wordt gezet.

Bij alle bestemmingen is de enige beperking de omgeving (buren, bos, weg, water). Geconcludeerd kan worden dat er op basis van het vigerende bestemmingsplan geen fysieke belemmeringen zijn om door te groeien.
Voor de verdere berekeningen is een potentiële groei verondersteld naar gemiddeld 2,5 hectare per bouwblok. Deze maat hanteert de gemeente overigens nu al om te toetsen of een nieuwvestiging op een locatie mogelijk is. Uitgaande van 871 bouwblokken met een potentiële groei tot 2,5 ha IV, is er totaal een oppervlakte van 2177,5 ha IV in de gemeente Venray mogelijk verondersteld onder het vigerend bestemmingsplan.

Tabel 4.1
Fysieke ruimte in vigerend bestemmingsplan voor veehouderij en de consequenties voor ammoniakemissie.

Bestemming in vigerende bestemmingsplan	Aantal bouw-vlakken	Totale omvang in hectare	Totale NH_3-emissie (mln kg)
Agrarisch: intensieve veehouderij is mogelijk	871	2177,5	6,53

Uitbreidingsruimte in het nieuwe bestemmingsplan
Het nieuwe bestemmingsplan, waarvoor dit planMER is opgesteld, is nog aan besluitvorming onderhevig. Op grond van meest actuele bestanden (autocad) is bepaald hoeveel bouwvlakken van een bepaalde categorie zijn bestemd en wat het totaal oppervlakte is. Voor de nieuwvestigingen in de LOG's zal een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen.
Voor het aantal bouwvlakken dat maximaal bestemd zou kunnen worden en de bijbehorende totale omvang is een inschatting gemaakt. In onderstaande tabel staan de resultaten vermeld.

Tabel 4.2
Fysieke ruimte in nieuwe bestemmingsplan voor veehouderij en de consequenties voor de ammoniakemissie

Bestemming in nieuwe bestemmingsplan	Aantal bouw-vlakken	Totale omvang in hectare	Totale NH_3-emissie (mln kg)
Intensieve veehouderij	323	239,4	0,72
Agrarisch bedrijf: omschakeling naar rundvee mogelijk	307	434,0	0,52
Nieuwe IV in LOG's: inschatting maximale ruimte*	50	250**	0,75
Totaal			1,99

* Hiervan 30 nieuwvestigingen IV en 20 IV-ontwikkelingen op bestaande bestemmingen (agrarisch) bedrijf of wonen.

** De gemeente neemt waarschijnlijk een minimummaat op van 2,5 ha. Als realistische inschatting is 5 hectare aangehouden.

Vergelijking ammoniakemissie vigerend versus nieuw bestemmingsplan
In het geldende bestemmingsplan is elke bouwvlak met agrarische doeleinden een potentieel ontwikkellocatie voor IV. Conform de Reconstructiewet wordt in het nieuwe bestemmingsplan per bouwvlak een onderscheid gemaakt tussen een agrarische bestemming voor intensieve veehouderij en voor niet-intensieve veehouderij.

Bij toepassing van de 'Venrayse' ammoniakemissiefactor per hectare (zie boven), blijkt dat de totale potentiële ammoniakemissie van het vigerende bestemmingsplan 6,53 miljoen kg is en van het nieuwe bestemmingsplan 1,99 miljoen kg. Conclusie is dat met het nieuwe bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Venray het potentieel aan ammoniakemissie uit stallen met ongeveer 70% wordt ingeperkt.

Daarbij moet wel worden benadrukt dat de berekening alleen is gebaseerd op de fysieke ruimte, dus niet op de doorwerking van reconstructiezonering in het vigerende bestemmingsplan, niet op het natuurbeschermingsbeleid (met name de Natuurbeschermingswet 1998) en niet op beperkingen vanuit de leefomgeving (met name geurcontouren). De conclusie kan echter getrokken worden dat met het nieuwe bestemmingsplan een aanzienlijke beperking van de (potentiële) ammoniakemissie wordt bewerkstelligd ten opzichte van de mogelijkheden die het vigerende bestemmingsplan nu biedt.

4.3 VERSPREID ALTERNATIEF

In dit alternatief komt de productieruimte van de stoppers in zijn geheel terecht bij bestaande bedrijven met voldoende uitbreidingsmogelijkheden ten aanzien van geurhinder en ammoniak in zowel de landbouwontwikkelingsgebieden als het verwevingsgebied.

4.4 CONCENTRATIE-ALTERNATIEF

In dit alternatief komt de productieruimte van de stoppers in zijn geheel terecht binnen de zoekgebieden LOG's. Binnen het scenario met 0% groei wordt 1800 NGE, afkomstig van stoppende bedrijven, herverdeeld over 6 nieuwe bedrijven in de zoekgebieden LOG's. Binnen het scenario met 20% groei is er sprake van 11400 NGE die wordt herverdeeld.

4.5 CONCENTRATIE-PLUS-ALTERNATIEF

Dit alternatief is vergelijkbaar aan het concentratie-alternatief, immers de productieruimte van de stoppers komt in zijn geheel terecht binnen zoekgebieden van de LOG's.

Er zijn echter twee belangrijke verschillen:

1. Het ene verschil is dat binnen dit alternatief 21 door de gemeente aangeduide intensieve veehouderijbedrijven uit de kernrandzones worden uitgeplaatst. Dit is mogelijk doordat bij dit alternatief de gemeente deze verplaatsing actief stimuleert (flankerende beleid bij het bestemmingsplan).
2. Een ander verschil is dat de herverdeling plaatsvindt naar vooraf geselecteerde delen van zoekgebieden van de LOG's.

In bijlage 5 zijn de zoekgebieden LOG's nader verkend. Uit deze verkenning blijkt dat enkele deelgebieden geschikter lijken voor de ontwikkeling van intensieve veehouderij dan andere delen van de zoekgebieden LOG's. Uit deze verkenning blijkt dat de volgende vier deelgebieden als 'geschikt' kunnen worden beoordeeld:

- cluster IJsselsteyn ZO;
- cluster Vredepeel;
- cluster Wüsterweg;
- cluster Korenweg.

Verondersteld is dat de 21 te saneren bedrijven voortgezet worden in de vorm van nieuwvestigingen van bedrijven met een maat van 500 zeugen gesloten. De 21 IV-bedrijven resulteren in 9 nieuwe IV-bedrijven. Deze 9 bedrijven zijn extra ten opzichte van de IV-bedrijven die al toe te delen zijn vanuit de algemeen toegepaste aannamen, hetgeen er 6 zijn.

Indien de 9 IV-bedrijven gepaard gaan met autonome nieuwvestigingen (6 stuks), dan kunnen de IV-bedrijven (15 stuks) niet in één LOG gepositioneerd worden. Om een goede indruk te krijgen hoe de bovengenoemde vier deelgebieden scoren voor diverse thema's, is gemodelleerd met het invullen van vier IV-bedrijven per cluster. Indien de ambitie is om alle 21 IV-bedrijven te verplaatsen, dan houdt dit dus in dat meerdere clusters nodig zijn. Bij een beperktere ambitie levert de exercitie zoals beschreven waardevolle informatie op over de ranking van de clusters voor diverse thema's. Op grond daarvan is een gemotiveerde keuze te maken welk cluster als eerste, tweede enz. te ontwikkelen bij flankerend beleid.

4.6 SCENARIO'S: GROEI MET 0 EN 20%

Zoals eerder gesteld is de ontwikkeling van de intensieve veehouderij onzeker. Daarom kan ook sprake zijn van een mogelijke toename, bijvoorbeeld met 20% van de productieomvang uitgedrukt in nge. In het planMER wordt modelmatig gerekend met referentiebedrijven (gesloten bedrijven met 500 zeugen[9]) die deze toename realiseren.

Toename

Een toename van intensieve veehouderij is aannemelijk op basis van de volgende ontwikkelingen:

- De marktontwikkelingen pakken gunstig uit voor de intensieve veehouderijen, denk aan opkomst van nieuwe wereldmarkten.
- Het vestigingsklimaat voor de intensieve veehouderijen in Venray is relatief gunstig vanwege de relatief grote bedrijven en de relatief jonge ondernemers.
- De IV-sector vindt substantiële oplossingen voor het mestprobleem (nitraat- en fosfaatoverschot), zodat dit geen belemmering meer vormt voor verdere groei.
- De compartimentering voor de handel in dierrechten conform de Meststoffenwet is vervallen. Een lichte verschuiving van productierechten naar gebieden met een goed vestigingsklimaat voor de intensieve veehouderij wordt hierdoor verwacht.
- Technologische ontwikkeling rond de "emissie-arme staltechnieken" (inclusief subsidieregeling voor luchtwassers).

Om de bandbreedte voor een mogelijke toename van de productierechten, binnen de intensieve veehouderijen, voldoende in beeld te brengen is in het planMER een groeiscenario van 20% doorgerekend.

Voor de herverdeling van de productieruimte is een aantal bedrijven aangemerkt als groeier (meer dan 70 nge) of potentiële groeier (meer dan 40 nge). Al deze bedrijven krijgen een substantieel aantal nge's erbij. Hierdoor is een groeier een voldoende omvangrijk bedrijf met toekomstperspectief binnen de schaalvergroting die gaande is.

Verspreid-alternatief

Binnen het verspreid-alternatief komt het groeiscenario door herverdeling van de vrijgekomen productieruimte neer op het volgende:

- Bij 0% groei krijgen de groeiers er 1800 nge bij.

[9] Voor het berekenen van de emissies van een gesloten varkensbedrijf met 500 zeugen, wordt uitgegaan van het volgende aantal dieren en staltechnieken: 1.800 gespeende biggen (Ravcode D1.1.1.2); 100 kraamzeugen (Ravcode D1.2.13); 400 guste/dragende zeugen (Ravcode D1.3.10); 3.500 vleesvarkens (Ravcode D3.2.3.1). Dit komt overeen met 334 NGE als maat voor de economische omvang van de bedrijfsactiviteiten.

- In het scenario met 20% groei krijgen de groeiers er 11400 nge bij.

Voor beide scenario's worden binnen dit alternatief de relevante effecten in beeld gebracht.

Concentratie-alternatief

Het groeiscenario, door herverdeling van de vrijgekomen productieruimte komt binnen het concentratie-alternatief neer op het volgende:

- In het scenario 0%-groei is er 1800 NGE te verdelen. Deze wordt verdeeld door 6 nieuwvestigingen van 300 NGE toe te kennen.
- In het scenario van de 20%-groei is 11400 NGE te verdelen. Deze verdeling vindt plaats door 6 nieuwvestigingen en 89 uitbreidingen van bestaande locaties.

Voor beide scenario's worden binnen dit alternatief de relevante effecten in beeld gebracht.

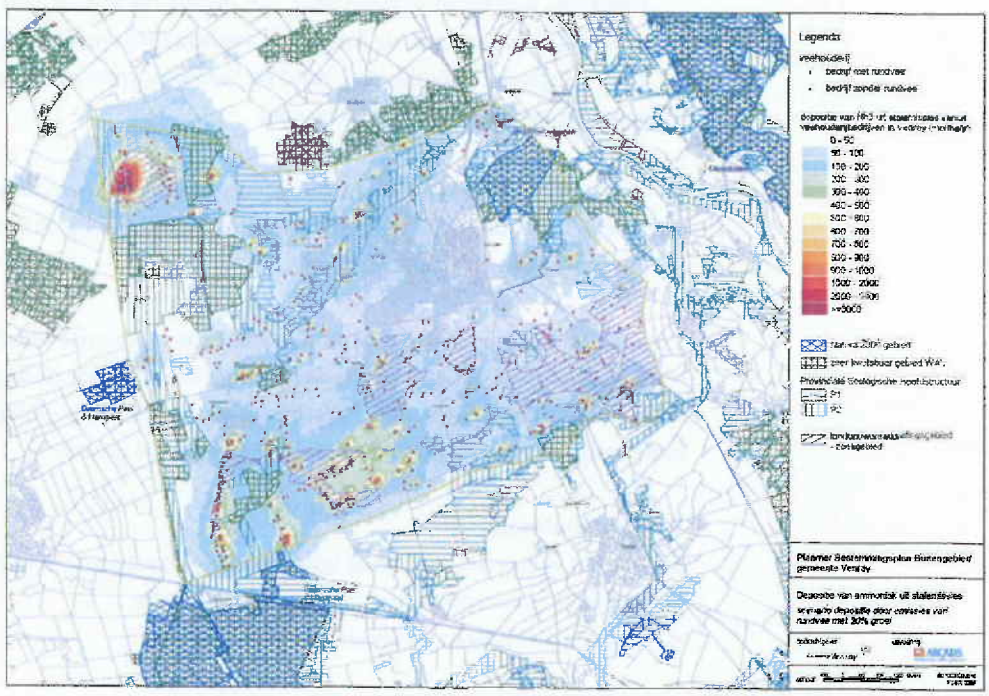
4.7 SCENARIO: GROEI RUNDVEEHOUDERIJ IN HET BUITENGEBIED MET 0% EN 20%

Vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is de ammoniakdepositie op de Natura 2000 gebieden mede maatgevend voor de milieugebruiksruimte in de LOG's. De trends in Limburg maken duidelijk dat, in de periode 1994-2004, het aantal melkveebedrijven met 40% is afgenomen en dat het gemiddeld aantal hectare en melkkoeien per bedrijf sterk is toegenomen (bron: CBS-Statline). Dit wijst op een forse schaalvergroting binnen deze sector.

Via stalemissies draagt deze sector bij aan de ammoniakdepositie op natuurgebieden. Daarom is een scenario doorgerekend waarin de bestaande rundveehouderijbedrijven doorgroeien met 20% van het huidige aantal dieren. Het resultaat staat in onderstaande afbeelding.

Afbeelding 4.11

Ammoniakdepositie na 20% groei in de rundveesector van de gemeente Venray.

Hieruit blijkt dat de stalemissies tengevolge van de rundveehouderij met name leiden tot depositie op zeer kwetsbare Wav-gebieden en op natuurmonument Rouwkuilen. De bijdrage vanuit de Venrayse rundveehouderij aan de depositie op Natura 2000-gebieden is relatief beperkt.

HOOFDSTUK 5 Effecten

5.1 INLEIDING

Aspecten

Dit hoofdstuk beschrijft het effect voor de aspecten: natuur, geur, landschap, cultuurhistorie en archeologie, verkeer, lucht, geluid, bodem en water.

Het detailniveau van de effectbeschrijving is afgestemd op het detailniveau van de besluitvorming. Dit betekent dat de effecten voor geur en natuur zoveel mogelijk kwantitatief en cumulatief worden beschreven. Voor het aspect natuur is een passende beoordeling uitgevoerd conform de Natuurbeschermingswet 1998 (zie bijlage 6). Het effect van de toe- of afname aan ammoniakdepositie op de Natura 2000-gebieden is beoordeeld ten opzichte van de huidige situatie. Voor deze gebieden is dus niet gecorrigeerd op de AMvB-huisvesting. Voor de overige aspecten volstaat een globale en kwalitatieve effectbeschrijving.

Alternatieven en scenario's

De combinaties van alternatieven en scenario's die aan de orde komen in de vergelijking met de referentie zijn:

- alternatief verspreid met nulgroei;
- alternatief verspreid met 20% groei;
- alternatief concentratie met nulgroei;
- alternatief concentratie met 20% groei.

CONCENTRATIE-PLUS: VERGELIJKING CLUSTERS ONDERLING

Het concentratie-plus alternatief komt separaat aan de orde in de laatste paragraaf 5.9 in dit hoofdstuk. Dit alternatief wordt niet vergeleken met de referentie. De meerwaarde voor dit alternatief is namelijk gelegen in het bepalen van de meest geschikte clusters ten behoeve inplaatsing van extra verplaatsers bij flankerend beleid. De vergelijking is hierbij dus de vergelijking van de clusters onderling, in plaats van de vergelijking ten opzichte van de referentie, die is toegepast bij de andere beschouwde alternatieven/scenario's.

Effectcriteria

De effectbeoordeling (kwalitatieve scores) wordt bepaald middels expert judgement op basis van de volgende schaal:

++	zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	neutraal
0/-	licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie

- negatief ten opzichte van de referentiesituatie
- - sterk negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Leeswijzer

Per aspect wordt de methode van effectbepaling beschreven, en wordt de referentiesituatie toegelicht. De effecten worden bepaald aan de hand van criteria. De effecten voor deze criteria worden vervolgens beoordeeld per alternatief ten opzichte van de referentiesituatie (= huidige situatie en autonome ontwikkeling). Indien de alternatieven leiden tot overschrijdingssituaties, worden mitigerende maatregelen beschreven.

In dit hoofdstuk komen de volgende aspecten aan bod:

- Natuur.
- Geur.
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie.
- Verkeer, lucht en geluid.
- Bodem en water.
- Gezondheid.
- Duurzaamheid.

Elk aspect sluit af met een beschouwing van mogelijk te treffen mitigerende en compenserende maatregelen en van aangetroffen leemten in kennis en informatie, inclusief de gevolgen ervan voor de besluitvorming.

5.2 NATUUR

De gebieden die beïnvloed worden betreffen de Natura 2000-gebieden "Deurnsche Peel & Mariapeel", "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen" en het Beschermd natuurmonument: "Rouwkuilen". Om eventuele effecten te beoordelen, dient een passende beoordeling opgesteld te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). Deze passende beoordeling is opgenomen in bijlage 6.

Toetsing aan wetgeving dient op twee manieren plaats te vinden: gebiedsbescherming en soortenbescherming. Deze toetsing is gericht op gebiedsbescherming de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft een passende beoordeling zoals deze in een planMER wordt gesteld. Aangezien nadere uitwerkingen op perceelsniveau nog dienen plaats te vinden betreft het geen passende beoordeling die voor bevoegd gezag voldoende is een vergunning te kunnen verlenen. Om de gehele Nbw-procedure te kunnen doorlopen dient een gemotiveerde keuze in alternatief gemaakt te worden en dienen nadere bepalingen plaats te vinden van de haalbaarheid van zowel natuurdoelen als voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

De ruimtelijke ingrepen hebben tot doel aan de uitbreidings- en behoudsopgave te voldoen die gesteld zijn in het kader van de aanwijzing als Natura 2000-gebied. Ingrepen in het gebied zijn noodzakelijk om te voldoen aan de instandhoudings- en uitbreidingsopgaven.

Op basis van de bovenstaande gegevens kan het volgende geconcludeerd worden:

- De depositie op het natuurmonument Rouwkuilen is erg hoog. De kritische depositiewaarde van het ven wordt in de huidige situatie ruim overschreden. Ook na realisatie van maatregelen onder de AMvB huisvesting is de depositie veel te hoog.
- De depositie op het Natura 2000-gebied "Deurnsche Peel & Mariapeel" is in de huidige situatie bij de maximale berekening hoger dan het habitattype met de laagste kritische depositiewaarde (actief/herstellend hoogveen).
- De depositie neemt bij alle scenario's / alternatieven af ten opzichte van de depositie in de huidige situatie op alle Natura 2000-gebieden en het Beschermde natuurmonument Rouwkuilen.
- Ten opzichte van de AMvB-huisvesting (= referentie in dit planMER), welke voorziet in een daling van de depositie door stalinnovatie, leiden de alternatieven "verspreid" en "concentratie" tot een verdergaande daling van de depositie. Dit geldt ook voor de depositie op Rouwkuilen, hoewel nog steeds veel te hoog ten opzichte van de kritische depositiewaarde van het ven.
- Het alternatief "concentratie" leidt tot de grootste daling van de depositie op alle Natura 2000-gebieden. Dit geldt ook voor de depositie op Rouwkuilen, hoewel nog steeds veel te hoog ten opzichte van de kritische depositiewaarde van het ven.
- De groeiscenario's "verspreid met groei" en "concentratie met groei" zorgen ervoor dat door de groei een deel van de AMvB-huisvesting teniet wordt gedaan. Dit geldt voor zowel de Natura 2000-gebieden als bij het Beschermd natuurmonument.
- De depositie van op de Natura 2000-gebieden "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen" blijft onder de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattype "zwak gebufferde vennen".
- Overschrijding van de kritische depositiewaarden op het habitattype Actief hoogveen / Herstellend hoogveen vindt plaats bij de maximale benadering op het Natura 2000-gebied "Deurnsche Peel & Mariapeel".

Vanuit m.e.r.-systematiek geredeneerd zijn de hierboven in vette tekst gegeven conclusies relevant voor de effectbeoordeling van ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden en natuurmonument Rouwkuilen. Geoordeeld is dat ten opzichte van de referentiesituatie beide alternatieven gunstig scoren, waarbij het concentratiealternatief het 'beter doet' (+) dan het verspreidingsalternatief (0/+). Ten opzichte van de m.e.r.-referentie scoren beide 20% groeiscenario's negatief, omdat deze de winst van de AMvB-huisvesting teniet doen.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Ammoniakdepositie Natura2000+Rouwkuilen	0/+	-	+	-

Verwacht wordt dat er pas na het vaststellen van de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden (zoals het beheerplan voor de Peelvenen) of na de totstandkoming van een nieuwe landelijke regeling of handreiking (en de juridische toetsing daarvan), uitsluitsel is over de milieuruimte in relatie tot de Natura 2000-gebieden.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Door de Commissie Trojan zijn maatregelen voorgesteld die kunnen worden getroffen in de betreffende Natura 2000-gebieden. Verondersteld mag worden dat de beheerplannen hier invulling aan geven. Betreffende de emissie vanuit stallen kunnen aanvullend op de minimumvereisten van de AMvB-huisvesting extra eisen opgelegd worden. Het is echter de vraag of dat juridisch opgelegd kan worden via het bestemmingsplan (zie ook paragraaf 2.2 en bijlage 2).

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

5.3 GEUR

In het kader van de quick scan Wgv is de huidige geurhindersituatie in de gemeente Venray al in beeld gebracht. De focus bij dit planMER ligt voornamelijk bij de geurhindersituatie die kan optreden bij de verschillende scenario's en alternatieven.

Methode

Op basis van het gemeentelijke vergunningbestand is voor de scenario's en alternatieven met een door ARCADIS ontwikkelde GIS-applicatie berekend en in kaart gebracht welke achtergrondbelasting aan geur optreedt tengevolge van de stalemissies in Venray (zie bijlage 8). Deze achtergrondbelasting geeft samen met onderstaande milieukwaliteitscriteria een beeld van het leefklimaat in het buitengebied van Venray. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

Tabel 5.3

Milieukwaliteitscriteria voor geurhinder (bron: GGD-Richtlijn geurhinder; oktober 2002).

Achtergrondbelasting (OU/m³)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0-3.0	<5%	Zeer goed
3.1-7.4	5-10%	Goed
7.5-13.1	10-15%	Redelijk goed
13.2-20.0	15-20%	Matig
20.1-28.3	20-25%	Tamelijk slecht
28.4-38.5	25-30%	Slecht
38.6-50.7	30-35%	Zeer slecht
>50.7	>35%	Extreem slecht

Referentiesituatie en effecten van alternatieven

De figuren geven de achtergrondbelasting weer bij de verschillende alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie. In bijlage 8 zijn de kaarten opgenomen. Het basisalternatief is gebaseerd op de huidige vergunde situatie. Tevens is er een kaart opgenomen welke de effecten laat zien van de eisen die aan bedrijven gesteld worden op grond van de AMvB-huisvesting. Deze kaart vormt de referentiesituatie.

De achtergrondbelasting voor geur verschilt nauwelijks tussen huidige situatie met AMvB-huisvesting en de beide alternatieven bij nulgroei. Specifiek voor het scenario dat groei veronderstelt in combinatie met het alternatief met concentratie in de LOG's van de extra IV-bedrijven is het van belang om te bepalen hoe de geurhindersituatie zich ter plaatse ontwikkelt. Daarbij is het nodig om de achtergrondbelasting te relateren aan milieukwaliteit en het aantal geurgehinderden.

In onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven ten opzichte van de geurgevoelige objecten, voor de referentiesituatie en voor de alternatieven. In alle gevallen wordt gekeken naar het leefklimaat in de betreffende gebieden.

Tabel 5.4
Beoordeling leefklimaat voor geur aan de hand van de Wgv-classificatie (in absolute aantallen).

	Huidige situatie	Referentie-situatie	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
			0%-groei	20%-groei	0%-groei	20%-groei
Woongebieden						
1. zeer goed	4570	5155	5506	5099	5619	5240
2. goed	3574	3688	3469	3565	3414	3492
3. redelijk goed	2168	1690	1618	1741	1572	1607
4. matig *	548	472	428	552	419	640
5. tamelijk slecht *	186	48	32	96	29	74
6. slecht *	12	7	7	7	7	7
7. zeer slecht *	2	0	0	0	0	0
Bedrijventerreinen en nieuwe woongebieden						
1. zeer goed	292	375	405	333	409	360
2. goed	153	92	65	125	67	104
3. redelijk goed	113	107	102	102	101	91
4. matig	65	49	51	63	46	68
5. tamelijk slecht	3	3	3	3	3	3
6. slecht	1	1	1	1	1	1
7. zeer slecht	0	0	0	0	0	0
Buitengebied						
1. zeer goed	93	115	132	120	138	133
2. goed	139	164	181	144	168	121
3. redelijk goed	335	368	367	326	374	333
4. matig	214	181	160	205	163	200
5. tamelijk slecht	133	117	106	128	109	136
6. slecht	64	45	44	60	37	59
7. zeer slecht	22	15	14	20	16	22
8. extreem slecht	14	9	10	11	9	10

* Uit de kaarten in bijlage 8 blijkt dat voor objecten binnen de bebouwde kom er met name in het kerkdorp Ysselsteyn sprake is van een relatief slecht leefklimaat op grond van geurhinder.

In percentages levert dit het volgende resultaat:

Tabel 5.5
Beoordeling leefklimaat voor geur aan de hand van de Wgv-classificatie (procentueel).

	Huidige situatie	Referentie-situatie	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
			0%-groei	20%-groei	0%-groei	20%-groei
Woongebieden						
1. zeer goed	41	47	50	46	51	47
2. goed	32	33	31	32	31	32
3. redelijk goed	20	15	15	16	14	15
4. matig	5	4	4	5	4	6
5. tamelijk slecht	2	0	0	1	0	1
6. slecht	0	0	0	0	0	0
7. zeer slecht	0	0	0	0	0	0
Bedrijventerreinen en nieuwe woongebieden						
1. zeer goed	47	60	65	53	65	57
2. goed	24	15	10	20	11	17

	Huidige situatie	Referentie-situatie	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
			0%-groei	20%-groei	0%-groei	20%-groei
3. redelijk goed	18	17	16	16	16	15
4. matig	10	8	8	10	7	11
5. tamelijk slecht	0	0	0	0	0	0
6. slecht	0	0	0	0	0	0
7. zeer slecht	0	0	0	0	0	0
Buitengebied						
1. zeer goed	9	11	13	12	14	13
2. goed	14	16	18	14	17	12
3. redelijk goed	33	36	36	32	37	33
4. matig	21	18	16	20	16	20
5. tamelijk slecht	13	12	10	13	11	13
6. slecht	6	4	4	6	4	6
7. zeer slecht	2	1	1	2	2	2
8. extreem slecht	1	1	1	1	1	1

In woongebieden en bij bedrijventerreinen en nieuwe woongebieden verbetert over het algemeen de situatie in de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie. Alleen binnen de modellen met 20% groei komen er iets meer situaties die als matig worden beoordeeld. Dit is voor het Concentratiealternatief met 20%-groei iets negatiever dan voor het Verspreidingsalternatief met 20%-groei.

Ten aanzien van resultaten in het buitengebied verandert de situatie niet ten opzichte van de referentiesituatie bij 0%-groei in beide modellen. Wel treedt er enige verslechtering op in beide alternatieven met het scenario 20%-groei. Dit is als negatief beoordeeld.

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor geur:

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Leefklimaat buiten bebouwde kom (geur)	0	-	0	-
Leefklimaat binnen de bebouwde kom (geur)	0/+	0/-	0/+	0/-
Totaal leefklimaat (geur)	0/+	0/-	0/+	0/-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk mitigerende maatregel. Aangezien het leefklimaat vooral in de kern Ysselsteyn relatief slecht is ten opzichte van de andere kernen, zou hier de nadruk op dit soort maatregelen kunnen komen te liggen.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

5.4 LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

In de volgende drie subparagrafen worden het landschap, de cultuurhistorie en de archeologie beoordeeld. Gezien het hoge abstractieniveau van het planMER wordt ook de huidige situatie in hoofdlijnen beschreven.

5.4.1 LANDSCHAP

Methode

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen.
- Beïnvloeding van objecten/landschapselementen.

Voordat echter wordt ingegaan op de beoordeling komt eerst de referentiesituatie aan bod.

Beschrijving referentiesituatie

Het landschap heeft zich gevormd binnen de randvoorwaarden van de abiotische ondergrond, onder invloed van biotische processen en menselijk ingrijpen. In Venray zijn als gevolg van de ontstaansgeschiedenis twee landschapstypen te onderscheiden: het esdorpenlandschap en het jonge ontginningslandschap.
Binnen de twee landschapstypen wordt een aantal samenhangende landschappelijke eenheden onderscheiden met ieder een eigen ecologisch patroon.

HET ESDORPENLANDSCHAP

De oudste vestigingsplaatsen in het buitengebied van Venray zijn gesitueerd op de overgang van hogere naar lagere gronden. Deze kernen bevinden zich daarom aan de oostzijde van de gemeente, op de flanken van de beekdalen. Onder invloed van menselijk gebruik is hier het esdorpenlandschap ontstaan. Bij de bewoningsplaatsen lagen de bouwlanden, die eeuwenlang werden opgehoogd met mest uit potstallen (dierenmest, vermengd met heideplaggen), waardoor dekken van doorgaans 0,50 tot 0,80 m zijn ontstaan: de esgronden (ook wel velden genoemd).
Karakteristiek voor dit kleinschalig landschapstype is de aanwezigheid van vele bewoningskernen, de esgronden (in gebruik als bouwland), beekdalen (in gebruik als weiland) en beboste zandverstuivingen (voorheen de heidevelden). Deze landschap-eenheden liggen op relatief korte afstanden van elkaar. De samenhang tussen de vroegere logische eenheden is inmiddels deels verdwenen.

Dorpen met essen

De kernen Merselo, Oostrum, Smakt, Heide, Leunen, Oirlo, Veulen en Castenray zijn nog als esdorpen herkenbaar: gesitueerd aan de randen van de beekdalen met essen aan één of meerdere zijden van de dorpen. De dorpen liggen op knooppunten van wegen en hebben een agrarisch karakter. Langs de essen van Weverslo en Molenhoek is de bebouwing niet uitgegroeid tot een dorp. De es van Venray is grotendeels bebouwd.

De esgronden vormen hoge delen in het landschap en zijn tegenwoordig overwegend in gebruik als akkergrond en vollegronds tuinbouwgrond. Beplanting is vooral gebonden aan bebouwing en wegen. Ontwatering van de essen vindt plaats door middel van inzijging, zodat kavelsloten niet voorkomen. Langs de randen van de esgronden ligt dikwijls een verharde weg waarlangs de agrarische bebouwing is geconcentreerd.

Op de grens van bouwland en (vroegere) heidegronden liggen enkele hakhoutwallen en kleine eiken hakhoutbosjes. Op een aantal plaatsen, vooral op de grens met de beekdalen, gaan de esgronden met een steilrandje over in lagere, niet opgehoogde terreingedeelten.

Beekdalen

De beekdalen werden gebruikt als weidegrond, waarvoor de broekbossen in de beekdalen werden ontgonnen. In het oorspronkelijke cultuurlandschap werd het beekdal gekenmerkt door kleine kavels en kavelbeplanting als veekering. Daarnaast was sprake van geriefhout- en broekbosjes. Dit landschapspatroon is nog aanwezig in de besloten gebieden die in de beekdalen te vinden zijn (met name het dal van de Loobeek).
Op moerassige plaatsen in de beekdalen (laagveen) werd turf gestoken als brandstof en bouwmateriaal. Deze moerkuilen komen nog voor bij Castenray en in het Loobeekdal bij Spurkt. Later in de middeleeuwen zijn op de relatief hooggelegen plaatsen in de beekdalen kleinere bouwlandcomplexen ontgonnen (voorbeeld: bouwlanden in het dal van de Oostrumsche beek, ten zuiden van Leunen).

In de huidige situatie zijn de van oorsprong vochtige bodems in de lager gelegen beekdalen veelal drooggelegd. Hiermee worden de ecologisch waardevolle vochtige en natte milieus steeds zeldzamer. De biologische waarde van de beken is over het algemeen sterk verminderd omdat deze overal gekanaliseerd zijn (met uitzondering van een klein deel van de Oostrumsche beek in het landgoed Geijsteren). Hierdoor is ook de relatie tussen de beek en het beekdal niet meer overal herkenbaar.

De oude graslanden in de beekdalen zijn in de huidige situatie voor een deel nog als grasland in gebruik. Tegenwoordig wordt er echter ook veel maïs verbouwd, waardoor hoogteverschillen in het groeiseizoen niet meer waarneembaar zijn. Houtsingels en -wallen, loofbosjes en bomenrijen komen nog op verspreid voor binnen de beekdalen. De natte loofbosjes (broekbossen en elzenhakhout) komt nog beperkt voor in het dal van de Loobeek (Venrays Broek en Weverslose Broek) in het dal van de Oostrumsche beek (tussen Oostrum en landgoed Geijsteren) en in het dal van de Lollebeek (loofhoutbos Castenrayse vennen). Door ruilverkavelingen is het kleinschalige waterlopen- en verkavelingspatroon langs de beken verdwenen. Hier en daar zijn ter compensatie bosjes aangelegd.
Op enkele plekken zijn nog vochtige voedselarme graslanden aanwezig. De laatste jaren wordt binnen de Ecologische Hoofdstructuur natuurgebieden ingericht om deze natuurwaarden terug te brengen.

De begrenzing van het beekdal op de Verbeelding is gebaseerd op het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) en afgestemd op het feitelijk gebruik en inrichting van het gebied.

Oude heideontginningen

De oude heideontginningen betreffen de voormalige heideterreinen binnen het esdorpenlandschap. Op een aantal plaatsen zijn houtwallen bewaard gebleven, maar meestal zijn deze verdwenen en zijn grootschalige landbouwgebieden ontstaan. Daarbij zijn de lagere, nattere gronden in gebruik als grasland, de drogere gronden als akkerland en de voor droogte gevoelige gronden zijn bebost (naaldhout).

Voormalige stuifduinen: bos- en natuurterreinen

Een aanzienlijk deel van de voormalige heidegronden en stuifzanden is vanaf 1900 bebost, voornamelijk met grove den ten behoeve van de mijnbouw.
Hiermee ontstond als het ware een 'omslag' in het landschapsbeeld: van een open naar een meer gesloten landschapsbeeld, doordat grote delen werden ingesloten door bossen.
Op de (voormalige) stuifduinen binnen het esdorpenlandschap zijn bos- en natuurterreinen ontstaan. Voor een deel zijn deze gronden reliëfrijk en is het oorspronkelijk landschap van stuifduinen herkenbaar. De Werveloseberg is een oorspronkelijke stuifzandheuvel, die begroeid is met eiken (hak)hout.
Voorkomende begroeiingsvormen zijn: grove den, loofhout, overgangen tussen mos-heide-bos- begroeiing en moerasvegetaties.
Hoge tot zeer hoge natuurwaarden bezitten het natuurgebied dat wordt gevormd door landgoed Geijsteren-Boshuizerbergen-Geijsterse Heide-Nieuwlandse bossen - Leeberg - Geysterse beek en het natuurreservaat Castenrayse vennen. De bosgebieden zijn van belang voor de recreatief gebruik zoals wandelen, fietsen en paardrijden.

HET JONGE ONTGINNINGENLANDSCHAP

Hoger op de Peelhorst (op het hoogveen) komen van oudsher geen nederzettingen voor. Dit Peelgebied vormde een natuurlijke barrière tussen Limburg en Brabant. De woeste gronden (heide en hoogveen) werden gebruikt voor beweiding door schapen en voor plaggenwinning (strooiselroof), waarmee de bouwlanden werden opgehoogd (potstalsysteem).
Rond 1900 is men begonnen met ontginnen van de woeste gronden ten behoeve van de land- en bosbouw. Eerst werden de woeste gronden in de directe nabijheid van de oude bouwlanden ontgonnen (oude heideontginningen); later (vanaf 1920) de woeste gronden in het Peelgebied (jonge heideontginningen). De oude ontginningen zijn kleinschaliger dan de jonge. In het jonge ontginningenlandschap liggen twee nieuwe bewoningskernen, waarvan Ysselsteyn (gesticht in 1921) de grootste is en Vredepeel de jongste (gesticht in 1955).
Beide kernen vertonen nog steeds zeer duidelijk de kenmerken van een planmatige 20e-eeuwse agrarische nederzetting.
In de Meerselse Peel en Oirlose Peel is hoogveen afgegraven ten behoeve van de landbouw. Alleen in de Heidsche Peel, ten westen van Ysselsteyn, komen nog restanten onontgonnen hoogveen voor.
Het ontginningslandschap bestaat uit zowel agrarische gronden als uit bos- en natuurterreinen waar een grootschalig, rechtlijnig verkavelingspatroon kenmerkend is.

Grootschalige landbouwgebieden

De jonge heideontginningen zijn nu grootschalige landbouwgebieden. Opgaande begroeiingen komen voor in de vorm van bomenrijen en -singels langs landbouwwegen en kavelgrenzen.
Langs de wegen (hoofdzakelijk noord-zuid verlopend) zijn de veehouderijbedrijven geconcentreerd. Enig onderscheid in structuur is waarneembaar tussen de Vredepeel, Meerselse Peel, het gebied ten oosten van de Midden-Peelweg en de Heidsche Peel.
Het gebied rond Ysselsteyn is relatief dicht bebouwd.

Een aantal landbouwgronden ligt op de overgang van het esdorpen- naar het jonge ontginningenlandschap. Deze vertonen wel een grootschalig karakter, maar de kavelstructuur is mede afhankelijk van bovenlopen van beken, bosranden en bestaande wegen en verkavelingspatronen van de esdorpen.

Het open gebied ten zuiden van Ysselsteyn en bij Vredepeel is een voorbeeld van jonge heideontginningen met landschappelijke waarden (openheid).

Bos- en natuurterreinen (voormalige peelgebieden)
Een aanzienlijk deel van het Peelgebied is bebost met naaldhout, met een uniforme leeftijdsopbouw. Hierdoor zijn enkele grote bosgebieden ontstaan. Enkele veenrestanten zijn bewaard gebleven. Aan de bossen en natuurgebieden wordt over het algemeen een hoge natuurwaarde toegekend. De 'Paardekop' (bij Ysselsteyn) betreft een waardevol natuurgebied met een reliëfrijke heidebebossing en een sterk verkaveld vennencomplex.

Het oorspronkelijk zeer waardevolle vochtige heide- en vengebied Zwartwater (Vredepeel) is door de ontwatering van de omgeving thans geheel verdroogd. De Rouwkuilen was vroeger een zeer waardevol natuurgebied (voedselarm stuiven met een bodem die bedekt is door een dikke laag veen en omgeven door bossen), maar dit gebied is sterk aangetast door verzuring. De Heidsche Peel is een restant hoogveen (loofbos, heide, bouwland).
De waterhuishouding van dit gebied is echter verstoord.

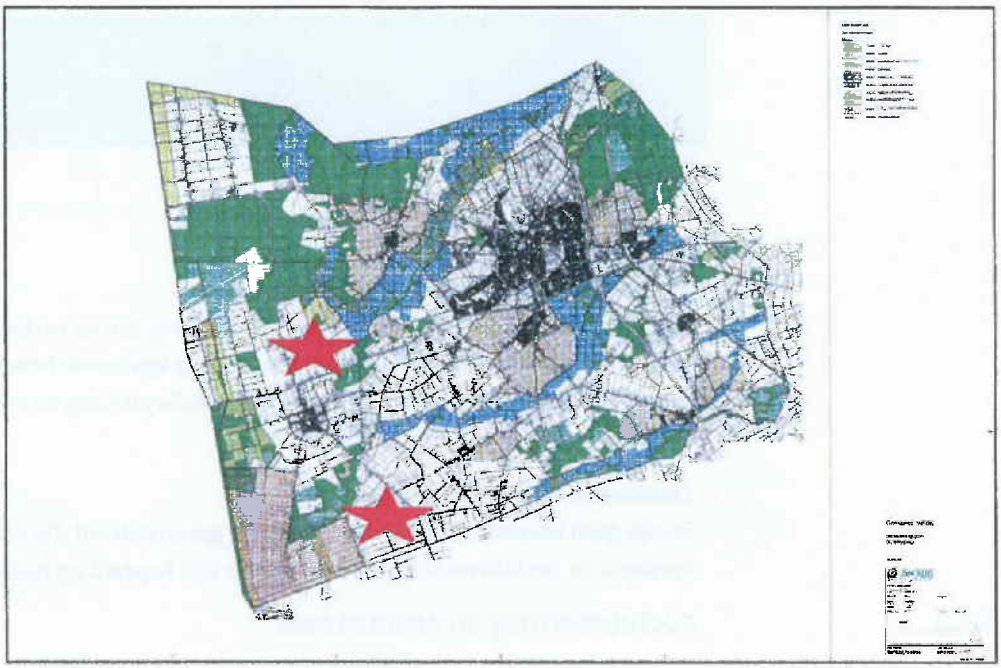
Effecten van de alternatieven

Beïnvloeding van specifiek landschappelijke karakter
De oude bolle akkercomplexen kunnen negatief beïnvloed worden door ontwikkelingen als uitbreiding en nieuwvestiging van IV. Deze landschappen vertegenwoordigen een duidelijke waarde en potentie die zich slecht verhoudt tot nieuwe bebouwing en beplanting. In het Concentratiealternatief zal dit landschapstype zo veel mogelijk worden ontzien doordat de zoekgebieden voor een groot deel buiten dit landschapstype liggen. Een deel van het zoekgebied rond Leunen (Leunen-oost en Leunen-heide) vormt hier uitzondering op, maar de ruimte in de zoekgebieden is zo groot dat dit deel van nieuwvestigingen wordt ontzien.

Het Verspreidingsalternatief kan enig effect hebben op het karakter van het oud bouwland. Zeker aangezien de afwisseling tussen open en besloten gebieden juist hier zo kenmerkend is en open gebieden in omvang fors afnemen. De meeste ruimte in het verwevingsgebied ligt ten zuiden van Ysselsteyn en direct ten noorden van de kern Ysselsteyn (zie rode sterren op onderstaande kaart). De overige delen van het verwevingsgebied vallen ofwel samen met landschappelijke waarden als beekdalen, esgronden (zoals rond Merselo), weidevogelgebieden (zoals in de zuidwestpunt van de gemeente) en bos- en natuurgebieden (zoals ten zuiden van Vredepeel en bij de Boschhuizerbergen/Landgoed Geysteren), dan wel liggen langs linten met woonbebouwing waar vanwege beperking in geurcontouren een beperking geldt.

Afbeelding 5.12

Kaart met waarden zoals opgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied Venray. De rode steraanduidingen geven de verwevingsgebieden aan waar ruimte is ontwikkeling van bestaande IV-bedrijven.

In het Concentratiealternatief kunnen eveneens effecten op landschapskarakteristiek optreden. Indien op korte afstand van elkaar nieuwvestiging en uitbreiding plaatsvindt, kunnen de effecten op de afwisseling beslotenheid en openheid groter zijn. In de zoekgebieden zal een duidelijk hogere bebouwingsdichtheid en meer industrieelagrarisch karakter ontstaan, hetgeen de kleinschaligheid van het oude bouwland kan aantasten.

De kwaliteit van het jonge ontginningslandschap is vooral de aanwezige grootschalige openheid. De LOG's IJsselsteyn ZO en Vredepeel zijn de zoekgebieden die in dit landschapstype gelegen zijn. In het Concentratiealternatief zal sprake kunnen zijn van enige beïnvloeding van deze grootschalige openheid. Echter, gelet op het geringe aantal nieuwvestigingen (maximaal twee per zoekgebied) en de aanwezigheid van deze grootschalige openheid in het gehele jonge ontginningsgebied zal dit beperkt blijven.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen	0/-	-	-	--

Mitigerende en compenserende maatregelen

Mitigatie is mogelijk door de agrarische bebouwing een zo rustig en eenvoudig mogelijk karakter te geven en in schaal zoveel mogelijk op bestaande bebouwing aan te laten sluiten. Hierbij kan gedacht worden aan de situering, erfbeplanting en wegbeplanting. Dit dient afgestemd te worden op het landschapstype.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

5.4.2 CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

Methode

De volgende criteria worden voor cultuurhistorie gehanteerd:

- Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten.
- Beïnvloeding van de archeologische waarden.

Beschrijving referentiesituatie

CULTUURHISTORISCH LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN

Aandachtsgebied Venray - Overloon - Vredepeel - Ysselsteyn - Bakel – Gemert

Het noordwestelijk deel van de gemeente Venray behoort tot aandachtsgebied: Venray - Overloon - Vredepeel - Ysselsteyn - Bakel – Gemert. Aandachtsgebieden zijn gebieden met kenmerkende landschapselementen en patronen. De ontwikkelingen in dit aandachtsgebied zijn sterk bepaald door de aanwezigheid van de zogenaamde Peelhorst of Peelrug. Dit door bodembewegingen opgeheven plateau doorsnijdt het gebied in noord-zuidelijke richting en vormt de waterscheiding tussen de Limburgse en de Brabantse beken. Nadat in het gehele aandachtsgebied een laag pleistoceen dekzand was afgezet, is in het Holoceen in laagtes van het plateau veen gevormd. Vanuit de laagtes breidde het veen zich uit, waardoor een groot deel van het Peelplateau met hoogveen werd bedekt. De aan weerszijden van dit veengebied gelegen zandgronden kennen een lange bewoningsgeschiedenis; al in het Neolithicum werd hier gewoond en geakkerd. Het veengebied bleef tot in de negentiende eeuw onontgonnen en vrijwel ondoordringbaar.

Het middeleeuwse cultuurlandschap in dit gebied bestond uit akkerlanden en graslanden rondom de oude dorpen. De akkerlanden lagen over het algemeen op de hogere, goed ontwaterde, delen van de beekdalhellingen. Er waren zowel individuele kampontginningen, oorspronkelijk omgeven door houtwallen of heggen, als open akkercomplexen, die hier velden worden genoemd. Velden zijn grotere stukken bouwland die door meerdere boeren werden gebruikt. De graslanden bevonden zich hoofdzakelijk in de beekdalen. De natste delen van de graslanden werden benut als hooiland, terwijl de beter ontwaterde graslanden dienst deden als weidegrond. De niet ontgonnen, dus woeste, gronden werden extensief gebruikt.

Zo werd in de bossen gejaagd en vee geweid en deed het hout dienst als bouwmateriaal en brandstof. Ten behoeve van de brandstofvoorziening werd ook op kleine schaal turf afgegraven in de veengebieden. Voorts werden bos- en heideplaggen gestoken waarmee de vruchtbaarheid van de akkerlanden op peil werd gehouden.
Tot in de negentiende eeuw was in het aandachtsgebied de ontginning van woeste gronden op grotere schaal onmogelijk. De bos- en heideplaggen van de woeste zandgronden waren namelijk nodig voor de bemesting van de akkerlanden. Turfexploitatie en ontginning in de hoogveengebieden was niet mogelijk vanwege de gebrekkige waterhuishouding. In de negentiende en de twintigste eeuw heeft men echter vrijwel alle woeste gronden in cultuur gebracht.

De intensievere exploitatie van de veengebieden werd mogelijk door de aanleg van kanalen in de omgeving van het aandachtsgebied. Bij het in gebruik nemen van de veengebieden stond de turfwinning voorop. Hoewel in de Peel ook woeste zandgronden in groter verband in cultuur zijn gebracht, vonden in dit aandachtsgebied hoofdzakelijk individuele ontginningen plaats. Deze jonge zandontginningen onderscheiden zich van de oudere cultuurgronden door hun rationele, rechthoekige verkavelingspatroon. Vanaf de negentiende eeuw werden op de woeste gronden ook productiebossen aangelegd. Deze bossen leverden hout ten behoeve van de mijnindustrie en voorkwamen zandverstuivingen.

De beken in het aandachtsgebied waren van essentiële betekenis voor de ontginningen. De oudste cultuurlanden werden in de nabij daarvan aangelegd. Ook de hoogteligging en de breedte van de beekdalen was van betekenis voor de ontwikkeling van de landbouw. Ter verbetering van de afwatering zijn de meeste beken in de loop der tijd gekanaliseerd.

Peel-Raamstelling
De Peel-Raamstelling is in 2001 aangewezen als rijksmonument. Het omvat het gehele traject, exclusief het terrein vliegbasis, met 30 kazematten, 5 stuwen/verdeelwerken, Peel-/Defensiekanaal (anti-tankgracht) en de wal.

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton.
Het is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging.

Enerzijds heeft het waarde als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is.
De stelling is als samenhangend geheel van verdedigingswerken in belangrijke mate bepalend voor de aard en het gebruik van de ruimte, en heeft derhalve een bijzondere historische ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied.
Deze verwerving geeft het complex ook een grote belevingswaarde.

Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het complex: de Peel-Raamstelling is nog nagenoeg compleet (aanwezigheid kazematten, anti-tankgracht, defensiewal, schootsvelden). Op enkele plaatsen zijn de schootsvelden nog onaangetast, zoals ter hoogte van Ysselsteyn. Daar is nog heel duidelijk de langwerpige (1200 meter lange) strookverkaveling zichtbaar, met daartussen zandpaden die daar naar de (ontginnings)boerderijen leiden.

De landschaps- en cultuurhistorische waarden van de Peel-Raamstelling is in voorliggend bestemmingsplan beschermd.

Landgoed Geijsteren

Ten oosten van de kern Venray ligt landgoed "Geijsteren". Dit landgoed heeft een totale oppervlakte van ongeveer 700 hectare en bestaat uit lanen, bossen en enkele vennen. De Oostrumse Molenbeek doorkruist het landgoed. Tevens liggen verspreid over het landgoed boerderijen met akkers en weiden. Op het landgoed zijn de Heilige Willibrorduskapel en de Rosmolen, een voormalige watermolenhoeve, aanwezig. Het gebied bevat daarmee zowel landschappelijke als natuurwaarden.

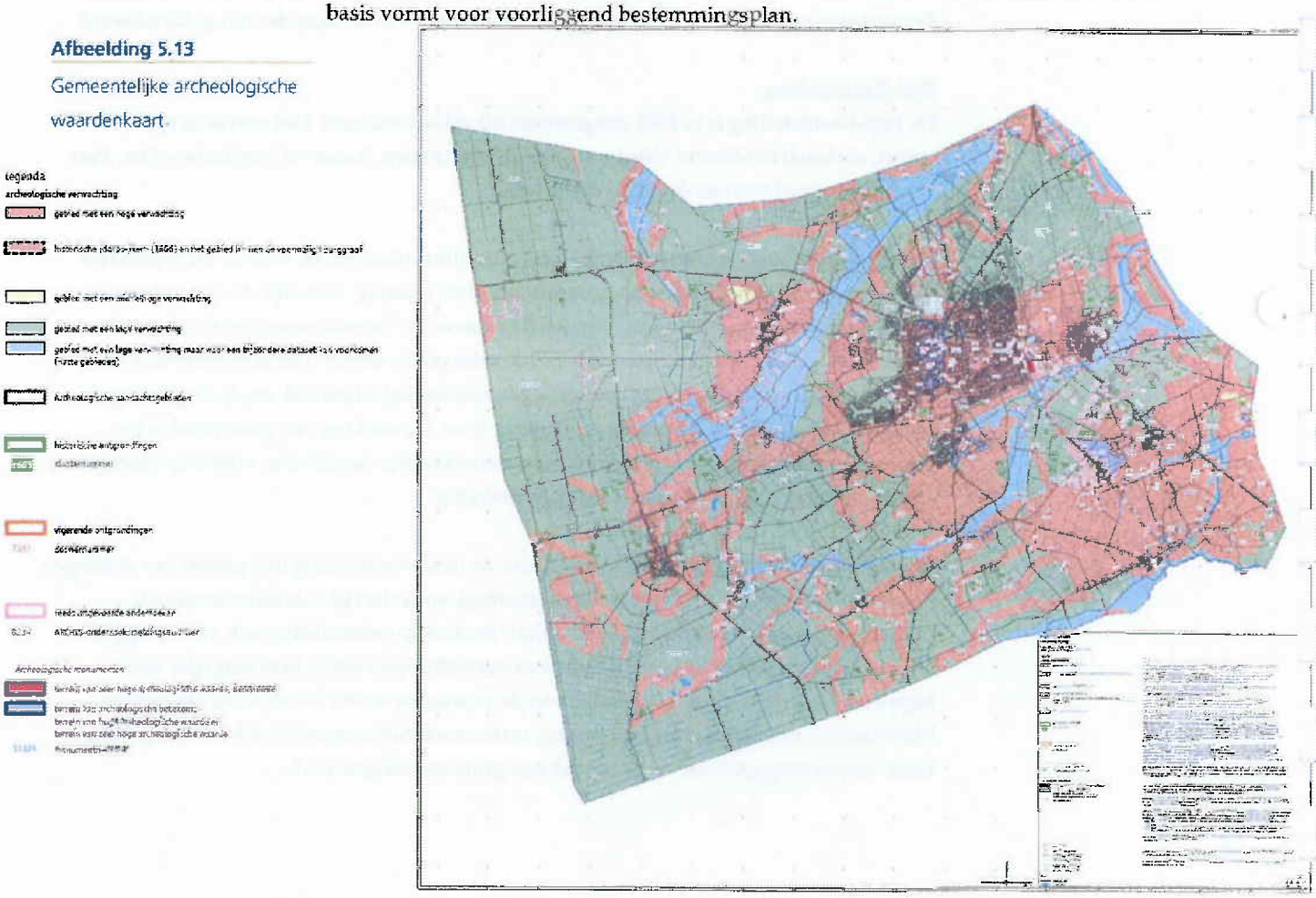
ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Ingrepen in de bodem kunnen archeologische waarde aantasten. Het gaat dan om bouwingrepen en om ingrepen dieper dan 30 cm in de grond.

De gemeente Venray heeft een gemeentelijk archeologische beleidskaart gemaakt welke de basis vormt voor voorliggend bestemmingsplan.

Afbeelding 5.13

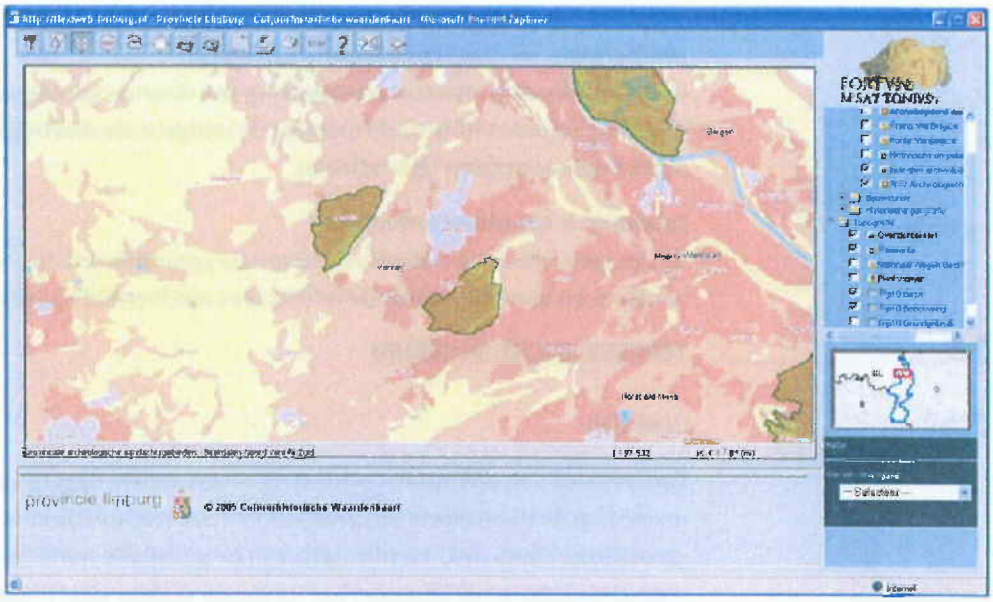
Gemeentelijke archeologische waardenkaart

De Provincie Limburg heeft in maart 2008 een aantal archeologische aandachtsgebieden aangewezen. Dit zijn representatieve en relatief gave delen van de verschillende Limburgse cultuurlandschappen met een groot potentieel aan archeologische waarden. De Provincie wil zich inzetten voor het behoud en onderzoek van archeologische waarden in deze gebieden. In Venray liggen er twee provinciale aandachtsgebieden, namelijk Beekdal-Noord Merselo en Beekdalen-Noord Venray-Zuid. Het uitgangspunt bij de provinciale archeologische aandachtsgebieden is niet de bescherming van het gehele aandachtsgebied. Het is immers niet van te voren bekend welke waarden aanwezig zijn en waar de vindplaatsen exact liggen. Basisprincipe voor het beleid is een hoge kwaliteit van het archeologisch onderzoek. Omdat niet alle vindplaatsen even belangrijk zijn en niet alle waardevolle vindplaatsen behouden kunnen blijven, zullen in het gehele archeologische onderzoekstraject keuzes gemaakt moeten worden. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen dus wel plaatsvinden in de geselecteerde gebieden, maar alleen als er in een vroegtijdig stadium adequaat archeologisch onderzoek wordt verricht. Er worden immers waarden verwacht die van provinciaal belang zijn.

Afbeelding 5.14

Provinciale archeologische aandachtsgebieden in Venray

In het buitengebied van de gemeente Venray liggen vier archeologische monumenten (provinciale cultuurhistorische waardenkaart). Dit zijn gebieden die op grond van archeologische resten waardevol worden geacht.

Effecten van de alternatieven

Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten.

In het verspreidingsmodel is het denkbaar dat diverse elementen die een historisch geografische waarde vertegenwoordigen beïnvloed worden, bijvoorbeeld door uitbreiding of vestiging van boerderijen, waardoor de noodzaak kan bestaan de infrastructuur aan te passen. Hetzelfde geldt voor het concentratiealternatief, waar diverse elementen kunnen veranderen door de uitbreiding en nieuwsvestiging van bedrijven in de directe omgeving.

Beïnvloeding van archeologische waarden

De hoogste archeologische verwachtingswaarden liggen in het oosten van de gemeente. Ook de archeologische monumenten liggen voornamelijk in het oostelijk deel. De provinciale aandachtsgebieden liggen rond Merselo en Leunen. Dit is vooral relevant voor ontwikkelingen in het zoekgebied LOG rond Leunen.

Binnen de zoekgebieden LOG's hebben de gebieden rond Castenray en Oirlo hoge indicatieve archeologische waarden.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten	0/-	-	0/-	-
Beïnvloeding van archeologische waarden	0/-	-	0/-	-

Mitigerende en compenserende maatregelen

Ook de invloed op historische bebouwing kan door zorgvuldig ontwerp en doordachte inpassing beperkt worden; zie hiervoor de mitigerende maatregelen en de mogelijke inpassingsmaatregelen bij landschap.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

5.5 VERKEER, LUCHT EN GELUID

5.5.1 VERKEER

Een toename van intensieve veehouderij of een andere ligging van IV-bedrijven heeft invloed op de hoeveelheid en oriëntatie van het vrachtverkeer in het buitengebied. Het grootste probleem met vrachtwagens zijn de potentiële conflicten met andere weggebruikers, in het bijzonder het langzaam verkeer (met name fietsers). Dit speelt vooral op het lokale wegennet, dus niet op provinciale en rijkswegen. Op de hoofdwegenstructuur zijn deze verkeersdeelnemers standaard gescheiden. Ook is op dit type wegen de toename van vrachtverkeer door de LOG's relatief klein. T.b.v. het planMER is onderzocht welke verkeersbewegingen te verwachten zijn bij de verschillende scenario's en alternatieven.

VERKEERSBEWEGINGEN TENGEVOLGE VAN INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Bij de concentratie-alternatieven wordt de productieruimte toegekend aan nieuwe IV-bedrijven met een omvang van 500 zeugen gesloten. Één IV-bedrijf met een omvang van 500 zeugen gesloten produceert 4 vrachtwagenbewegingen per dag en 3,5 personenauto-verplaatsingen per dag. Per jaar en per bedrijf wordt uitgegaan van circa 563 vrachten. Per werkdag is dit circa twee vrachtauto's per bedrijf met 4 vrachtwagenbewegingen per werkdag en per bedrijf.

Voor de verkeersberekening van bestaande bedrijven waar sprake is van een uitbreiding met 53 nge (geringe uitbreiding), is uitgegaan van slechts één extra vrachtwagenbeweging en één extra personenautoverplaatsing per werkdag en per bedrijf.

Voor bestaande bedrijven waar sprake is van een uitbreiding met 84 nge is uitgegaan van 2 extra vrachtwagenbewegingen en 2 extra personenautoverplaatsingen per werkdag en per bedrijf.
Zie voor een toelichting op deze redenatie bijlage 9.

Methode

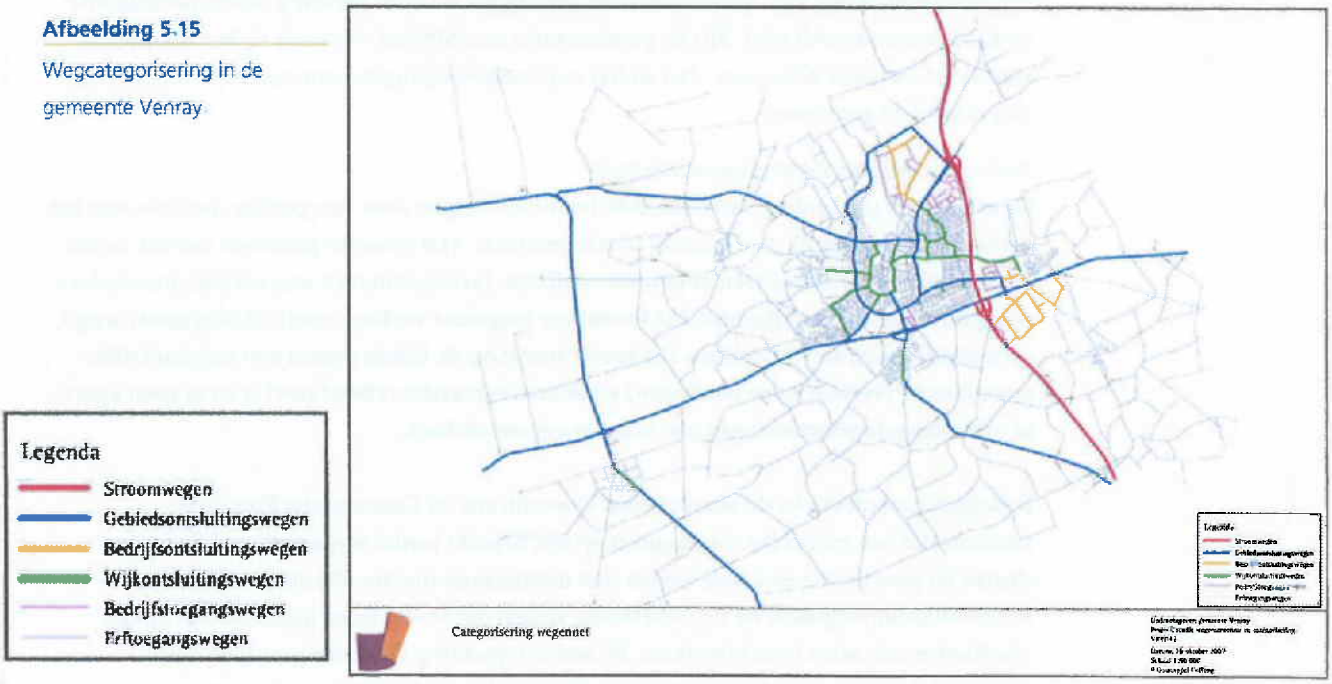
De volgende criteria worden voor verkeer gehanteerd:

- Gevolgen voor de verkeersafwikkeling.
- Beïnvloeding van de verkeersveiligheid.

Beschrijving referentiesituatie

Onderstaande afbeelding geeft een beeld van de wegcategorisering in het buitengebied van Venray.

Afbeelding 5.15
Wegcategorisering in de gemeente Venray

De gemeente Venray heeft in 2006 het wegennet laten doorrekenen voor het jaar 2020. Daaruit zijn wel enkele knelpunten naar voren gekomen, maar die liggen vooral op de ontsluitingsstructuur binnen en direct rondom de kern Venray. Dit houdt in dat de (toekomstige) wegenstructuur geen bekende knelpunten kent voor veehouderij-ontwikkeling.

Effecten van de alternatieven

Er zijn twee scenario's waarbij extra productieruimte terecht komt in de LOG's:

1. Nulgroei van de productieomvang: kleine IV-bedrijven en IV-bedrijven van een bepaalde omvang in bepaalde zones stoppen, gevolgd door verspreide toedeling of concentratie in de LOG's bij 6 nieuwe IV-bedrijven;
2. Groei van productieomvang van 20%, hetgeen leidt tot een groei van productievermogen vergelijkbaar met ongeveer 30 extra bedrijven van 500 zeugen gesloten.

Gevolgen voor de verkeersafwikkeling

De toename van het aantal verkeersbewegingen (vrachtwagens en personenauto's) in het alternatief Verspreid is bij 0%-groei nul extra verkeersbewegingen per dag en bij 20%-groei ruim 200 extra verkeersbewegingen per dag (vracht en personen). Door de verspreiding over het gehele buitengebied veroorzaakt dit ten opzichte van de referentiesituatie over het algemeen geen extra problemen op voor de verkeersafwikkeling en doorstroming op de lokale wegen.

In het alternatief Concentratie worden bij nulgroei 6 nieuwe bedrijven toegevoegd. Dit levert in totaal 24 extra vrachtbewegingen en 24 extra personenbewegingen per dag op. Doordat deze nieuwe bedrijven worden verspreid over de zoekgebieden LOG's is de lokale toename per zoekgebied niet groter dan 8 verkeersbewegingen per dag (bij 2 nieuwvestigingen). Deze geringe toename veroorzaakt geen extra problemen op bij de verkeersafwikkeling van de zoekgebieden (overigens zal door sanering elders per saldo de verkeerstoename nihil zijn). Bij een groeiscenario van 20% zal – evenals bij het verspreide alternatief inclusief 20% groei – het aantal verkeersbewegingen toenemen met ruim 200 per dag (vracht en personen).

Beïnvloeding van de verkeersveiligheid

De nieuwe en uitbreiding van bestaande bedrijven zorgen voor een geringe toename van het verkeer. Een belangrijk deel hiervan is vrachtverkeer. Het grootste probleem met dit zware verkeer zijn de te verwachten potentiële conflicten (kruispunten en wegvakken) met andere weggebruikers, in het bijzonder het kwetsbare langzame verkeer, zoals schoolgaande jeugd, recreatie(fietsers) en wandelaars. Dit speelt vooral op de lokale wegen met een duidelijke mengfunctie (verblijven en ontsluiten) waar de wegbreedte relatief smal is en er geen aparte of onvoldoende voorzieningen zijn voor langzaam verkeer.

Belangrijk voordeel van de alternatieven Concentratie en Concentratie Plus is de concentratie van mogelijke maatregelen op een beperkt aantal wegen en hierbij aan te sluiten bij provinciale en lokale wegen met doorgaande functie. Resultaat zal zijn een herkenbaarder wegbeeld op de betreffende wegen die tevens beter ingericht zijn op het afwikkelen van extra (vracht)verkeer. Bij een verspreiding van bedrijven is de kans aanwezig dat voor meerdere wegvakken maatregelen nodig zijn waardoor een fragmentarisch beeld kan gaan ontstaan.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	-	0	-
Beïnvloeding van de verkeersveiligheid	0	-	0	-

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het verbreden van de weg kan op projectniveau noodzakelijk zijn, indien blijkt dat de wegen niet geschikt zijn voor de verkeersbewegingen van het zware vrachtverkeer (trekker/vrachtwagen + oplegger: 2,65 meter breed, 4,15 meter hoog en maximaal 70 ton aan gewicht). Een passeerhaven is een aanvullende maatregel van verkeersveiligheid op kruispunten of wegvakken waar een knelpunt kan ontstaan.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

5.5.2 LUCHT

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande intensieve veehouderijen al inbegrepen. Nieuwe overschrijdingen door ontwikkelingen in de toekomst kunnen niet plaatsvinden aangezien er geen vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) wordt afgegeven als de norm voor fijn stof of stikstofdioxide wordt overschreden. Een aanvraag voor een nieuwe stal of uitbreiding van een bestaande stal moet dus altijd voldoen aan de grenswaarden. De alternatieven zijn dus bij voorbaat al niet onderscheidend voor fijn stof of stikstofdioxide.

Methode

Criteria waarop de luchtkwaliteit wordt beoordeeld:

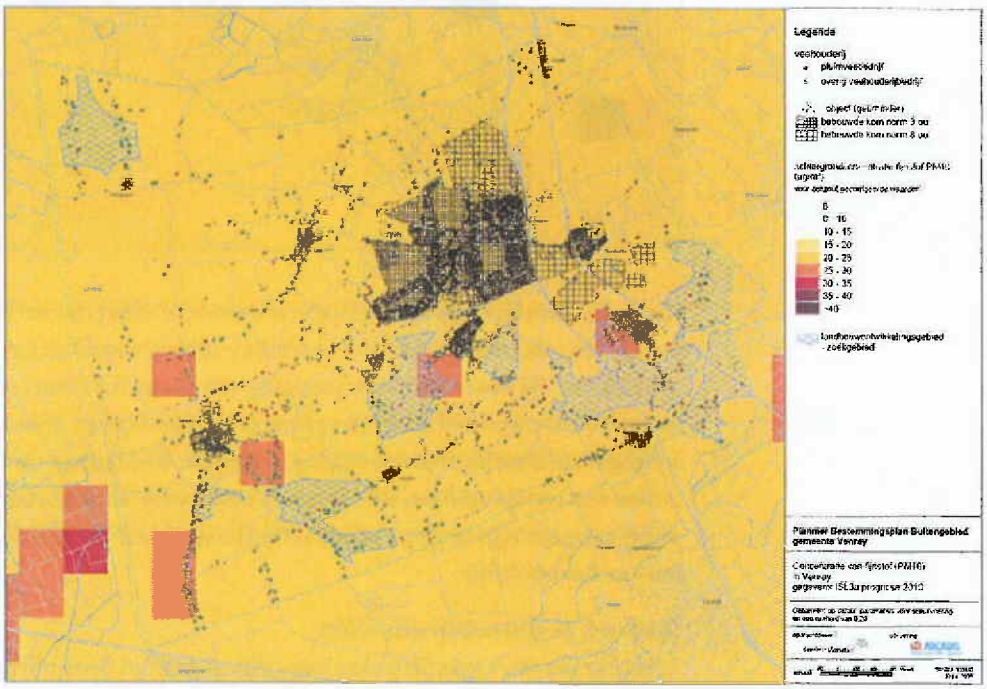
- Oplossen bestaande knelpunten.
- Verkeer: fijn stof (PM10).

Beschrijving referentiesituatie en effecten van de alternatieven

In onderstaande figuur is de depositie van fijn stof (PM10) in de referentiesituatie weergegeven.

Afbeelding 5.16

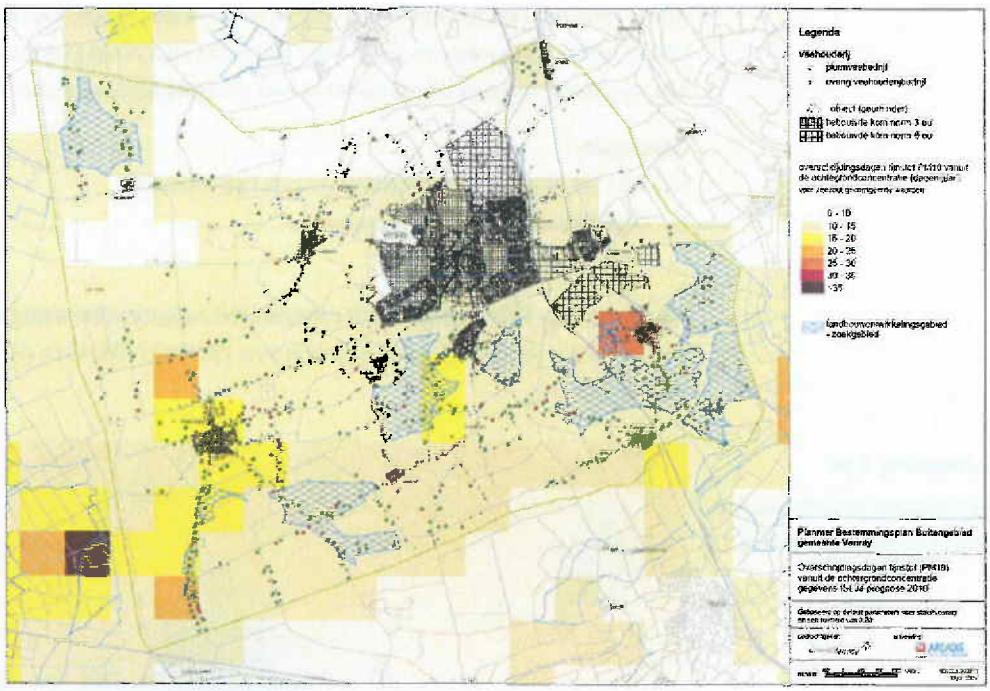
Achtergrondconcentraties fijn stof in de gemeente Venray.

Voor fijn stof geldt een grenswaarde van 40 µg/m^3 voor de jaargemiddelde concentratie. Algemeen wordt aangenomen dat bij een concentratie onder 32,4 µg/m^3 minder dan 35 keer per jaar een overschrijding optreedt van de 24-uurgemiddelde concentratie. De normen voor de jaargemiddelde concentratie in gemeente Venray zullen waarschijnlijk niet overschreden worden, aangezien de bijdrage van een afzonderlijke veehouderij opgeteld bij de achtergronddepositie nog verwachting lager is dan de norm.

Onderstaande figuur geeft aan hoeveel dagen de grenswaarde voor het aantal overschrijdingsdagen in het buitengebied van Venray wordt overschreden. De grenswaarde voor het aantal overschrijdingsdagen bedraagt 35 dagen. Geconcludeerd kan worden dat het aantal overschrijdingen van het 24-uurgemiddelde blijft onder de grens van 35 per jaar.

Afbeelding 5.17
Aantal overschrijdingsdagen fijn stof in de gemeente Venray

Uit de 'Emissiefactoren fijn stof voor veehouderij' blijkt dat het houden van kippen de meeste fijn stof emissie oplevert. In Venray zorgen vooral pluimveebedrijven voor uitstoot van fijn stof. Bij een forse nieuwvestiging van pluimvee dient rekening gehouden te worden met circa 200 meter (afhankelijk van de staluitvoering etc) afstand tot een ander object. Zoals aangegeven dient bij nieuwvestiging getoetst te worden aan de fijn stof emissie normen. Indien niet wordt voldaan aan de normen, zal voor de nieuwvestiging geen milieuvergunning worden verleend. Op deze manier kunnen dan ook geen "nieuwe" knelpunten ontstaan.

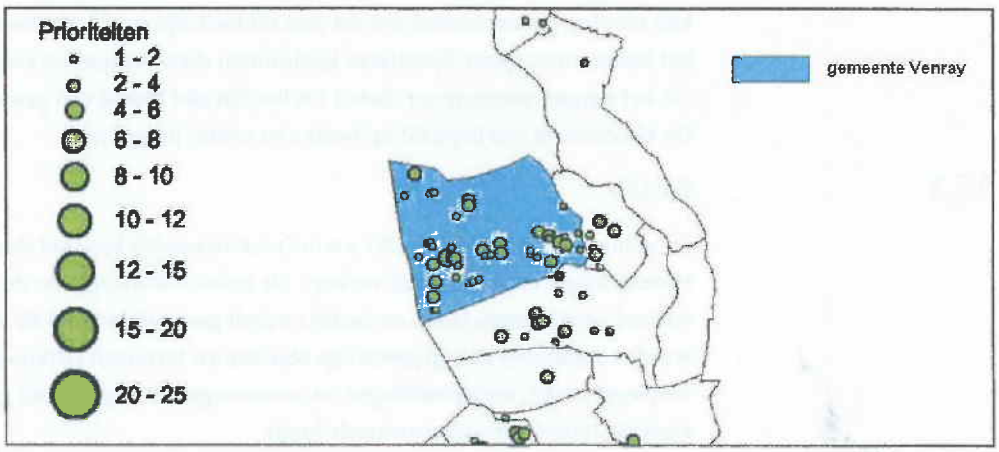
Oplossen bestaande knelpunten

Er is bekeken of er specifieke knelgevallen bestaan of in de nabije toekomst kunnen ontstaan, bv. omschakeling naar scharrelsysteem nabij concentratie woningbouw. Daarvoor wordt op dit moment onderzoek uitgevoerd. De provincies willen de aandacht eerst richten op de aanpak van de grootste knelpunten. Een eerste indicatie van knelpunten (de zogenaamde verfijningsslag), waarbij een aanzienlijke fijn stof-emissie plaatsvindt (basis: vergunningbestanden van provincies) in de nabijheid van gevoelige objecten is door ECN uitgevoerd (zie onderstaande kaart). Hieruit blijkt dat de grootste knelpunten in Noord- en Midden-Limburg niet in Venray liggen.

In tweede instantie is de zogenoemde inzoomactie uitgevoerd. Hierbij is nader ingezoomd op de 'grootste' knelpunten, binnen de provincie Limburg zijn dit 12 pluimveebedrijven. Binnen de gemeente Venray zijn 3 knelpunten aanwezig. Op basis van nader onderzoek door ARCADIS kan gesteld worden dat de knelpunten binnen Venray door technische maatregelen (realisatie van een biologische of chemische wasser) en/of ventilatie aanpassing opgelost kunnen worden. De oplossing van de knelpunten zal in onderlinge samenwerking tussen provincie en gemeente, al dan niet met behulp van stimuleringsmaatregelen, in overleg met de betrokken ondernemer worden gezocht. De oplossing van de knelpunten binnen Venray hebben geen invloed op het vast te stellen bestemmingsplan buitengebied.

Afbeelding 5.18

Eerste prioriteitstelling op basis van algemene kenmerken (bron: ECN, bewerking ARCADIS).

Verkeer en fijn stof

Voor verkeer valt uit te gaan van een situatie met 'worst case' uitgangspunten voor het verkeer, de straat en de omgeving. In werkelijkheid zal de bijdrage lager zijn. Mede gezien de relatief lage achtergrondconcentraties worden bij een toename van 1 tot 15 bedrijven geen knelpunten verwacht met betrekking tot de luchtkwaliteit langs de ontsluitingswegen (het scenario Concentreren Plus gaat uit van 15 nieuwe IV-bedrijven op nieuwe locaties verdeeld over de zoekgebieden LOG's). Door de minimale bijdrage is het bedrijfsgerelateerde verkeer niet onderscheidend voor de diverse alternatieven.
Zie bijlage 10 voor een toelichting bij deze conclusie.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Oplossen van knelpunten	0	0	0	0
Verkeer en fijn stof	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Mitigerende en compenserende maatregelen

Gelet op de effectscores, zijn er geen aanvullende maatregelen nodig ten opzichte van de effectbeperkende maatregelen (luchtreiniging) zoals hiervoor beschreven. Uit bovenstaande lijkt de noodzaak niet aanwezig om grote prioriteit te leggen bij de aanpak van fijn stof-knelpunten in de gemeente Venray.

Voor beperking van fijn stof emissies uit de veehouderij bestaan desgewenst de volgende mogelijkheden:

- Aanpak van de bron: voermaatregelen (coating) & huisvesting (strooisel, mest afdekken).
- Aanpak luchtkwaliteit in de stal: vernevelen (olie/water), elektrostatisch filter.
- Aanpak luchtkwaliteit bij de uitlaat: (combi-)wasser, watergordijn, filters, groensingels
- Sanering of verplaatsing van bedrijven: de gemeente kan er eventueel voor kiezen om dit uit te voeren als flankerend beleid in het kader van bestemmingsplan buitengebied.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn nog leemten in kennis en informatie ten aanzien van fijn stof. Op planMER-niveau kan worden geconstateerd dat die niet invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming over het bestemmingsplan. Specifieke knelpunten dienen separaat aangepakt te worden, hetzij via het vergunningenspoor, hetzij via het fijn stof beleid van provincie en Rijk.
De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

5.5.3 GELUID

De geluidsbelasting in de LOG's wordt voornamelijk bepaald door de agrarische bedrijven, bestemmings- en doorgaand verkeer. De geluidsbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren, laden en lossen) wordt gereguleerd met de Wm-vergunning. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (woningen, scholen, ziekenhuizen, verpleeghuizen, zorginstellingen en woonwagenstandplaatsen) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-)grenswaarde komt.

Methode

De ligging van de locaties waar er sprake is van nieuwvestiging of uitbreiding van intensieve veehouderij ten opzichte van de bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen en woningen is in belangrijke mate bepalend voor eventuele geluidhinder.
Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of nieuwvestiging en uitbreiding van IV invloed kan hebben op de geluidgevoelige functies; bebouwde kom, geluidsgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden. De focus ligt op de LOG's, omdat daar nieuwe IV-bedrijven gevestigd zullen worden.

De volgende criteria worden voor geluid gehanteerd:

- Verandering geluidsemissie bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden.

Beschrijving referentiesituatie en effecten van alternatieven

Bebouwde kom

De zoekgebieden van de LOG's in het Reconstructieplan zijn op minimaal 400 meter van de bebouwde kommen geprojecteerd.

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen). Er kan geconcludeerd worden dat er ten aanzien van LOG's derhalve voldoende afstand blijft tussen emissiebronnen van geluid en de gevoelige functie.

Geluidgevoelige gebouwen en terreinen

In of in de nabijheid van de zoekgebieden LOG's zijn geen geluidgevoelige gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen en verpleeghuizen aanwezig, die beïnvloed zouden kunnen worden door toename van intensieve veehouderij. Ook geluidsgevoelige terreinen, te weten terreinen die behoren bij zorginstellingen en woonwagenstandplaatsen, liggen niet in of nabij de LOG's.

Woningen

In en nabij de zoekgebieden LOG is een aantal woningen gelegen. Het betreft burgerwoningen en agrarische bedrijfswoningen. Er kan hierdoor in de referentiesituatie (waarbij bedrijven stoppen en uitbreiden) sprake zijn van geluidhinder. De ingreep bij de verschillende alternatieven bestaat uit de aanwijzing van bouwblokken/zones voor her- en nieuwvestiging van IV-bedrijven. Dit leidt tot geluidemissies veroorzaakt door de bedrijfsvoering en daarmee samenhangende transportbewegingen. Nieuwvestigingslocaties liggen tenminste op 100 meter van omliggende bouwblokken met (bedrijfs)woningen.

Stiltegebieden

Stiltegebieden zijn milieubeschermingsgebieden waarin het aspect stilte bijzondere bescherming nodig heeft, aangezien het anders verloren dreigt te gaan. De provincies wijzen stiltegebieden aan via het provinciaal milieubeleidsplan. In de gemeente Venray ligt een stiltegebied bij Boschhuizen. Aan de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan die mogelijk invloed hebben op geluid in deze gebieden, is de voorwaarde gesteld dat het geluidskarakter van de stiltegebieden niet mag worden aangetast.

De zoekgebieden LOG's in de gemeente Venray liggen alle op ruime afstand van de stiltegebieden. Het dichtstbijgelegen LOG is het LOG ten noordoosten van Oirlo. Het LOG ligt op ruime afstand van dit gebied en de verkeerstoename is zeer beperkt. Een eventuele geluidstoename vanuit geconcentreerde IV-ontwikkeling in dit LOG zal naar verwachting niet waarneembaar zijn in dit stiltegebied.

Conclusie

De verwachting is dat de ontwikkeling van intensieve veehouderijen in de LOG's geen grote problemen oplevert t.a.v. geluidgevoelige bestemmingen. Bij verspreide ontwikkeling kan op bestaande locaties de geluidsemissie toenemen. Het is niet te bepalen in hoeverre dit tot ontoelaatbare geluidsbelasting op gevoelige bestemmingen leidt. Bij de vergunning-verlening zullen specifieke geluidsgegevens verkregen moeten worden en zal dit aspect mee worden genomen in het nemen van een besluit over de aanvraag en bij het opstellen van de voorschriften. Nieuwvestigingslocaties liggen minimaal op 100 meter en 200 meter van omliggende bouwblokken respectievelijk de voorgevel van woningen of andere kwetsbare objecten. Dit betekent dat aangenomen mag worden dat hierop geen geluidhinder plaatsvindt. De alternatieven zijn wat geluidhinder betreft niet onderscheidend.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Verandering geluidsemissie bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden	0	0	0	0

Mitigerende en compenserende maatregelen

Gelet op de effectscores zijn er op het niveau van het bestemmingsplan geen mitigerende maatregelen noodzakelijk. Hoewel dit niet verwacht wordt kunnen indien noodzakelijk extra emissiebeperkende maatregelen (bijvoorbeeld ventilatoren en laden en lossen inpandig) in het kader van de Wm-vergunning worden voorgeschreven.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

5.6 BODEM EN WATER

Methode

De volgende criteria worden voor bodem en water gehanteerd:

- Beïnvloeding van geomorfologische of geologische patronen of elementen.
- Beïnvloeding van het watersysteem.

Beschrijving referentiesituatie

BODEM

De geologische ondergrond van de gemeente maakt deel uit van het Peelschollengebied. In dit zuidoost-noordwest gerichte breukenstelsel zijn door bodembewegingen delen van de aardkorst opgeheven (horst) of tussen de horsten weggezakt (slenk). De gemeente Venray ligt in zijn geheel op de Peelhorst. In het zuidwesten wordt de Peelhorst begrensd door de Centrale Slenk en in het noordoosten door de Slenk van Venlo, het huidige Maasdal. In de laatste IJstijd heeft zich in dit gebied een dekzandlaag afgezet, met een dikte van 1 tot 10 m1. In de periode na de IJstijden hebben beken zich in de Peelhorst ingesneden. In de Middeleeuwen zijn stuifduinen ontstaan door zandverstuivingen. In de afvoerloze laagten op de Peelhorst en plaatselijk in de beekdalen trad veenvorming op. Het veen op de Peelhorst wordt hoogveen genoemd; het veen in de beekdalen is een vorm van laagveen (broekveen).

De Peelhorst vormt de waterscheiding tussen de Brabantse en Limburgse beken. De overgang van het hoger gelegen Peelgebied naar het lager gelegen Maasdal komt in de gemeente Venray dan ook tot uitdrukking in het verloop van de beken, in noordoostelijke richting. De belangrijkste beken zijn de Molen- of Loobeek, de Oostrumsche Beek en de Lollebeek, die alle uitmonden in de Maas. Het hoogteverschil bedraagt over de gehele gemeente circa 15 m. De beekdalen liggen 1 tot 3 m beneden het niveau van de naaste omgeving. Langs de beekdalen liggen hogere ruggen en minder hoge, langgerekte plateauvormige hoogten.

Het reliëf komt het meest duidelijk naar voren in het beekdal van de Loobeek ten oosten van Merselo en bij zandopduikingen (onder andere ten noorden van Endepoel en ten zuiden van Ysselsteyn). De hoogteverschillen zijn het duidelijkst waarneembaar bij de (voormalige) zandverstuivingen, die voor het grootste deel bebost zijn.

WATER

Het waterhuishoudkundig systeem bestaat uit het oppervlaktewatersysteem en het grondwatersysteem, die elkaar wederzijds beïnvloeden. Tengevolge van de nieuwvestigingen zal er verhard oppervlak bijkomen. Dit kan enige indicatie geven van verdroging, namelijk als het water niet in de bodem terecht komt. Echter, het hemelwaterafvoer wordt in principe geïnfiltreerd in de bodem.

Oppervlaktewatersysteem

Het oppervlaktewatersysteem bestaat uit beken en waterlopen. De hoofdafwatering van het gebied geschiedt door drie beken die alle uitmonden in de Maas. Van noord naar zuid door het gebied gaande zijn dit de Loobeek, de Oostrumsche beek en de Lollebeek. Kleinere beken zijn de Boddebroekerloop en de Lactariabeek. Gegraven waterlopen zijn delen van het Afleidingskanaal langs de noordgrens van de gemeente, het Peelkanaal langs de westgrens en de Grenssloot langs de zuidgrens.

In verband met droogte wordt in de zomer onder andere via het Peelkanaal Maaswater aangevoerd naar de Vredepeel en gebieden bovenstrooms van de Loobeek, de Oostrumsche Beek en de Lollebeek. Dit water is primair bedoeld voor peilbeheer. Het Maaswater dat wordt aangevoerd is gebiedsvreemd, relatief hard, voedselrijk water. Aanvoer van gebiedsvreemd water heeft in veel gevallen een negatief effect op de aanwezige natuurwaarden.

Grondwatersysteem

In het noordelijk deel van Venray is de geohydrologische opbouw zodanig dat er één watervoerend pakket aanwezig is, in het zuidoosten van de gemeente zijn twee watervoerende pakketten aanwezig. De grondwaterstroming in het eerste watervoerende pakket is noordoost gericht naar de Maas. Lokaal hebben ook de Loobeek, de Lollebeek en de Oostrumsche Beek een drainerende werking. Dat wil zeggen dat grondwater uittreedt en wordt afgevoerd door de beek.

De stroming van het ondiepe grondwater vindt plaats binnen deelwatersystemen. In een deelwatersysteem komt water dat in het infiltratiegebied inzijgt naar de oppervlakte in het kwelgebied. Op deze wijze staan de infiltratie- en kwelgebieden binnen het deelwatersysteem met elkaar in verbinding. Stroming van het diepe grondwater vindt plaats binnen grotere deelwatersystemen die onder de ondiepe deelwatersystemen liggen. Tussen diepe en ondiepe grondwatersystemen vindt een minimale onderlinge uitwisseling plaats. Deelwatersystemen worden onderling begrensd door waterscheidingen.

In Venray komt alleen ondiepe kwel voor, dat wil zeggen dat in de Venrayse kwelgebieden water vanuit het eerste watervoerende pakket omhoog komt dat op korte afstand is geïnfiltreerd binnen hetzelfde stroomgebied. De kwaliteit en de kwantiteit van dit kwelwater is sterk afhankelijk van de hoeveelheid en kwaliteit van het geïnfiltreerde water. De hoeveelheid tijd die zich bevindt tussen infiltratie en kwel ligt in de orde van enkele tientallen tot honderden jaren. Dit betekent dat het kwelwater over het algemeen van goede kwaliteit is.

Kwel komt voor in de beekdalen van Loobeek, Oostrumsche Beek en Lollebeek, in de Heidsche Peel en Vredepeel. Een relatief grote oppervlakte van het plangebied bestaat uit infiltratiegebieden, die op hoge delen van beekdalen en in de Peel liggen. Als gevolg van onttrekkingen en ont- en afwatering verminderen de kwelstromen en bereiken zij het maaiveld niet meer, maar treedt kwelwater uit in sloten.

Effecten van de alternatieven

BODEM

Het verwijderen, uitbreiden of ontwikkelen van bebouwing heeft weinig invloed op de geomorfologie in het buitengebied van Venray. Het effect op het karakteristieke reliëf van de esgronden is beschreven onder paragraaf 'landschap'.

WATER

Waterneutraal bouwen is een belangrijk uitgangspunt bij de alternatieven. Dit betekent dat er geen wijziging (ingreep) in de grondwaterstand, grondwaterstroming en waterberging als gevolg van de her- en nieuwvestiging van IV bedrijven plaatsvindt. Ook vindt er geen emissie van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater plaats door het gebruik van vloeistofdichte vloeren. Er komen verder geen bijzondere functies of kwaliteiten voor waardoor er geen sprake is van negatieve effecten als gevolg van de modellen.

CONCLUSIE BODEM EN WATER

Omdat er (vrijwel) geen bijzondere kwaliteiten of functies voorkomen in de LOG's en er waterneutraal (incl. vloeistofdichte vloeren) wordt gebouwd, is het aspect bodem en water niet onderscheidend voor de locatiekeuze van de bouwblokken voor her- en nieuwvestiging. Er treden op dit aspect geen milieueffecten op.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Beïnvloeding van geomorfologische of geologische patronen of elementen.	0	0	0	0
Beïnvloeding van het watersysteem	0	0	0	0

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er zijn, mede gelet op de neutrale score op dit aspect, geen mitigerende maatregelen voorzien ten opzichte van de effectbeperkende maatregelen die deel uitmaken van de ingreep bij de alternatieven.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

5.7 GEZONDHEID

Gezondheid in relatie tot de intensieve veehouderij is op basis van de bestaande kennis en beleidsstandpunten globaal behandeld.

Methode

Het berekenen van de te verwachten effecten op de gezondheid op basis van "dosis-effect relaties" is niet zinvol omdat het bestemmingsplanbesluit een algemeen ontwikkelingskader biedt voor intensieve veehouderijen. Door de vele aannames waarop de alternatieven zijn gebaseerd wordt niet voldaan aan de voorwaarde dat er per bron (IV-bedrijf) voldoende betrouwbare blootstellingsgegevens zijn.

Beschrijving referentiesituatie

Uit het informatieblad "Intensieve veehouderij en gezondheid" van de GGD'en Brabant en Zeeland (januari 2009) blijkt dat voor de componenten geur, fijn stof en Q-koorts een effect op het gezondheidsrisico te verwachten is in de algemene leefomgeving. Voor de componenten endotoxinen, influenza en MRSA is het onduidelijk of effect optreedt vanwege het ontbreken van blootstellingsgegevens op leefomgevingsniveau. Overigens zijn er veel tegenstrijdige meningen en ideeën over de relatie veehouderij-gezondheid.

In bijlage 11 wordt nader ingegaan op biologische agentia in relatie tot de intensieve veehouderij. De gezondheidsaspecten voor geur en fijn stof worden behandeld in respectievelijk paragrafen 5.3 en 5.5.2. Hieronder volgt een beschrijving van Q-koorts.

Q-KOORTS

Q-koorts wordt veroorzaakt door de bacterie Coxiella burnetii. Deze bacterie komt voor bij vrijwel alle diersoorten. De twee grootste kringlopen waarbinnen deze bacterie circuleert zijn enerzijds wilde knaagdieren en anderzijds gedomesticeerde dieren, zoals rund, schaap en geit. Tussen de landbouwhuisdieren kan besmetting voornamelijk optreden door het inademen van stofdeeltjes met daarin bacteriën.

Het inademen van besmette stofdeeltjes is ook de voornaamste oorzaak van besmetting bij de mens, afkomstig van de landbouwhuisdieren. In Nederland zijn in de periode 1998-2004 jaarlijks tussen de 11 en de 41 humane gevallen gemeld van Q-koorts. Waarschijnlijk is het ware aantal gevallen hoger, enerzijds doordat een deel van de infecties symptoomloos verloopt en anderzijds doordat er door de vage klachten vaak niet aan Q-koorts gedacht wordt. In 2007 was er een uitbraak van Q-koorts in de provincie Brabant, waarbij ongeveer 140 mensen ziek geweest zijn. Het lijkt erop dat het uitzonderlijk droge en warme weer voor verspreiding door de lucht van de bacterie gezorgd heeft van geitenbedrijven met abortusproblemen. In 2008 zijn, in meerdere regio's, ook al relatief veel gevallen van Q-koorts gemeld. (bron: RIVM).

Effecten van de alternatieven

Er is een groot hiaat in kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's. De alternatieven zijn vooralsnog niet onderscheidend, aangezien er weinig productieruimte wordt herverdeeld in Venray.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Effecten op gezondheid	0	0	0	0

Mitigerende en compenserende maatregelen

Schaalvergroting in de intensieve veehouderij betekent niet alleen een verslechtering van de gezondheidsrisico's. Bij nieuwbouw van veehouderijbedrijven kunnen maatregelen worden genomen die een aantal dreigingen voor de volksgezondheid kunnen beperken. Ook via de bedrijfsvoering kunnen risico's worden beperkt (bron: brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705; d.d. 29 mei 2009).

Leemten in kennis en informatie

Er is nog een behoorlijk hiaat in de kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's, vooral wat betreft de uitstoot van grotere bedrijven en concentraties van bedrijven (bron: brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705; d.d. 29 mei 2009). De relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen van omwonenden vereist nader onderzoek volgens het Ministerie van VWS. Het RIVM heeft recent onderzoek verricht naar de aanwezigheid van veegerelateerde MRSA bij omwonenden van intensieve varkenshouderijen en kwam daarbij tot de conclusie dat er geen verhoogd risico is voor omwonenden (bron: RIVM briefrapport 2151011002. Volksgezondheidsaspecten van veehouderijbedrijven in Nederland: zoönosen en antibioticumresistentie). Echter huisartsen in gebieden met intensieve veehouderij geven aan meer symptomen van de luchtwegen en respiratoire aandoeningen te vermoeden in hun praktijken. Symptomen en aandoeningen die overigens wel zijn aangetoond bij werknemers in de veehouderij.

5.8 DUURZAAMHEID

De effecten op het thema duurzaamheid kan op verschillende manieren vertaald worden. Wel brengt een schaalvergroting en clustering van bedrijven een efficiëntere bedrijfsvoering met zich mee voor onder meer verkeersbewegingen, kunnen energiezuinige technieken eerder doorgevoerd worden en is zo mogelijk synergie-voordeel te behalen. Een efficiëntere bedrijfsvoering kan daardoor leiden tot verduurzaming van de IV-sector. De alternatieven onderscheiden zich niet ten opzichte van elkaar, omdat er geen specifieke duurzaamheidsdoelen – met daaraan gekoppelde eisen – worden gesteld in het bestemmingsplan.

Door mogelijkheden te bieden voor mestvergisting kan duurzaam gebruik worden gemaakt van producten van de IV-bedrijven. In de gemeente Venray is ervoor gekozen om mestvergisting als hoofdactiviteit niet planologisch mogelijk te maken, maar de initiatieven te bezien wanneer deze zich aandienen. De alternatieven zijn daarmee niet onderscheidend van elkaar en leveren daarmee geen bijdrage aan het aspect duurzaamheid ten opzichte van de referentiesituatie.

Anderzijds kan de ruwheid van het terrein door groene inpassingsmaatregelen toenemen waardoor de uitstoot beperkt wordt. De alternatieven zijn niet onderscheidend voor wat betreft groene inpassingsmaatregelen en scoren daarmee gelijk ten aanzien van het duurzaamheidsaspect.

5.9 CONCENTRATIE-PLUS: RANGORDE CLUSTERS

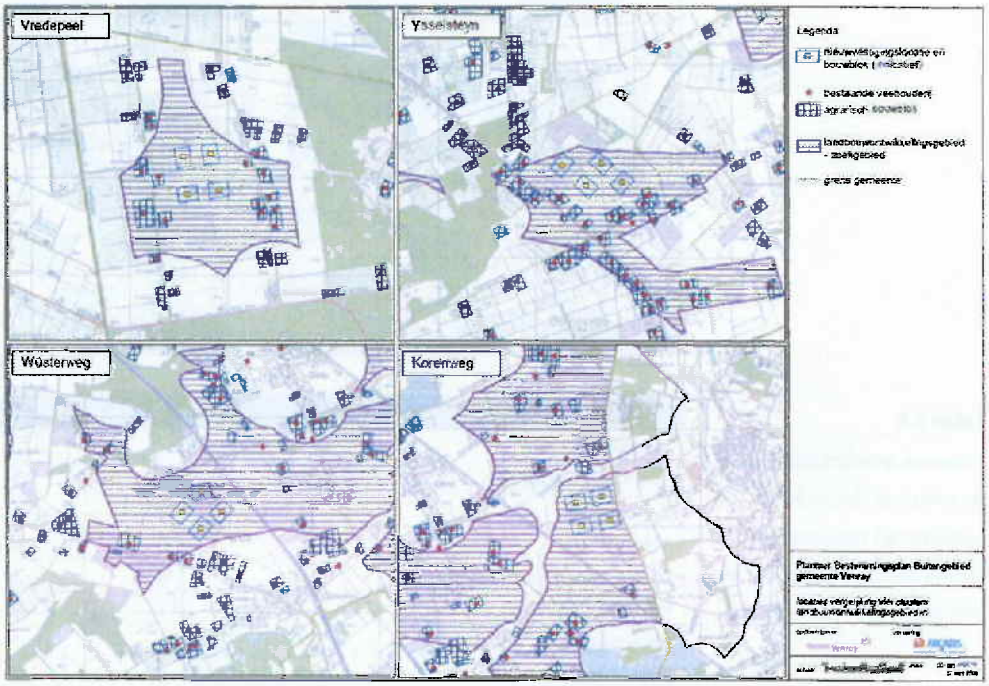
Het alternatief concentratie-plus is op een andere wijze beoordeeld dan de andere alternatieven. In deze paragraaf worden de effecten beschreven die optreden bij actief gemeentelijk beleid gericht op clustering. Echter, de effectvergelijking is tussen clusters onderling, dus niet ten opzichte van een referentiesituatie. Actieve clustering kan sowieso opgepakt worden door de gemeente, maar kan bijvoorbeeld ook gekoppeld worden aan inplaatsing van extra te saneren IV-bedrijven, oftewel extra bedrijven die stoppen ten opzichte van de in de modellering veronderstelde stoppers (zie paragraaf 4.1).

De clusters waar bij flankerend beleid IV-bedrijven projectmatig ingeplaatst zouden kunnen worden zijn:

- cluster IJsselsteyn ZO;
- cluster Vredepeel;
- cluster Wüsterweg;
- cluster Korenweg.

Voor een onderbouwing naar de preselectie van deze clusters wordt verwezen naar bijlage 5.

Afbeelding 5.19
indicatieve clustering bij alternatief concentratie-plus, uitgaande van vier IV-bedrijven per cluster.

Per cluster zijn indicatief vier IV-bedrijven ingeplaatst en op grond van effecten is een rangorde bepaald van deze clusters (zie ook de toelichting in paragraaf 4.5).

Dit is gedaan voor de volgende aspecten:

- Ammoniak.
- Geur.
- Fijn stof.
- Landschap.
- Cultuurhistorie.
- Archeologie.

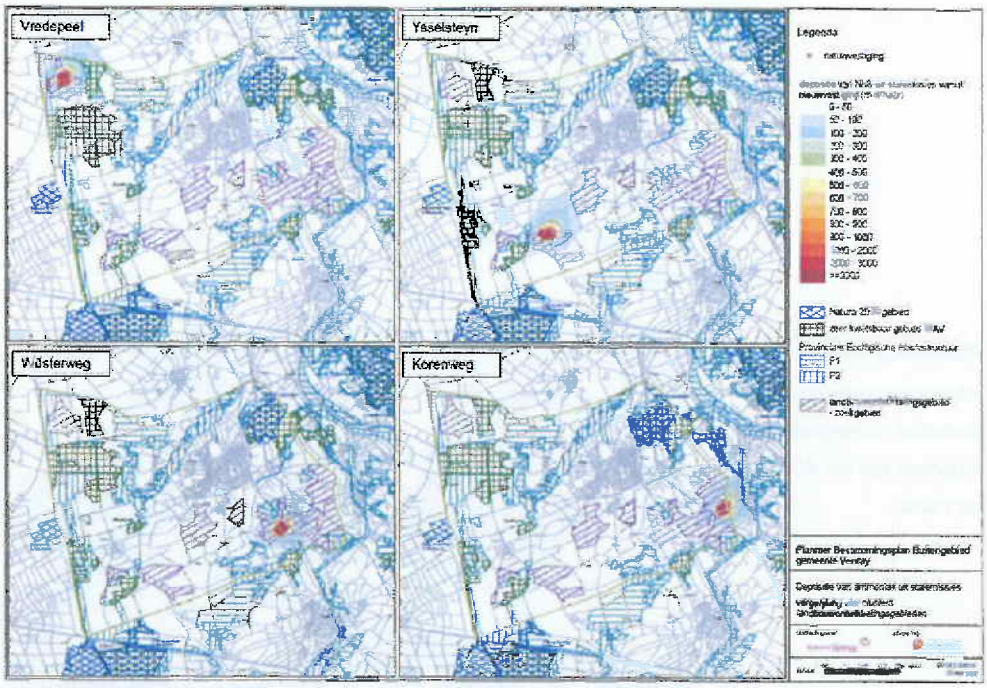
- Verkeersafwikkeling.
- Infra-aanpassingen.
- Doorgroeimogelijkheden.

5.9.1 AMMONIAK

In onderstaande afbeelding en tabel is aangegeven welke extra depositie de inplaatsingen in de clusters veroorzaken op de relevante Natura2000-gebieden in en nabij de gemeente Venray en op natuurmonument Rouwkuilen. In de afbeelding is bovendien aangegeven welke voor verzuring gevoelige zeer kwetsbare Wav-gebieden beïnvloed worden.

Afbeelding 5.20

Extra ammoniakdepositie tengevolge van inplaatsing van vier IV-bedrijven, per cluster.

Tabel 5.6

Toename ammoniakdepositie op relevante Natura2000-gebieden en natuurmonument Rouwkuilen bij inplaatsing van vier IV-bedrijven, per cluster.

	Minimaal	Maximaal	Gemiddelde
Vredepeel			
Boschhuizerbergen	1	3	2,5
Groote Peel	0	0	0,0
Maasduinen	0	3	0,9
Deurnsche Peel & Mariapeel	0	2	0,1
Rouwkuilen	1	3	1,9
Ysselsteyn			
Boschhuizerbergen	2	7	5,5
Groote Peel	0	0	0,0
Maasduinen	0	3	1,2
Deurnsche Peel & Mariapeel	0	9	1,6
Rouwkuilen	18	27	22,2
Korenweg			
Boschhuizerbergen	1	7	4,8
Groote Peel	0	0	0,0
Maasduinen	0	15	3,8
Deurnsche Peel & Mariapeel	0	1	0,2
Rouwkuilen	1	2	1,3
Wüsterweg			
Boschhuizerbergen	2	12	8,0
Groote Peel	0	0	0,0

Maasduinen	0	9	2,5
Deurnsche Peel & Mariapeel	0	2	0,4
Rouwkuilen	2	3	2,3

Ammoniakdepositie op Natura2000+Rouwkuilen

Indien de clusters worden verdeeld in rangorde voor ammoniakdepositie op Natura2000 resp. natuurmonument Rouwkuilen, dan is deze als volgt:

Meest gunstig →----------→ Minst gunstig

1. Vredepeel 2. Korenweg 3. Wüsterweg 4. Ysselsteyn ZO

Ammoniakdepositie op Wav-gebieden

Indien de clusters worden verdeeld in rangorde voor ammoniakdepositie op voor verzuring gevoelige zeer kwetsbare Wav-gebieden, dan is deze als volgt:

Meest gunstig →----------→ Minst gunstig

1. Korenweg 2. Wüsterweg 3. Ysselsteyn ZO 4. Vredepeel

5.9.2 GEURHINDER

In onderstaande tabel is aangegeven welke geurhinder er op zal treden door inplaatsing in de respectievelijke clusters, conform de classificatie voor leefklimaat van het RIVM.

Tabel 5.7

Leefklimaat geur bij inplaatsing van vier IV-bedrijven, per cluster.

Leefklimaat (classificatie RIVM)	Vredepeel	Ysselsteyn ZO	Wüsterweg	Korenweg
Bebouwde kom (norm 3 ou)				
1. zeer goed	5155	5155	5155	5155
2. goed	3681	3688	3685	3685
3. redelijk goed	1697	1626	1586	1672
4. matig	472	534	576	493
5. tamelijk slecht	48	50	51	48
6. slecht	7	7	7	7
7. zeer slecht	0	0	0	0
8. extreem slecht	0	0	0	0
Nieuwe woongebieden, bedrijventerreinen en bijzondere gebieden (norm 8 ou)				
1. zeer goed	375	375	375	375
2. goed	92	92	89	92
3. redelijk goed	106	102	103	107
4. matig	50	54	54	49
5. tamelijk slecht	3	3	4	3
6. slecht	1	1	2	1
7. zeer slecht	0	0	0	0
8. extreem slecht	0	0	0	0
Verspreide woningen buitengebied (norm 14 ou)				
1. zeer goed	115	115	115	115
2. goed	157	159	151	157
3. redelijk goed	369	362	347	341
4. matig	184	182	200	212
5. tamelijk slecht	119	119	126	120
6. slecht	46	52	50	45
7. zeer slecht	15	16	16	15
8. extreem slecht	9	9	9	9

Hieruit blijkt dat er met name verschillen zijn voor geurhinder op bebouwde kom. Indien de clusters worden verdeeld in rangorde voor geurhinder is deze als volgt:
Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Vredepeel 2. Korenweg 3. Ysselsteyn ZO 4. Wüsterweg

5.9.3 FIJN STOF

Voor fijn stof is vooral de achtergrondsituatie bepalend. Op basis van paragraaf 5.5.2 kan geconcludeerd worden dat de situatie tussen de vier clusters niet onderscheidend is. De norm voor fijn stof van jaargemiddeld 40 µg/m3 dreigt niet te worden overschreden.
Om toch een onderscheid te vinden, is specifiek gekeken welke achtergrondconcentratie aan fijn stof ter plaatse aanwezig is, conform de GCN-kaarten van het Planbureau voor de leefomgeving.

Cluster	Achtergrondconcentratie fijnstof PM10 (µg/m³) *	Overschrijdingsdagen fijn stof *
Vreedepeel	22,3	10,4
Ysselsteyn ZO	23,5	13,4
Korenweg	22,9	11,9
Wusterweg	23,7	14,0

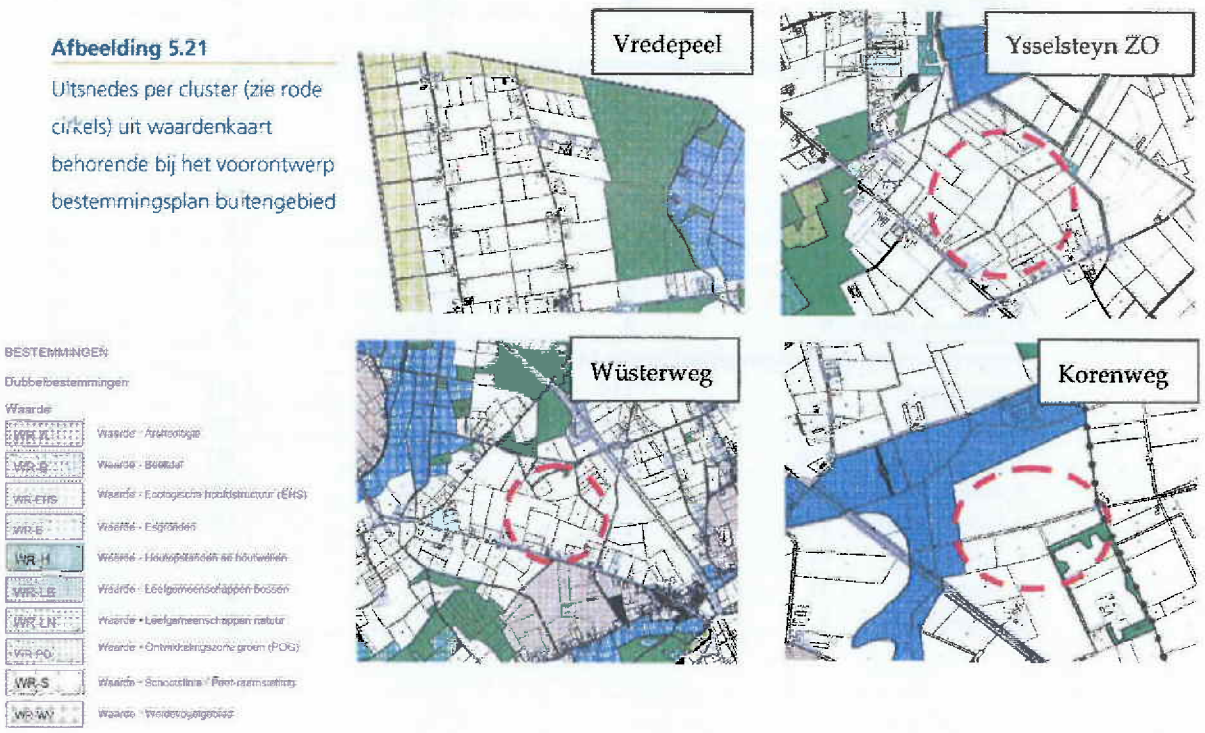
* Voor zeezout gecorrigeerd

Alhoewel de verschillen voor achtergrondconcentratie en overschrijdingsdagen voor fijn zeer klein zijn, kunnen de clusters verdeeld worden in rangorde als volgt:
Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Vredepeel 2. Korenweg 3. Ysselsteyn ZO 4. Wüsterweg

5.9.4 LANDSCHAP

Onderstaande kaarten geven een beeld van de landschapswaarden ter plaatse van de clusters.

Afbeelding 5.21
Uitsnedes per cluster (zie rode cirkels) uit waardenkaart behorende bij het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied

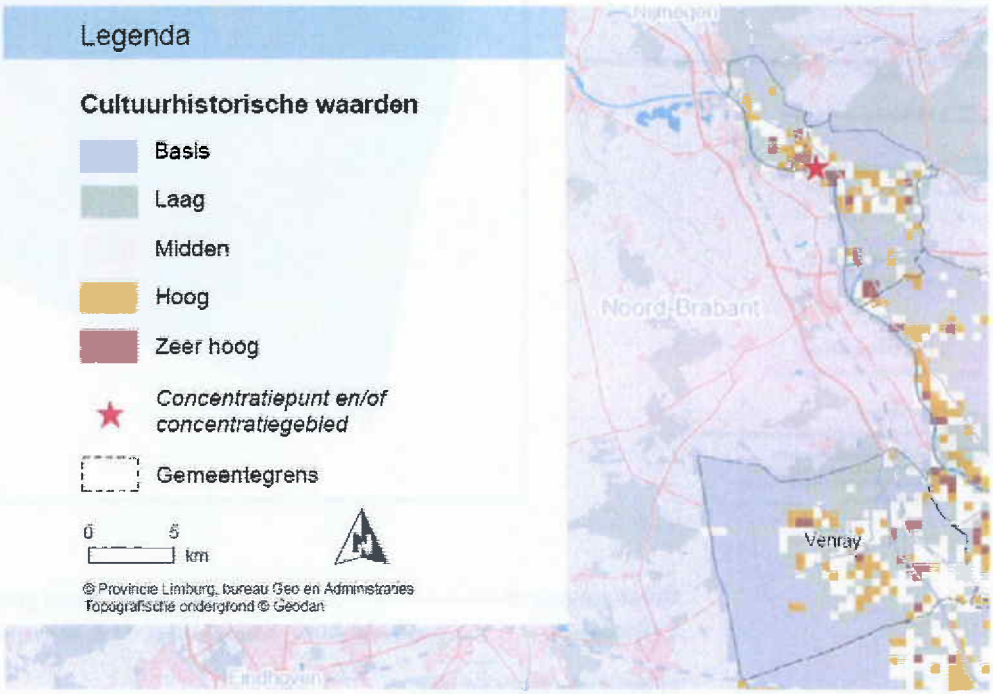
Zowel bij Korenweg als bij Wüsterweg is er sprake van het landschapstype oud bouwland. In beide gebieden is sprake van een kleinschalig open gebied dat kenmerkend is voor de afwisseling tussen beslotenheid en openheid. Korenweg ligt tegen het beekdal Bodderbroekerloop en inplaatsing betekent aantasting van een groenstructuur ten zuiden van de Korenweg. Wüsterweg ligt tussen esgronden en enkele bosgebieden, maar tevens ook tegen de snelweg A73 aan. Wüsterweg wordt door de ligging tegen de snelweg qua landschap net iets gunstiger beoordeeld dan Korenweg.
Ysselsteyn ZO en Vredepeel liggen in het jonge ontginningslandschap. Hier is sprake van grootschalige openheid en kenmerkende rechte verkaveling. Bij Ysselsteyn ZO is sprake van een open kamer, waarlangs verschillende agrarische bedrijven aan de rand liggen. Door inplaatsing wordt deze kamer opgevuld en gaat de openheid verloren. Bij Vredepeel zorgt inplaatsing van IV-bedrijven voor doorsnijding van een grootschalig open gebied. De openheid gaat hier echter niet in zijn geheel verloren en een groot deel van de openheid blijft nog beleefbaar.

Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Vredepeel 2. Ysselsteyn ZO 3. Wüsterweg 4. Korenweg

5.9.5 CULTUURHISTORIE

Op grond van provinciaal beleid blijkt dat de dichtheid van cultuurhistorische waarden vooral gelegen is in het oosten van de gemeente Venray. Inplaatsing van bedrijven bij Korenweg en Wüsterweg heeft een grotere kans op aantasting van cultuurhistorische waarden dan inplaatsing bij Ysselsteyn ZO en Vredepeel.

Afbeelding 5.22
Uitsnede uit kaart met cultuurhistorische waarden zoals opgenomen in POL 2006

Vredepeel ligt nog binnen het aandachtsgebied Venray-Overloon-Vredepeel-Ysselsteyn-Bakel-Gemert. Vredepeel scoort hierdoor minder gunstig dan Ysselsteyn ZO.

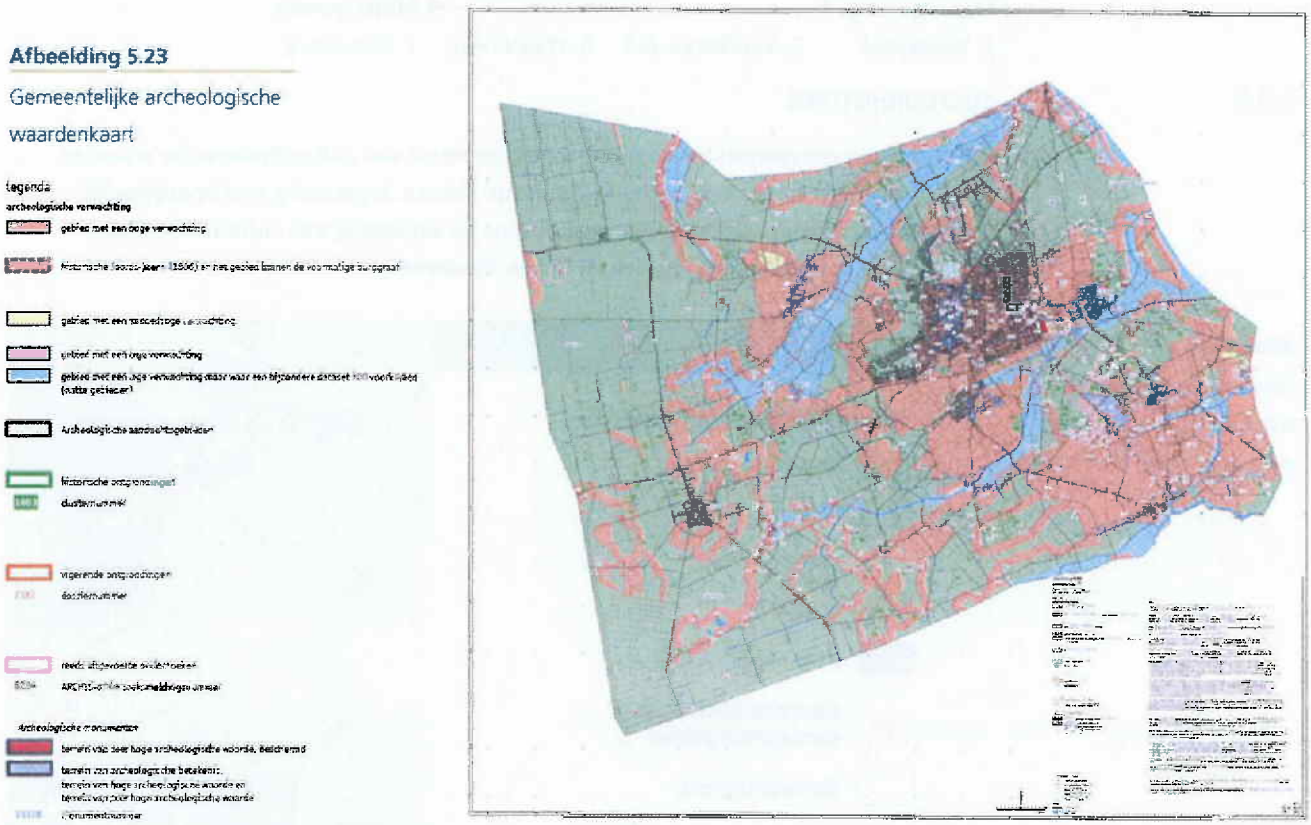
Binnen de clusters komen geen rijksmonumenten en MIP objecten voor. De meeste bebouwing met cultuurhistorisch waardevolle bebouwing ligt rond Wüsterweg waardoor de kans op aantasting hier het grootst is. De overige clusters verschillen nauwelijks van elkaar.

Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Ysselsteyn ZO 2. Vredepeel 3.Korenweg 4. Wüsterweg

5.9.6 ARCHEOLOGIE

Onderstaande kaart geeft een beeld van de gemeentelijke archeologische waardenkaart. Hieruit blijkt dat hoge archeologische verwachtingswaarden voorkomen in het hele gebied van Wüsterweg en Korenweg. Aangezien bij Wüsterweg meer archeologische vindplaatsen liggen, scoort Korenweg iets positiever. Bij Ysselsteyn ZO ligt een strook hoge archeologische verwachtingswaarden. Vredepeel kent enkel lage archeologische verwachtingswaarden.

Afbeelding 5.23
Gemeentelijke archeologische waardenkaart

Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Vredepeel 2. Ysselsteyn ZO 3.Korenweg 4. Wüsterweg

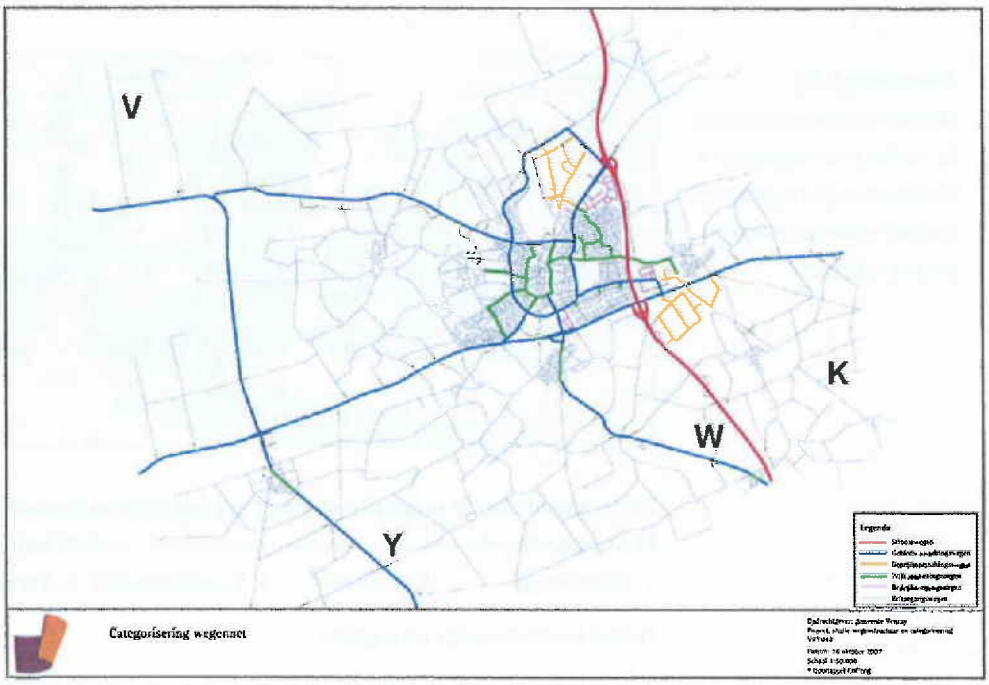
5.9.7 VERKEERSAFWIKKELING

Inplaatsing van vier IV-bedrijven leidt tot 16 vrachtwagenbewegingen extra per dag per cluster. De afwikkeling van dit verkeer ten opzichte van de wegen is een beoordelingscriterium om de rangvolgorde van de clusters te bepalen. De kortste route naar stroomwegen resp. gebiedsontsluitingswegen en de verdere afwikkeling naar het hoofdwegennet is beschouwd.

Afbeelding 5.24

Ligging van de clusters ten opzichte van de indeling van de wegen volgens de wegencategorisering:
V=Vredepeel
Y=Ysselsteyn ZO
W=Wüsterweg
K=Korenweg

Uit de ligging van de clusters ten opzichte van de stroomwegen, de gebiedsontsluitingswegen en de kernen blijkt dat alleen Vredepeel niet ontsloten wordt door routes die over wijkontsluitingswegen door kernen lopen en alle andere clusters wel. Korenweg ligt het minst gunstig ten opzichte van de ontsluiting. Vanaf de clusters Ysselsteyn ZO en Wüsterweg verloopt de ontsluiting gedeeltelijk over wijkontsluitingswegen. Omdat wijkontsluitingsweg Puttenweg (door Ysselsteyn) een vrijliggend fietspad heeft, is een route via deze wijkontsluitingsweg gunstiger dan die via wijkontsluitingswegen Horsterweg (door Castenray) of Albionstraat (door Leunen) (beide zonder vrijliggend fietspad).

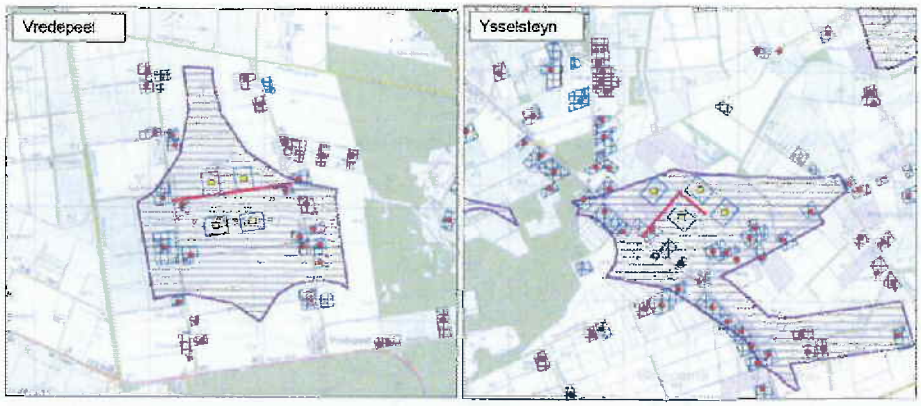
Dit betekent dat de rangorde als volgt is voor verkeersafwikkeling:
Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Vredepeel 2. Ysselsteyn ZO 3. Wüsterweg 4. Korenweg

5.9.8 INFRA-AANPASSINGEN

Bij de clusters Vredepeel en Ysselsteyn ZO kunnen de nieuwe bouwblokken voor de vier IV-bedrijven alleen ingeplaatst worden als deze aan een nieuwe erftoegangsweg worden gesitueerd. Omdat de gemeente kiest voor het flankerende beleid dat noopt tot deze wegaanpassingen, zou dit op kosten van de gemeente kunnen worden gerealiseerd. Hoe hoger de kosten voor deze infra-aanpassingen, des te ongunstiger de beoordeling van het betreffende cluster. In onderstaande afbeeldingen zijn mogelijke infra-aanpassingen van de clusters Vredepeel en Ysselsteyn ZO verbeeld. bij Vredepeel is een erftoegangsweg nodig met een lengte van 1000 meter, bij Ysselsteyn ZO is deze 700 meter. De IV-bedrijven aan de Wüsterweg en aan de Korenweg passen alle aan een bestaande erftoegangsweg, zodat deze clusters in principe geen infra-aanpassingen met zich brengen. De Wüsterweg is iets smaller dan de Korenweg en kent meer bochten. De verwachting is dat de gemeente hierdoor meer kosten zal moeten maken voor het wegonderhoud vanwege de toename van vrachtverkeer en het kapotrijden van asfalt en wegranden en -bermen. Hierdoor kunnen de doorlopende infra-kosten bij Wüsterweg licht hoger zijn dan die van de Korenweg.

Afbeelding 5.25

Mogelijke infra-aanpassingen bij realisatie van clusters IV in Vredepeel en in Ysselsteyn ZO (nieuwe erftoegangsweg in rood aangegeven).

Dit betekent dat de rangorde als volgt is voor infra-aanpassingen:
Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Korenweg 2. Wüsterweg 3. Ysselsteyn ZO 4. Vredepeel

5.9.9 DOORGROEIMOGELIJKHEDEN

De vier clusters zijn doorgerekend in geval er vier nieuwe IV-bedrijven gerealiseerd zouden worden. Omdat de gemeente waarschijnlijk meer dan de vier IV-bedrijven zou willen verplaatsen naar de clusters, is het zinvol te kijken of er meer IV-bedrijven plaatsbaar zijn. Er is gekeken naar de fysieke ruimte sec, alsook naar de beschikbare milieuruimte vanuit geurhinder.

Fysieke ruimte

De fysieke ruimte (bouwblok van 3 hectare met een afstand van minimaal 100 meter ertussen) voor doorgroei is in alle clusters aanwezig. Uit een globale beoordeling van de vier clusters blijkt het volgende:

- Vredepeel: nog ruimschoots ruimte voor meer IV-bedrijven (indicatie: 10 totaal).
- Ysselsteyn ZO: nog enige ruimte, deels ook langs bestaande wegen (indicatie: 8 totaal).
- Wüsterweg: nog enige ruimte, daarvoor dient een nieuwe weg te worden aangelegd (indicatie: 8 totaal).
- Korenweg: aan de oostzijde van de spoorlijn is nog enige fysieke ruimte op grondgebied van de gemeente Venray[10] (indicatie: 6 totaal).

Dit betekent dat de rangorde als volgt is voor fysieke doorgroei-ruimte:
Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Vredepeel 2. Ysselsteyn ZO 3. Wüsterweg 4. Korenweg

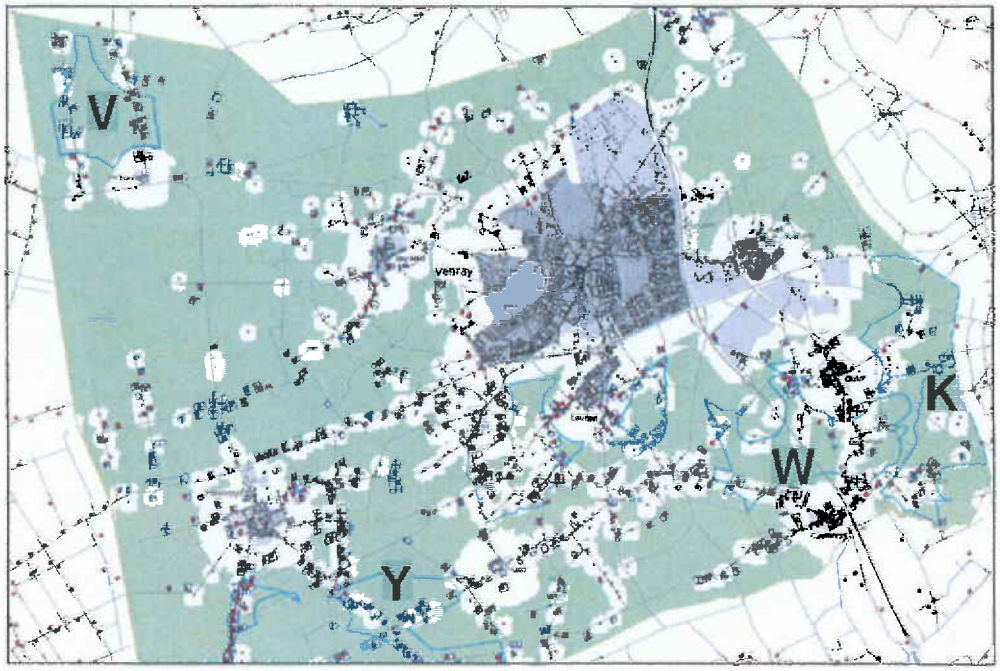
Ruimte op grond van geurhinder

Als ten aanzien van doorgroeimogelijkheden rekening wordt gehouden met de ligging van geurgevoelige objecten in het buitengebied, dan blijkt dat bij de LOG-clusters Korenweg en Wüsterweg er minder ruimte beschikbaar is dan bij de andere LOG-clusters. Vredepeel scoort relatief het gunstigst omdat met inachtname van geur hier de meeste ruimte beschikbaar is.

[10] Het LOG loopt echter door in de gemeente Meerlo-Wanssum, waar nog meer fysieke ruimte is. Dit is niet betrokken in de beoordeling, omdat dit (nog) niet de bevoegdheid is van de gemeeente Venray.

Afbeelding 5.26

Indicatie uitbreidingsruimte op basis van de ligging van geurgevoelige objecten (in groen het gebied waar een toename van meer dan 50.000 ou mogelijk is).

Dit betekent dat de rangorde als volgt is voor doorgroei met inachtname van geur:
Meest gunstig →----------→ Minst gunstig
1. Vredepeel 2. Ysselsteyn ZO 3. Korenweg 4. Wüsterweg

HOOFDSTUK

6 Vergelijking van de alternatieven en de LOG-clusters

6.1 VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

In de onderstaande tabel zijn de effectscores per alternatief/scenario en per aspect weergegeven.

Tabel 6.8

Overzicht van de effecten van de alternatieven verspreid en concentratie in combinatie met de groeiscenario's 0% en +20%.

	Alternatief Verspreiden		Alternatief Concentreren	
	0-groei	20%-groei	0-groei	20%-groei
Ammoniakdepositie Natura2000+Rouwkuilen	0/+	-	+	-
Totaal leefklimaat	0/+	0/-	0/+	-
Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen	0/-	-	-	--
Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten	0/-	-	0/-	-
Beïnvloeding van archeologische waarden	0/-	-	0/-	-
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	-	0	-
Beïnvloeding van de verkeersveiligheid	0	-	0	-
Oplossen van knelpunten	0	0	0	0
Verkeer en fijn stof	0	0	0	0
Verandering geluidsemissie bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden	0	0	0	0
Beïnvloeding van geomorfologische of geologische patronen of elementen.	0	0	0	0
Beïnvloeding van het watersysteem	0	0	0	0
Effecten op gezondheid	0	0	0	0

6.2 VERGELIJKING VAN DE CLUSTERS CONCENTRATIE-PLUS

De in paragraaf 5.9 toegekende rangordes van de clusters van het alternatief concentratie-plus zijn in onderstaande tabel samengevat.

Tabel 6.9
Rangorde van de vier LOG-clusters in Venray voor een aantal criteria

Cluster: / Aspect	Vredepeel	Ysselsteyn ZO	Wüsterweg	Korenweg
Ammoniak				
Natura2000+Rouwkuilen	1	4	3	2
Wav-gebieden	4	3	2	1
Geurhinder	1	3	4	2
Fijn stof	1	3	4	2
Landschap en cultuurhistorie				
Landschap	1	2	3	4
Cultuurhistorie	2	1	4	3
Archeologie	1	2	4	3
Verkeersafwikkeling	1	2	3	4
Infra-aanpassingen	4	3	2	1
Doorgroeimogelijkheden				
Fysieke ruimte	1	2	3	4
Op basis van 'geurruimte'	1	2	3	4

HOOFDSTUK 7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 CONCLUSIES

Modelaanpak

Op grond van aannamen over verspreide en geconcentreerde ontwikkeling van intensieve veehouderij en een inschatting van twee realistische groeiscenario's (nulgroei en 20% toename), is voor het grondgebied van de gemeente Venray bepaald wat de effecten zijn voor een aantal thema's.

Ook is een beoordeling gegeven van een concentratie-plus-model, hetgeen inhoudt dat de gemeente flankerend beleid uitvoert gericht op extra verplaatsing vanuit kernrandzones naar clusterlocaties binnen landbouwontwikkelingsgebieden. Bij 'concentratie-plus' ligt de nadruk op het bepalen van de meest geschikte locaties voor clustervorming in de LOG's. Dit is in twee stappen uitgevoerd: eerst een preselectie van vier geschikt geachte clusterlocaties, vervolgens een onderlinge vergelijking van deze clusters.

Verwacht wordt dat de gekozen aanpak de bandbreedte dekt voor te verwachten ontwikkelingen. Tevens levert het de gemeente informatie op over de geschiktheid van de clusterlocaties, zodat zij kan beslissen of en hoe zij flankerend beleid wil koppelen aan het bestemmingsplan.

Vigerend versus nieuw bestemmingsplan

Het vigerend bestemmingsplan (1981) biedt op grond van fysieke (ontwikkel)ruimte nog relatief veel ruimte voor toename van milieubelasting (ammoniakemissie) ten opzichte van het nog vast te stellen nieuwe bestemmingsplan. Door het nieuwe bestemmingsplan vast te stellen wordt deze (potentiële) ammoniakemissie met ongeveer 70% beperkt.

Groot positief effect door generiek beleid

Er is sprake van een afname van milieubelasting (geur en ammoniak) door de autonome ontwikkeling, met name door de eisen die de AMvB-Huisvesting stelt. Indien echter in de gemeente Venray de intensieve veehouderij met 20% zou toenemen, hetgeen een realistisch groeiscenario is zo blijkt uit de trendmatige ontwikkeling, dan wordt deze milieuwinst in de gemeente zelf tenietgedaan. Daar staat tegenover dat de toename in Venray naar verwachting gepaard gaat met afname elders (in andere gemeenten), zodat per saldo een milieuverbetering bewerkstelligd wordt.

Kleine verschillen tussen alternatieven

Ten aanzien van geconcentreerde en verspreide ontwikkeling van intensieve veehouderij valt te concluderen dat er weinig verschil is voor de meeste thema's. Voor ammoniak en geurhinder kunnen op grond van de depositiepatronen resp. achtergrondbelasting geen eenduidige verschillen worden getraceerd tussen geconcentreerde en verspreide ontwikkeling. Dit komt vooral doordat bij de gekozen aanpak er in de gemeente Venray betrekkelijk weinig IV-productieruimte te herverdelen is (ongeveer 4% van de totale productieruimte). Met andere woorden, de huidige opzet van het agro-complex in Venray is sterk (groot qua schaal, gunstig qua ligging), zodat bij modellering op grond van realistische aannamen geen grote accentverschuivingen plaatsvinden die een scherp onderscheid van effecten tussen de alternatieven laat zien.

Geschikte locaties voor clustervorming

De gemeente kan kiezen voor extra flankerend beleid, oftewel gemeentelijke inzet om actief IV-bedrijven vanuit kernranden te verplaatsen naar geschikte clusterlocaties in de LOG's. Uit een preselectie komen vier clusters naar voren.
Van deze vier clusters is LOG-Vredepeel het meest geschikt voor de meeste beoordeelde aspecten. LOG-Korenweg is gelet op de negatieve scores op het gebied van landschap, verkeer en doorgroeimogelijkheden het minst geschikt. De verschillen tussen de LOG's Ysselsteyn ZO en Wüsterweg zijn beperkt. Gelet op de doorgroeimogelijkheden, landschap en cultuurhistorie en de verkeersafwikkeling scoort LOG Ysselsteyn ZO iets gunstiger dan LOG Wüsterweg. Tevens liggen hier reeds meerdere IV-bedrijven terwijl dit bij Wüsterweg niet het geval is. Bij Ysselsteyn zijn wellicht grotere investeringen nodig ten behoeve van infrastructuuraanpassingen, maar er is sowieso sprake van investeringen om de 21 bedrijven uit te plaatsen uit kernrandzones.

Leemten in kennis

Er is een aantal leemten in kennis aangetroffen, die echter geen belemmering behoeven te zijn voor de verdere besluitvorming. Er is voldoende informatie voorhanden om het bestemmingsplan op te baseren.

7.2 AANBEVELINGEN

Overleg

Omdat in het buitengebied, en dan met name in de LOG's, omwonenden op verschillende manieren extra hinder zullen ondervinden van de ontwikkelingen, wordt aangeraden om de plannen in goed overleg gestalte te geven. Derhalve dienen omwonenden tijdig betrokken te worden bij planvorming. De gemeente dient goed op de hoogte te zijn en te blijven van inzichten in de relatie tussen veehouderij en gezondheid. Dit is een belangrijk kritiekpunt vanuit de maatschappij en de inzichten hierin zullen naar verwachting gaan groeien de komende jaren.

Beschikbare ruimte in de LOG's

In de LOG's blijkt maar beperkt ruimte te zijn voor inplaatsing van IV-bedrijven, hetgeen vooral het gevolg is van de beperkte fysieke ruimte, de geursituatie en te behouden landschappelijke kwaliteiten. Onderdelen van LOG's blijken landschappelijk waardevol te zijn en het verdient de voorkeur daar geen nieuwvestiging te faciliteren. Het gaat dan om de LOG's Leunen-oost en Leunen-Heide, vanwege de aanwezigheid van het esdorpenlandschap ter plaatse.

In 'geschikte' LOG's blijken vaak kleine IV-bedrijven te liggen, die zouden kunnen gaan stoppen omdat zij de investeringen in moderne stallen niet zullen doorvoeren. Het is van belang om voldoende ruimte te behouden voor verplaatsing van IV-bedrijven vanuit randzones rond natuur en bebouwingskernen naar deze LOG's. Daarom verdient het aanbeveling dat de gemeente actief beleid voert om locaties van stoppers in de LOG's beschikbaar te houden voor doorgroei van/naar IV.

Beschikbare ruimte in de verwevingsgebieden

In verwevingsgebieden is ruimte om bestaande IV-bedrijven door te laten groeien. Gelet op alle milieu-aspecten liggen kansen voor dergelijke doorgroeimogelijkheden in het gebied ten zuiden van Ysselsteyn tegen de gemeentegrens aan en in het gebied ten noorden van de kern Yssselsteyn. Met name de aspecten landschap en geurruimte zorgen ervoor dat de overige delen van het verwevingsgebied niet geschikt zijn voor ruime doorgroeimogelijkheden.

Flankerend beleid

Uit dit planMER blijkt (opnieuw[11]) dat in de bebouwde kom van Ysselsteyn er sprake is van een matig leefklimaat als gevolg van geurhinder door stalemissies. Indien de gemeente ervoor kiest om flankerend beleid te voeren gekoppeld aan het bestemmingsplan, dan kan overwogen worden om bij een eventuele actieve sanering van veehouderij hier te beginnen. Bij actieve verplaatsing van IV-bedrijven naar LOG's verdient het LOG Vredepeel de voorkeur, zo blijkt uit de analyse van de LOG-clusters. Dit LOG is echter onvoldoende groot om in de plantermijn de behoefte te dekken, zodat ook andere LOG's aan bod zullen gaan komen. Aanbevolen wordt om na het LOG Vredepeel de clusters Ysselsteyn ZO, Wüsterweg en Korenweg in deze volgorde op te pakken.

Ammoniak en Natura 2000

Er is vooralsnog geen helderheid omtrent het toekomstige beleid en beoordelingskader voor ammoniakdepositie op Natura 2000. De verwachting is dat er een vorm van saldering zal worden toegepast, waarbij uitbreiding in emissie/depositie op de ene locatie gepaard dient te gaan met gelijktijdige vermindering ervan elders. De gemeente wordt aangeraden de beleidsontwikkelingen hierover nauwgezet te volgen en te bezien of een eventuele uitwerking van dit beleid in het bestemmingsplan buitengebied dient te worden opgenomen.

Controle en handhaving

Bij de modelleringen in dit planMER is het uitgangspunt dat de bedrijven in werking zijn conform de vergunning. Het blijft van belang dat de gemeente toeziet op een goede uitvoering van plannen en een goede leefomgeving door op passende wijze invulling te geven aan haar controlerende en handhavende functie. Door controle en handhaving kan wellicht nog milieuwinst geboekt worden.

[11] Ook bij de analyse voor de geurverordening kwam dit punt naar voren.

BIJLAGE 1 Consultatie: verwerking in planMER Venray

Tijdens de consultatie over de reikwijdte en het detailniveau voor het planMER is een advies van de Commissie voor de m.e.r. verkregen en is één inhoudelijke reactie ontvangen naar aanleiding van de Notitie reikwijdte en detailniveau. De gemeenten Meerlo-Wanssum, Sint Anthonis en Horst aan de Maas hebben aangegeven geen inhoudelijke reacties te hebben. Onderstaande volgen kort de essenties van het advies en de reactie, hoe hiermee is omgegaan en waar in het planMER de informatie is terug te vinden.

Tabel B.01

Verwerking advies Commissie voor de m.e.r. in het planMER Venray

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het PlanMER	Hoofdstuk of paragraaf
Een zelfstandig leesbare samenvatting.	Opgenomen.	Samenvatting
Ingaan op beleid en wetgeving.	Opgenomen.	H 2
Bespreek de randvoorwaarden uit de volgende beleidsstukken: De Nota Ruimte; de wetgeving m.b.t. dierenwelzijn, varkensbesluit, legkippenbesluit en vleeskuikenbesluit; Wet milieubeheer; Wet geluidhinder; Flora- en faunawet; Wet ammoniak en veehouderij; Kaderrichtlijn water; Verdrag van malta, Monumentenwet 1988, Wet op de archeologische monumentenzorg; beleid waterhuishouding en kwaliteit.	Opgenomen en behandeld in respectievelijk de volgende paragraven.	2.2; 2.2; 2.2; 2.2; 2.1; 2.2; 2.1; 2.2; 2.3
Ingaan op de Natura 2000 beheersplannen en de rol van de gemeente hierin.	Opgenomen.	5.2
Beschrijf de mogelijkheden voor duurzame ontwikkeling binnen de context van het bestemmingsplan	Beschikbare informatie is opgenomen.	3.2.2
De referentiesituatie zoals bestemd in het vigerende bestemmingsplan 1981 zou beschreven moeten worden voor vergelijk met alternatieven.	Dit verwerkt in de vorm van een gemotiveerde inschatting van de ontwikkelmogelijkheden voor veehouderij en de bijbehorende ammoniakemissie. Dit is vergeleken met de ruimte die zal worden geboden in het nieuwe bestemmingsplan.	4.2
De bestaande, feitelijke toestand van het milieu in het gebied mét en zónder het meenemen van de autonome ontwikkeling zou beschreven moeten worden voor vergelijk met alternatieven.	Hiermee is rekening gehouden	4.2
Beschrijf de verwachte beëindiging, nieuwvestiging en groei van rundveehouderijen in het gebied.	Uitgewerkt bij 0% en 20% groei	4.7 Bijlage 4
Inventariseer de milieugebruiksruimte aan de hand van emissie van verzurende en vermestende stoffen, geur en fijnstof.	Opgenomen.	3.2
Geef de actuele behoefte aan agrarische	Opgenomen.	3.3

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het PlanMER	Hoofdstuk of paragraaf
en niet agrarische uitbreidings- en/of (her- en nieuw) vestigingslocaties aan.		
Voor de drie alternatieven zullen twee scenario's uitgewerkt worden, nulgroei scenario en worstcase scenario 10% groei.	De worstcase scenario is vergroot naar 20% groei omdat dit de effecten duidelijker weergeeft.	4.6
De maximale milieugevolgen moeten weergegeven worden in het MER. Als deze tot overschrijdingssituaties leidt moeten mitigerende maatregelen beschreven worden.	Opgenomen	H 5
De effecten op het milieu die voorkomen uit de verschillende thema's moet weergegeven worden. De volgende thema's zouden behandeld moeten worden: Natuur; EHS, natuur-beschermingswet; beschermde soorten; geur; landschap en cultuurhistorie; luchtkwaliteit; bodem en water; gezondheid.	Deze effecten zijn opgenomen.	5.2; 5.2; 5.2; 5.3; 5.4; 5.5.2; 5.6; 5.7
Kaartmateriaal geeft de ligging van bestaande veehouderijen aan, de omvang en of deze bedrijven stoppen of doorontwikkelen.	Opgenomen.	Bijlage 3

Tabel B.02

Verwerking reactie LLTB in het planMER Venray.

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het planMER	Hoofdstuk of paragraaf
De productieruimte werd op 5% geraamd. LLTB verwacht een productieruimte van 20%, dit scenario zou ook meegenomen moeten worden.	Aangepast, er is een scenario van 20% groei opgenomen.	4.6
Er ontbreekt een reëel alternatief, namelijk een alternatief dat uitgaat van stimulering van verspreide ontwikkeling en uitplaatsing uit de kernrandzone.	Als de gemeente uitplaatst uit de kernrandzones, dan zal dit in clusters gestalte krijgen.	5.9
Reken met de nieuwste cijfers op het gebied van milieu.	Verwerkt.	H 3 H 5
Rekening houden met cumulatie van geur en fijnstof.	Rekening mee gehouden.	5.3 5.5.2
Aandacht voor spreiding van dierziektes.	Rekening mee gehouden, in de vorm van algemene afstandsmaten tussen bedrijven.	H 4

BIJLAGE 2 Artikel over Linderveld-uitspraak

Milieumaatregelen in bestemmingsplannen: de lessen van Linderveld

De 'Linderveld'-uitspraak is baanbrekend voor de doorwerking van de milieueffectrapportage in het bestemmingsplan. In mei dit jaar is deze lijn expliciet voortgezet in de 'Bangert en Oosterpolder'-uitspraak. Kern is dat verzekerd moet worden dat de in het MER beschreven noodzakelijke mitigerende en compenserende maatregelen getroffen worden. Hoe neem je dergelijke maatregelen op in een bestemmingsplan? Dit artikel gaat in op een casus uit de gemeente Nederweert waar deze vragen voor het eerst in Nederland in een milieueffectrapportage (m.e.r.) voor een plan (plan-m.e.r.) aan bod kwamen.

De gemeente Nederweert liet begin dit jaar een plan-m.e.r. maken voor de herziening van het bestemmingsplan buitengebied. In het onverplichte advies over de notitie reikwijdte en detailniveau van het MER wees de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie) de gemeente erop dat zij na de uitkomsten van de passende beoordeling die op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) moest worden gemaakt, zou kunnen overwegen extra milieumaatregelen in het bestemmingsplan op te nemen, waarbij zij verwees naar de Linderveld-uitspraak. Bij de toetsing van het plan-m.e.r. door de Commissie ging de meeste aandacht uit naar de overschrijding van de ammoniaknormen. Deze overschrijding was reeds aanwezig vóór herziening van het bestemmingsplan in verband met het groot aantal veehouderijen in en rondom de gemeente. Het toekomstige bestemmingsplan kon niet garanderen dat de normen wél gehaald zouden worden.

ANP beeldbank

Ammoniakuitstoot kan sterk negatieve gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden.

De Commissie voorzag daarom juridische risico's op grond van de Nb-wet, omdat de ammoniakuitstoot significante negatieve gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden (beschermde natuurgebieden), wat zonder dat voldaan wordt aan de criteria uit de Nb-wet in principe niet is toegestaan. De Commissie adviseerde de gemeente Nederweert dan ook om zo veel mogelijk concrete maatregelen uit te werken om de overbelasting door met name ammoniak terug te dringen. Op verschillende plekken in Nederland is de ammoniakuitstoot in de nabijheid van Natura 2000-gebieden zo hoog, dat nieuwvestiging of uitbreiding van veehouderijen op die plekken erg moeilijk, zo niet onmogelijk, is. Het is een provinciaal en landelijk probleem hoe omgegaan moet worden met ammoniakuitstoot in relatie tot Natura 2000-gebieden, waarvoor nog geen oplossing is gevonden. Het was in het geval van de gemeente Nederweert dan ook lastig om goede maatregelen te formuleren.

Noodzakelijk?

In de Linderveld-uitspraak van 22 maart 2006 stelde de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat noodzakelijke mitigerende of compenserende maatregelen uit het MER als verplicht te realiseren moeten worden opgenomen in het m.e.r.-plichtige besluit of in een daarmee samenhangend besluit.

Dit is een vergaande uitspraak. Het zou namelijk kunnen betekenen dat wanneer de gemeenteraad van Nederweert (verdere) maatregelen ter reductie van ammoniak noodzakelijk acht, deze maatregelen opgenomen moeten worden in het bestemmingsplan of in een daarmee samenhangend besluit. Ware het niet dat in de Linderveld-uitspraak een besluit-m.e.r. centraal stond, terwijl dit bij de gemeente Nederweert een plan-m.e.r. was. Geldt in beide gevallen nu hetzelfde? Wettelijk gezien niet. De wetsartikelen waarnaar wordt verwezen in de Linderveld-uitspraak gaan alleen over projecten/besluiten. Soortgelijke wetsartikelen zijn niet te vinden voor (besluiten over) plannen. Maar is het niet beter voor het milieu en zou het ook niet de bedoeling moeten zijn van het m.e.r.-instrument als ook de noodzakelijke mitigerende en compenserende maatregelen uit een *plan-m.e.r.* doorwerken in concrete m.e.r.-plichtige *bestemmingsplannen*, mits de maatregelen concreet genoeg zijn?

Wat bedoelt de bestuursrechter met *noodzakelijke* maatregelen? Het bevoegd gezag heeft de nodige vrijheid om te

beoordelen wat hij wel of niet noodzakelijk acht. De term noodzakelijk is niet alleen verbonden aan de wettelijke milieunormen. Ook wanneer al wordt voldaan aan de wettelijke milieunormen kan het bevoegd gezag van mening zijn dat een maatregel noodzakelijk is ter beperking of compensatie van de nadelige milieugevolgen.

Doorwerking

Een cruciale vraag is natuurlijk of de Wet ruimtelijke ordening (Wro) het wel toestaat om noodzakelijk geachte mitigerende en compenserende milieumaatregelen in een bestemmingsplan op te nemen. Is het doel *goede ruimtelijke ordening* zo breed te interpreteren dat ook milieumaatregelen hieronder vallen?
De Afdeling stelde in de Linderveld-uitspraak dat dit bij m.e.r. voor projecten/besluiten het geval is. Milieumaatregelen kunnen als voorwaardelijke verplichting opgenomen worden in een bestemmingsplan. Zo kan bijvoorbeeld worden opgenomen dat bepaalde (milieu)maatregelen getroffen moeten worden vóórdat een bouwvergunning kan worden verleend. Een andere mogelijkheid is om de bevoegdheid tot uitwerking van het bestemmingsplan te koppelen aan een vooraf te nemen maatregel.
Mochten er toch twijfels bestaan of een specifieke milieumaatregel geschikt is voor een bestemmingsplan, dan biedt de verruimde beslissingsbevoegdheid uit art. 7.35 lid 3 Wm uitkomst. Deze bevoegdheid houdt in dat wanneer de wet op grond waarvan het m.e.r.-plichtige besluit wordt genomen (in dit geval de Wro) geen mogelijkheid biedt om de nodige mitigerende en compenserende maatregelen uit het MER op te nemen, dit op grond van art. 7.35 Wm kan. Echter, art. 7.35 geldt alleen voor de doorwerking van besluit-m.e.r.'en en niet van plan-m.e.r.'en.

Duidelijkheid

In de Linderveld-uitspraak stelde de Afdeling dat de verplichting tot het treffen van de noodzakelijke maatregelen opgenomen moest worden in het m.e.r.-plichtige besluit of in *een daarmee samenhangend besluit*. De ammoniakproblematiek in relatie tot Natura 2000-gebieden speelt voornamelijk in het kader van de Nb-wet. Is het voldoende om erop te vertrouwen dat de vergunningen op grond van de Nb-wet er voor zorgen dat de noodzakelijke maatregelen ter reductie van de ammoniakuitstoot worden getroffen? In de Linderveld-uitspraak maakte de Afdeling niet duidelijk wat ze bedoelde met 'een daarmee samenhangend besluit'. Dit heeft zij in mei dit jaar wel gedaan in de uitspraak over het bestemmingsplan Bangert en Oosterpolder. De Afdeling maakte in deze uitspraak duidelijk dat wanneer op andere wijze is verzekerd dat de noodzakelijke maatregelen worden getroffen, deze niet opgenomen hoeven te worden in het m.e.r.-plichtige besluit (zoals het bestemmingsplan). Een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet werd als voorbeeld gegeven. Dit werd dus bedoeld met 'een daarmee samenhangend besluit'.

Praktische tips

Uit de behandelde uitspraken volgt dat voor het vraagstuk over doorwerking van het besluit(!)-m.e.r. in bestemmingsplannen de volgende stappen doorlopen *moeten* worden. Ook voor doorwerking van plan-m.e.r.'en in concrete bestemmingsplannen raden we aan deze te doorlopen.
Beoordeel als bevoegd gezag of de maatregelen die in het MER genoemd worden *noodzakelijk* zijn ter beperking of compensatie van de nadelige milieugevolgen door de voorgenomen activiteit. Wellicht kan de opsteller van het MER reeds in het MER een aanzet geven of de in het MER beschreven maatregelen volgens hem noodzakelijk zijn.
Onderzoek of reeds is verzekerd dat deze maatregelen worden getroffen. Dit kan bijvoorbeeld verzekerd zijn op grond van bestaande wet- en regelgeving.
Beoordeel voor de noodzakelijke maatregelen waarvan nog niet verzekerd is dat deze getroffen worden of zij nodig zijn ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening (zijn de maatregelen ruimtelijk relevant?), zodat zij gemakkelijk opgenomen kunnen worden in het bestemmingsplan.
Mocht dit niet het geval zijn, maak dan gebruik van de verruimde beslissingsbevoegdheid uit art. 7.35, derde lid aanhef en onder a Wm, zodat je alsnog niet-ruimtelijk relevante milieuvoorschriften op kunt nemen in het bestemmingsplan.

Waarschijnlijk zal de bestuursrechter hieronder alle besluiten op grond van het publiekrecht verstaan.

Op basis van genoemde overwegingen heeft de gemeente Nederweert gekozen voor het opnemen van een voorwaardelijke verplichting over milieuhygiënische uitvoerbaarheid in de vorm van een voorschrift in het voorontwerp bestemmingsplan. Dit luidt als volgt:
'(In het landbouwontwikkelingsgebied) nieuwvestiging van en omschakeling naar een intensief veehouderijbedrijf toestaan tot een maximum van 4 ha, indien tegelijkertijd sprake is van verplaatsing van een volwaardig agrarisch bedrijf elders binnen het plangebied, dat vanwege zijn ligging als knelpunt wordt beschouwd (knelsituatie), onder de voorwaarden dat: (...)
- een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet verkregen wordt.'

↑ ***Marjan Poortinga en Frans Dotinga. Poortinga was ten tijde van dit artikel in dienst van ARCADIS en is momenteel jurist/werkgroepsecretaris voor de Commissie voor de m.e.r. Dotinga is m.e.r.-specialist bij ARCADIS.***

Legenda

veehouderijbedrijven vanuit modelmatige benadering aangeduid als
- groeier
- blijver
- stopper

natuur
- Natura 2000 gebied
- 1000m zone
- zeer kwetsbaar gebied Wav
- 250m zone
- extensiveringsgebied

kernen
- geurnorm 3 ou
- geurnorm 8ou
- 400m zone rondom woonkernen
- landbouwontwikkelingsgebied

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Classificatie veehouderij autonome ontwikkeling

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
27 juli 2009

BIJLAGE 3 Ruimtelijke spreiding bedrijven

BIJLAGE 4 Scenario rundveehouderij

Deze bijlage gaat in om de bijdrage van rundveehouderijbedrijven aan de depositie van ammoniak.

Ongeveer de helft van de agrarische bedrijven in Venray bestaat uit varkenshouderijen en pluimveehouderijen. Rundveebedrijven zijn in Venray tot op heden minder prominent aanwezig. Er was sinds 1984 sprake van een afname en sinds drie jaar stabiliseert de sector in het buitengebied van Venray zich. In de omgeving van Vredepeel ligt een groot rundveehouderijbedrijf. Een ander rundveebedrijf van grote omvang ligt op de gemeentegrens ten zuiden van Ysselsteyn. Er zijn verder verspreid over het buitengebied rundveehouderijen aanwezig. Er is sprake van een lichte concentratie rundveehouderijbedrijven langs het Loobeekdal en in de omgeving van Veulen.

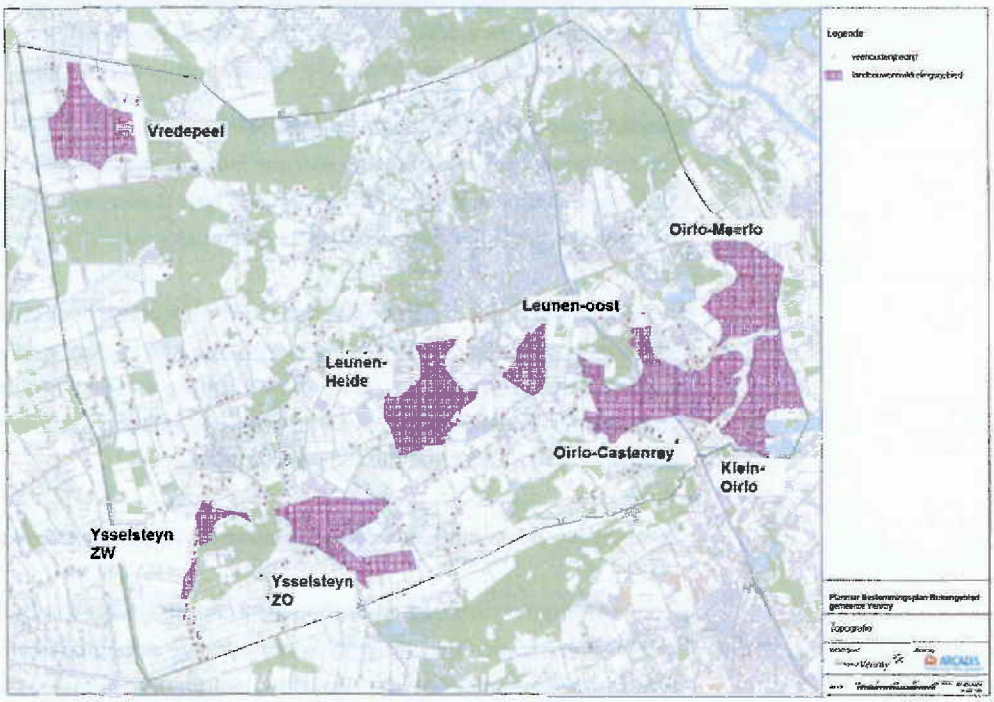
De grote rundveebedrijven bij Vredepeel en Ysselsteyn leveren een substantiële bijdrage aan de depositie van ammoniak. Voor het overige is de bijdrage van de rundveehouderijbedrijven in de depositie van ammoniak beperkt. In de referentiesituatie is op alle natuurgebieden ongeveer 20% afkomstig van rundveehouderijbedrijven.
De ontwikkelingen in de intensieve veehouderij (stalemissies van IV-bedrijven) hebben dus invloed op een substantieel deel van de huidige depositiehoeveelheid in de gemeente Venray.

BIJLAGE 5 Nadere verkenning zoekgebieden LOG's

In de gemeente Venray zijn de provinciale zoekgebieden voor de landbouwontwikkelingsgebieden niet nader begrensd, zodat de begrenzing van het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg het vertrekpunt is. In onderstaande figuur staan deze zoekgebieden weergegeven, met toevoeging van een topografische naamgeving, die verder in het planMER gebruikt zal worden voor de duiding van de (zoekgebieden van de) LOG's.

Afbeelding 6.27

Ligging zoekgebieden landbouwontwikkelings-gebieden in Venray.

In een werksessie is voor een aantal aspecten een quick scan uitgevoerd. De belangrijkste conclusies/principes zijn hieronder kort toegelicht.

Geur, infrastructuur en ammoniak

De omgevingsfactoren geursituatie, infrastructuur en ammoniak blijken het meest bepalend te zijn voor de intensieve veehouderijontwikkeling in de zoekgebieden LOG's:

- Voor het geuraspect is met name de aanwezigheid van geurgevoelige objecten in en nabij ontwikkellocaties voor IV een bepalende factor. Hierbij wordt ook rekening gehouden met het feit dat een aantal woningen minder bescherming krijgt in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij en vanwege beëindiging van voormalige veehouderijen na 19 maart 2000.

- Voor infrastructuur is de ligging van verharde wegen en de afstand tot gebiedsontsluitingswegen een belangrijke factor. Met name bij grootschalige verkeersaantrekkende voorzieningen is een korte afstand tot gebiedsontsluitingswegen belangrijk. In het buitengebied zijn deze wegen deel in eigendom van de gemeente (Horsterweg en Beekweg) en deels van de Provincie Limburg (N270 en N277). Opgemerkt dient nog te worden dat het college van B&W – mocht dat nodig zijn voor het faciliteren van de gewenste IV-ontwikkeling – bereid is om tot een bepaalde prijs te investeren in verbetering van de infrastructuur, alsmede in de eventuele uitkoop van een enkele burgerwoning in voor IV-ontwikkeling geschikt ontwikkelgebied. Daarbij is de gemeente wel van mening dat zeker ook een deel van de verantwoordelijkheid bij de ondernemers ligt.
- Vanwege het aspect ammoniak is de afstand van de zoekgebieden LOG's tot natuurgebieden relevant. De afstand is mede bepalend voor de geschiktheid van het zoekgebied LOG voor intensieve veehouderij ontwikkeling.

Landschap en inpasbaarheid bouwblokken

Naast de aspecten geur en infrastructuur kunnen landschapskwaliteiten randvoorwaardenstellend zijn. Ten aanzien van landschap worden in het planMER de POL-perspectieven en de specifieke landschapskennis bij de gemeente betrokken.

Hieronder zijn drie kaarten opgenomen met informatie over landschapskarakteristieken in het buitengebied van Venray: een kaart met de POL-perspectieven, een kaart met de landschapsstructuur Noord- en Midden-Limburg en een kaart met de waarden zoals deze worden opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. De kaart met waarden is mede gebaseerd op de kaart met de POL-perspectieven.

Op basis van bovenstaande kaarten kunnen de volgende conclusies getrokken worden.

Een confrontatie tussen de landschapskaart en de zoekgebieden LOG's leidt ertoe dat LOG Leunen-oost en een deel van LOG Leunen-Heide samenvalt met de ligging van karakteristieke esgronden. De esgronden worden als zeer waardevol beschouwd.
De bebouwing die met nieuwe intensieve veehouderijbedrijven gepaard gaat kan deze landschappelijke karakteristiek aantasten.

Het grootste deel van het overige deel van de zoekgebieden LOG ligt op de oude heide-ontginningen, waar het landschap kleinschaliger van aard is dan in het westen van de gemeente Venray. Hier en daar komen nog houtwallen voor. Het kleinschalig cultuurlandschap kenmerkt zich door een afwisseling van openheid en beslotenheid.

Het buitengebied van Venray kenmerkt zich op enkele plekken door openheid. Openheid komt zowel voor in het esdorpenlandschap/oude ontginningslandschap als binnen de jonge heide-ontginningen.
Het jonge heide-ontginningslandschap is grootschalig van aard met vooral rechtlijnige verkavelingsstructuur. Een groot deel van dit landschapstype betreft een open gebied.
De meer besloten delen komen voor langs de dorpen en bebouwingslinten, zoals ten noorden van Ysselsteyn en in de bosgebieden.
In het esdorpenlandschap is er sprake van een grotere afwisseling tussen besloten en open gebieden. Door toename van bebouwing is een deel van de vroegere karakteristieke openheid reeds verdwenen en is de diversiteit binnen dit landschapstype afgenomen.

Op enkele plekken is de openheid nog aanwezig. Een van deze gebieden is het gebied ter hoogte van Oirlo-Castenray .

Tot slot zijn delen van de zoekgebieden LOG's door hun ligging en omvang te beperkt om er een toekomstgericht bouwblok van voldoende omvang te kunnen realiseren.

Conclusie

Uit onderstaande figuur blijkt waar op basis van geurruimte en infrastructuur kansrijke locaties in de zoekgebieden van de LOG's liggen. Gelet hierop en op gelet op de randvoorwaarden vanuit landschap heeft de gemeente besloten om de volgende zoekgebieden LOG's nader te beoordelen op hun geschiktheid voor clustering van intensieve veehouderij. Het betreft hier de volgende LOG-clusters:

- Vredepeel
- Ysselsteyn ZO
- Wüsterweg (= westelijke deel van LOG Oirlo-Castenray)
- Korenweg (= oostelijke deel van LOG Oirlo-Castenray)

BIJLAGE 6 Passende beoordeling Natuurbeschermingswet

PASSENDE BEOORDELING VENRAY
TOETSING VAN EFFECTEN AAN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

GEMEENTE VENRAY

9 oktober 2009
B01023/ZF9/049/000010
B01023.000010

Inhoud

1 Inleiding 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Doelstelling 3
1.3 Methode 3
1.4 Afbakening 4
1.5 Leeswijzer 4

2 Projectbeschrijving 5

3 Wettelijk kader 7
3.1 De Natuurbeschermingswet 1998 7
3.2 Beschermd natuurmonument Rouwkuilen 8
3.3 Natura 2000: De Habitattoets 8
3.3.1 Oriëntatiefase 10
3.3.2 Verslechterings- en verstoringstoets 11
3.3.3 Passende Beoordeling 11
3.4 Beschermd Natuurmonument 11
3.5 Natura 2000-gebieden en Beschermd natuurmonument 12
3.5.1 Natura 2000-gebied Deurnsche peel & Mariapeel 12
3.5.2 Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen 13
3.5.3 Natura 2000-gebied Maasduinen 14
3.5.4 Beschermd Natuurmonument Rouwkuilen 16

4 Beoordelingskader 21

5 Effectbeoordeling 24
5.1 Huidige situatie 24
5.2 Autonome ontwikkeling 25
5.3 Scenario's 25
5.4 Compenserende maatregelen 27

6 Conclusies en aanbevelingen 28

7 Literatuurlijst 30

Bijlage 1 Berekende depositiewaarden 31

Bijlage 2 Kaarten stikstofdepostie 32

Colofon 33

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

Het college van burgemeester en wethouders van Venray is bezig met het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Eén van de ontwikkelingen die hiermee gestalte krijgt is het vestigingsbeleid van de intensieve veehouderij in landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden.

Bij de voorbereidingen van dit bestemmingsplan buitengebied is sprake van de plicht voor een planMER. Deze plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

- die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten (alleen varkens- en pluimveebedrijven zijn m.e.r.-beoordelingplichtig);
- en/of waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn

De gebieden die beïnvloed worden betreffen de Natura 2000-gebieden "Deurnsche peel & Mariapeel" , "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen" en het Beschermd natuurmonument: "Rouwkuilen". Om eventuele effecten te beoordelen, dient een passende beoordeling opgesteld te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. De voorliggende toetsing betreft een passende beoordeling zoals deze gesteld wordt voor een planMer.

1.2 DOELSTELLING

In deze toets draait het om de beantwoording van de volgende centrale vragen:

1. Tot welke effecten leidt het project?
2. Wat is de reikwijdte van de effecten?
3. Hoe beïnvloeden de effecten de natuurwaarden?
4. Zijn mogelijke negatieve effecten significant?
5. Op welke wijze kunnen negatieve effecten voorkomen of verminderd worden?

1.3 METHODE

In het kader van het planMER zijn verschillende scenario's en alternatieven opgesteld. Deze mogelijkheden worden onderzocht in een Milieueffectrapport, afgekort MER. Omdat gevolgen zouden kunnen optreden op de gebieden Natura 2000-gebieden "Deurnsche peel & Mariapeel", "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen" en het Beschermd natuurmonument: "Rouwkuilen, is een beoordeling noodzakelijk ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). Het enige effect dat verwacht wordt, gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, betreft een toename van de stikstofdepositie als gevolg van vestiging van landbouwbedrijven. In het planMer zijn drie alternatieven opgesteld. Elke alternatief wordt beoordeeld op effecten op het gebied.

1.4 AFBAKENING

Toetsing aan wetgeving dient op twee manieren plaats te vinden: gebiedsbescherming en soortenbescherming. Deze toetsing is gericht op gebiedsbescherming de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft een passende beoordeling zoals deze in een planMer wordt gesteld. Aangezien nadere uitwerkingen op perceelsniveau nog dienen plaats te vinden betreft het geen passende beoordeling die voor bevoegd gezag voldoende is een vergunning te kunnen verlenen. Om de gehele Nbw-procedure te kunnen doorlopen dient een gemotiveerde keuze in alternatief gemaakt te worden en dienen nadere bepalingen plaats te vinden van de haalbaarheid van zowel natuurdoelen als voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

De soortbeschermingstoets betreft de toets aan de Flora- en faunawet. Toetsing aan de Flora- en faunawet is niet opgenomen in deze rapportage.

1.5 LEESWIJZER

In Hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op het project en de inrichtingsmaatregelen op hoofdlijnen. Hoofdstuk 3 beschrijft het wettelijk kader. De noodzaak van de huidige rapportage wordt daarmee aan de orde gesteld en welke doelen er voor het gebied zijn vastgesteld en waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 4 beschrijft het beoordelingskader. Hierbij wordt aangegeven wanneer een gebruik beoordeeld wordt als significant negatief en welke aannames zijn gemaakt bij de beoordeling. De beoordeling vindt plaats in hoofdstuk 5. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

HOOFDSTUK 2 Projectbeschrijving

Voorgaand hoofdstuk heeft de milieugebruiksruimte en dit geconfronteerd met de ontwikkelbehoefte in Venray. Op basis hiervan zijn de randvoorwaarden voor alternatieven in deze planMER verkend. Bepalend voor het ontwikkelen van de alternatieven is:

- De beschikbare geurruimte op basis van de Wet geurhinder veehouderij.
- De ontwikkelingen in de markt van veehouderijbedrijven in het buitengebied van beide
- gemeenten.
- De planperiode loopt van 2010 tot 2020

De meest bepalende randvoorwaarden zijn als volgt uitgewerkt:

1. De schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven zet door en de productieomvang van de intensieve veehouderij binnen de gemeente blijft gelijk. Er is dus sprake van een zogenaamde nulgroei in het studiegebied.
2. Autonoom voldoen alle bedrijven aan het Besluit huisvesting.
3. De bouwkavels voor hervestiging en nieuwvestiging worden ingevuld met een intensieve veehouderij met een standaardbedrijfsomvang van 500 zeugen gesloten[1].
4. De minimale geurruimte voor nieuw- en hervestiging van IV-bedrijven is 82.640 OU. Deze geurruimte is gebaseerd op het standaardbedrijf van 500 zeugen gesloten.
5. De bouwkavels voor nieuwvestiging zijn in de alternatieven weergegeven als cirkels met een oppervlak van 1,5 ha en liggen minimaal 100 meter vanaf bestaande bebouwing.
6. De gekozen locaties voor nieuwvestiging van het standaard IV-bedrijf zijn verder willekeurig binnen de zoekgebieden LOG geplaatst, omdat het bestemmingsplanbesluit zoekgebieden vastlegt en voor nieuwvestiging geen concrete bouwkavels toekent.
7. De bouwkavels voor de her- en nieuwvestigingslocaties liggen zoveel mogelijk aan de bestaande en verharde openbare weg.

Met deze randvoorwaarden blijven de alternatieven reëel omdat ze gebaseerd zijn op enig draagvlak en binnen wet- en regelgeving passen.

[1] De volgende basisgetallen zijn gebruikt voor het berekenen van de emissies van een gesloten varkensbedrijf met 500 zeugen: 1.800 gespeende biggen (Ravcode D1.1.1.2); 100 kraamzeugen (Rav-code D1.2.13); 400 guste/dragende zeugen (Rav-code D1.3.10); 3.500 vleesvarkens (Rav-code D3.2.3.1). Dit komt overeen met 334 NGE als maat voor de economische omvang van de bedrijfsactiviteiten.

B01023/ZF9/049/000010 ARCADIS 5

Er zijn drie alternatieven ontwikkeld. Hiermee wordt de maximale en minimale invulling van de LOG's verkend alsmede de effecten van sturingsmogelijkheden door de gemeente.
Er zijn drie alternatieven ontwikkeld. Hiermee wordt de maximale en minimale invulling van de LOG's verkend alsmede de effecten van sturingsmogelijkheden door de gemeente.

1. 'verspreid alternatief'
Dit is een 'fictieve', verspreide ontwikkeling waarbij er geen sturing is waar de vrijkomende productieruimte wordt benut (dus: maximaal verspreid toekennen);

2. 'concentratie-alternatief'
De vrijkomende productieruimte concentreert zich in geschikte delen binnen de zoekgebieden LOG's;

3. 'concentratie-plus-alternatief'
Concentratie in de geschikte delen van LOG's en gestimuleerde uitplaatsing van IV-bedrijven uit kernrandzones.

Scenario: geen nulgroei maar een eventuele groei van de veestapel
Voor de eerste twee alternatieven is gerekend met nulgroei (de sector blijf tot ijkjaar 2020 stabiel). Tevens is rekening gehouden met een mogelijke groei van de veestapel binnen de gemeente met 20%-groei (totale omvang neemt tot ijkjaar 2020 met 20% toe). Binnen het derde alternatief is alleen gerekend met de 20%-groei.

HOOFDSTUK 3 Wettelijk kader

3.1 DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

- Natura 2000 gebieden.
- Beschermde natuurmonumenten.

Na een korte beschrijving in deze paragraaf wordt in de volgende paragrafen de wetgeving voor de Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten nader toegelicht. Vervolgens worden van de Natura 2000-gebieden en het Beschermd natuurmonument de karakteristieken en de instandhoudingsdoelen beschreven.

Natura 2000-gebieden

BESCHERMINGSREGIME

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen worden gebracht. Om dit toetsbaar te maken kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen, die gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden zouden kunnen hebben, een vergunningplicht.

AANWIJZINGSBESLUITEN

De Nederlandse Vogelrichtlijngebieden zijn allemaal aangewezen, de Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld bij de Europese Commissie. Momenteel werkt de Nederlandse overheid aan de aanwijzing van deze gebieden. Daar waar overlap is tussen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden wordt de gezamenlijke aanwijzing in één document gepubliceerd. In veel gevallen zijn er ook kleine wijzigingen ten aanzien van de Vogelrichtlijn doorgevoerd. Echter zolang de aanwijzing nog niet definitief is, zijn de oorspronkelijke Vogelrichtlijnaanwijzingen nog juridisch bindend. Inmiddels is uit jurisprudentie van de Raad van State wel gebleken dat van de nieuwe ontwerp-aanwijzingsbesluiten wel schaduwwerking uit gaat. Dit betekent dat de beoordeling van de gevolgen van een plan of project wordt uitgevoerd op basis van de soorten en habitats die zowel in de oorspronkelijke als in de nieuwe aanwijzingsbesluiten staan.

Beschermde natuurmonumenten

De Natuurbeschermingswet 1998 is ook van toepassing op Beschermde natuurmonumenten. Deze gebieden worden aangewezen op grond van hun natuurwetenschappelijke waarde en hun natuurschoon, maar ze zijn niet aangewezen op basis van hun te beschermen Europese waarden. Voor deze natuurgebieden geldt een

vergunningplicht indien handelingen worden verricht die het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of dieren en planten in het beschermd natuurmonument aantasten.

3.2 BESCHERMD NATUURMONUMENT ROUWKUILEN

Op 23 februari 1979, kenmerk NLB/N 32549, heeft de toenmalige staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk het gebied "Rouwkuilen" aangewezen als Staatsnatuurmonument. Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Het natuurmonument Rouwkuilen wordt gevormd door een bosgebied en een daarin gelegen ven. Het is ruim 56 hectare groot en gelegen in het dekzandgebied ten oosten van de Peel.

Het in het natuurmonument gelegen voedselarme ven is een van de weinige vennen doe gespaard zijn bij de ontginningswerkzaamheden rond de eeuwwisseling en in de eerste helft van de vorige eeuw. Bovendien is de daarna opgetreden beïnvloeding in de vorm van verrijking met voedingsstoffen betrekkelijk gering geweest.

NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS

De botanische waarden zijn gelegen in het (potentieel) voorkomen van plantengemeenschappen die kenmerkend zijn voor verschillende stadia van verlanding in een voedselrijk tot matig voedselrijk milieu. Het betreffen plantensoorten als Dopheide, Kleine zonnedauw, Ronde zonnedauw, Veenpluis, Waterbies en Snavelzegge. Ornithologisch is het ven met name van betekenis als broedplaats van Waterral en Zwarte stern. Voor watervogels en steltlopers biedt het ven een geschikt foerageergebied.

Het deel van het natuurmonument dat uit bos bestaat is onlosmakelijk verbonden met het ven en is essentieel voor het in stand houden van de kwaliteiten van dit ven.

NATUURSCHOON

Het natuurmonument wordt gekenmerkt door de verscheidenheid in opbouw van het gebied op zichzelf en aan de markante positie die het inneemt ten opzichte van het sterk gecultiveerde omringende landschap.

3.3 NATURA 2000: DE HABITATTOETS

Alhoewel in de wet het begrip 'habitattoets' niet voorkomt, wordt dit begrip in de praktijk veel gebruikt om de verschillende procedures te benoemen die beschreven staan in artikel 19d t/m 19ka van de Natuurbeschermingswet. In deze paragraaf komen allereerst het doel en de strekking van de habitattoets aan bod. Daarna volgen de hiermee samenhangende belangrijke onderwerpen met een korte toelichting.

De habitattoets dient om vast te stellen of, en zo ja onder welke voorwaarden, een menselijke activiteit in en rondom een Natura 2000-gebied kan worden toegelaten. Meer concreet heeft de habitattoets de volgende twee oogmerken:

- Zekerheid bieden dat de natuurlijke kenmerken (zie kader) van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast.
- Zekerheid bieden dat een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, dan wel de verstoring van soorten, niet optreedt.

Het in de habitattoets vastgelegde voorzorgsbeginsel (artikel 19d en 19f) is heel belangrijk, omdat hiermee aantasting van beschermde gebieden op efficiënte wijze kan worden voorkomen. Dit voorzorgsbeginsel houdt in dat voordat aan een plan of project toestemming wordt verleend, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten daarvan die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen van een beschermd gebied in gevaar kunnen brengen, moeten worden onderzocht. Zo kan worden vastgesteld of de kwaliteit van de natuurlijke habitats/habitats van soorten verslechtert of dat soorten worden verstoord, of dat de natuurlijke kenmerken worden aangetast.

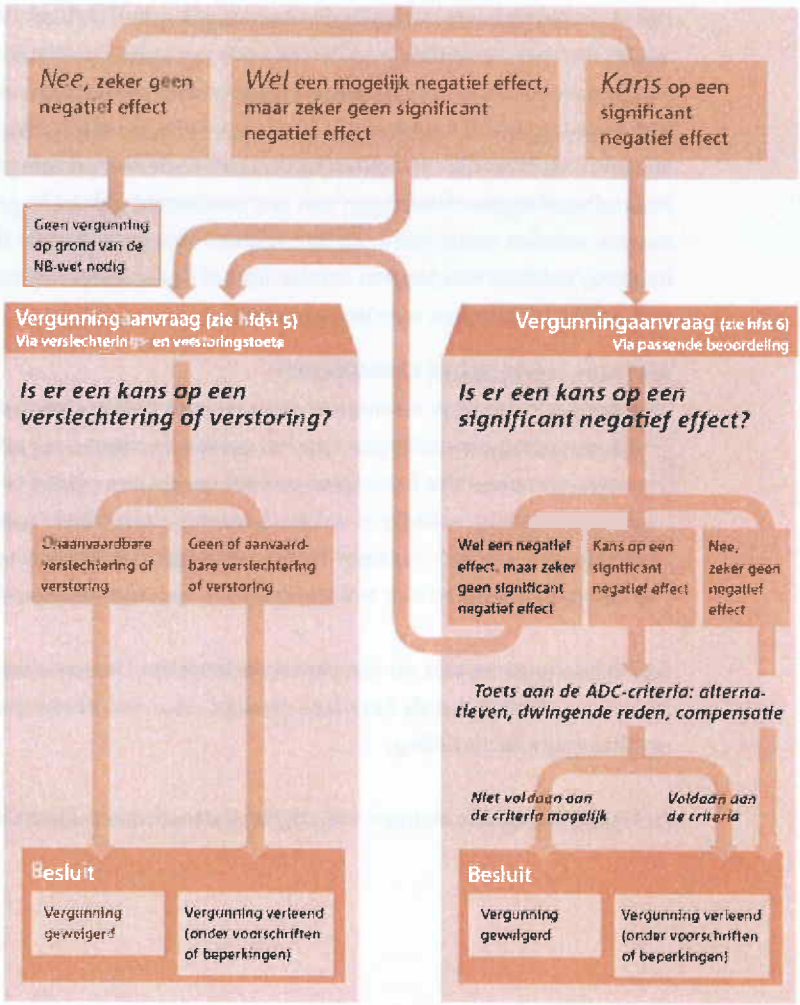
WAT ZIJN 'NATUURLIJKE KENMERKEN'?

> Het begrip 'natuurlijke kenmerken' moet worden gerelateerd aan de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied: ze hebben te maken met de ecologische functies. De natuurlijke kenmerken worden geacht een gebied te karakteriseren dat gaaf en in ecologisch opzicht 'volledig' is. In een dynamisch perspectief impliceert dit ook dat het betrokken ecosysteem 'resistent' is (dat wil zeggen dat het zich na een verstoring kan herstellen) en het vermogen bezit zich te ontwikkelen in een voor de instandhouding ervan gunstige zin.

De Habitattoets bestaat uit een aantal onderdelen. De eerste stap is de oriëntatiefase. Als er kans is op effecten wordt deze fase gevolgd door een Verslechterings- en verstoringstoets of een Passende Beoordeling.

In Figuur 3.1 zijn de stappen van de Habitattoets schematisch weergegeven.

Figuur 3.1
Stroomschema habitattoets (LNV 2005)

3.3.1 ORIËNTATIEFASE

De oriëntatiefase is feitelijk een soort 'rangeerterrein' waarin wordt bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen. Vaak vindt tijdens deze fase vooroverleg plaats tussen de initiatiefnemer en het bevoegd gezag.

De hoofdvraag tijdens de oriëntatiefase is of er een kans op een significant negatief effect bestaat. Dat is het geval als op grond van objectieve gegevens niet valt uit te sluiten dat het project of de andere handeling significante gevolgen heeft of kan hebben voor het gebied. Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenoemde verslechterings- en verstoringstoets.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist.

In de onder 2 en 3 bedoelde gevallen volgt op de oriëntatiefase een vergunningaanvraag door de initiatiefnemer.

3.3.2 VERSLECHTERINGS- EN VERSTORINGSTOETS

Bij de verslechterings- en verstoringstoets dient te worden nagegaan of een project, handeling of plan een kans met zich meebrengt op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten, dan wel dat deze een verstorend effect hebben op soorten. Indien deze verslechtering of verstoring niet optreedt (dan wel indien deze gelet op de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is), kan een vergunning worden verleend, zo nodig onder voorwaarden of beperkingen.
Indien de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen onaanvaardbaar is dient de vergunning te worden geweigerd. Bij de afweging of de verslechtering of verstoring onaanvaardbaar is, heeft het bevoegd gezag een grotere beleidsvrijheid dan wanneer de vergunningaanvraag via de passende beoordeling verloopt. Het bevoegd gezag kan rekening houden met de aanwezigheid van redenen van openbaar belang, de mogelijkheid om te compenseren en andere relevante overwegingen.

3.3.3 PASSENDE BEOORDELING

Bij de passende beoordeling wordt gedetailleerd in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. De significantie van de gevolgen moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied. Onomkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook significant zijn.

Indien uit de passende beoordeling de zekerheid verkregen is dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van een gebied niet aantast, kan het Bevoegd gezag vergunning verlenen. Deze zekerheid bestaat wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel is over de afwezigheid van schadelijke gevolgen. Als schadelijke gevolgen niet kunnen worden uitgesloten kan de vergunning toch worden verleend aan de hand van de 'ADC- criteria'. De criteria geven aan dat bij mogelijke significante gevolgen alleen vergunning verleend kan worden:

A) bij het ontbreken van alternatieve oplossingen.
D) om dwingende redenen van groot openbaar belang.
C) met het voorschrift verbonden aan de vergunning dat de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie. In de passende beoordeling moet tevens rekening gehouden worden met cumulatieve effecten.

3.4 BESCHERMD NATUURMONUMENT

In een beschermd natuurmonument geldt een aantal verboden, tenzij een vergunning is verleend (artikel 16 van de Natuurbeschermingswet 1998). Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied of voor dieren of planten in het gebied of die het gebied ontsieren. Ook is het verboden in strijd met de bij een vergunning gestelde

voorschriften of beperkingen handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen. Er dient een vergunning aangevraagd te worden bij Gedeputeerde Staten. Er kunnen voorwaarden worden gesteld aan de verlening van de vergunning.

Voor zover een vergunning betrekking heeft op het verrichten, doen verrichten of gedogen van handelingen die significante gevolgen kunnen hebben voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren of planten in een beschermd natuurmonument, wordt deze slechts verleend indien met zekerheid vaststaat dat die handelingen de natuurlijke kenmerken van het beschermde natuurmonument niet aantasten, tenzij dwingende redenen van groot openbaar belang tot het verlenen van een vergunning noodzaken.

3.5 NATURA 2000-GEBIEDEN EN BESCHERMD NATUURMONUMENT

In deze paragraaf zijn de Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten die onder invloed staan ammoniak toegelicht, aan de hand van een korte beschrijving van het gebied en de instandhoudingsdoelen. De gebieden die beïnvloed worden betreffen de Natura 2000-gebieden "Deurnsche peel & Mariapeel" , "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen" en het Beschermd natuurmonument: "Rouwkuilen".

3.5.1 NATURA 2000-GEBIED DEURNSCHE PEEL & MARIAPEEL

Het gebied bestaat uit de drie deelgebieden: Deurnsche Peel (inclusief De Bult en Het Zinkske), Mariapeel en Grauwveen. Tezamen met de nabijgelegen Groote Peel zijn het restanten van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. Deze peelhoogvenen werden grotendeels afgegraven tot op de zandondergrond. Deze gebieden waren de zuidelijkste representanten van de vlakke subatlantische hoogvenen, die elders en ook in de Peelregio door afgraving, ontginning en verveningen grotendeels zijn verdwenen. Door de verschillende verveningsgeschiedenis van de onderdelen van het gebied is er een grote en fijnschalige variatie in vegetatie en landschap, met gradiënten naar iets mineraalrijker milieu. In de oudste veenputten is al lange tijd sprake van hoogveengroei op miniatuurschaal. Op de grote restveeneenheden is nog een relatief grote veendikte aanwezig, waarop door herstelbeheer inmiddels ook op verschillende plaatsen ontwikkeling van hoogveenbegroeiingen plaats vindt.
De Deurnsche Peel is het Brabantse deel van het gebied en bestaat naast de kern die grenst aan de Mariapeel ook uit een tweetal kleinere deelgebieden: De Bult in het noorden en Het Zinkske in het zuiden. In de Deurnsche Peel is tot in de jaren zeventig turf gewonnen, de sporen hiervan zijn nog duidelijk zichtbaar. In sommige oude turfputten zijn goed ontwikkelde hoogveenvegetaties te vinden. Het gebied bestaat uit een complex van fragmenten levend hoogveen, beginstadia van regenererend hoogveen, natte heide op rustend hoogveen en droge heide op minerale gronden, opgaand loof- en naaldbos, gras- en bouwlanden en open water (sloten, kanalen en plassen).
De Mariapeel bestaat uit drie complexen (Griendtsveen, De Driehonderd Bunders en Mariaveen). Het landschap kenmerkt zich door een rijke afwisseling van onder andere hogere, droge en lage, vochtige heideterreinen en moerasachtige gedeelten, open en gesloten bossen, veenputten, wijken, vennen en open water. Het Mariaveen is een open heidegebied met enkele zandruggen. Na herstelmaatregelen in de jaren negentig herstelt het hoogveen zich weer.
Grauwveen bestaat uit een complex van fragmenten levend hoogveen, beginstadia van regenererend hoogveen, droge en vochtige heide, moeras en opgaand loofbos. Er zijn turfgaten aanwezig.

Instandhoudingsdoelen

Door de minister zijn voor alle aangewezen Natura 2000-gebieden algemene doelen en concept instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn opgenomen in ontwerp aanwijzingsbesluiten.

ALGEMENE DOELEN (BRON: ONTWERPBESLUIT DEURNSCHE PEEL & MARIAPEEL)

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

(= behoudsdoelstelling; > ontwikkelingsdoelstelling; =(<) behouddoelstelling maar achteruitgang toegestaan ten gunste van specifieke ontwikkeldoelstelling)

Tabel 3.1
Instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Deurnsche peel & Mariapeel; Habitattypen, broedvogels en niet broedvogels

Habitattypen	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H7110A Actieve hoogvenen [1]	>	>
H7120 Herstellende hoogvenen	=(<)	>

[1] Prioritair habitattype

Broedvogels	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling Kwaliteit leefgebied	Omvang populatie van "x" paren
A004 Dodaars	=	=	35
A224 Nachtzwaluw	=	=	5
A272 Blauwborst	=	=	350
A276 Roodborsttapuit	=	=	120

Niet-broedvogels	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling Kwaliteit leefgebied
A039 Toendrarietgans	=	=
A041 Kolgans	=	=

3.5.2 NATURA 2000-GEBIED BOSCHHUIZERBERGEN

De Boschhuizerbergen vormen een stuifzandgebied in Noord-Limburg, gelegen tussen de Peel en de Maas.
De stuifduinen van de Boschhuizerbergen zijn na de laatste ijstijd ontstaan als onderdeel van een uitgestrekt zandgebied in Noord-Limburg en Oost-Brabant. Op deze arme gronden werden weinig begroeide zandverstuivingen en droge heiden aangetroffen, waarin de

Jeneverbes lange tijd een algemene verschijning was. Tegen het einde van de 19e eeuw werden in het gebied op grote schaal dennenbossen aangeplant, ten behoeve van houtproductie en vastlegging van de open zandgronden.
Sindsdien bestaat het gebied uit een complex van naaldbossen, droge heideterreinen, jeneverbesstruwelen en open stuifzand. In het noordwestelijk deel van het gebied bevindt zich een voedselarm ven.

Instandhoudingsdoelen

Door de minister zijn voor alle aangewezen Natura 2000-gebieden algemene doelen en concept instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn opgenomen in ontwerp aanwijzingsbesluiten.

ALGEMENE DOELEN (BRON: ONTWERPBESLUIT BOSCHHUIZERBERGEN)

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

(= behoudsdoelstelling; > ontwikkelingsdoelstelling)

Tabel 3.2
Instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen; Habitattypen

Habitattype	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2310 Stuifzanden met struikheide	>	>
H2330 Zandverstuivingen	>	=
H3130 Zwakgebufferde vennen	=	=
H5130 Jeneverbesstruwelen	=	>

3.5.3 NATURA 2000-GEBIED MAASDUINEN

Door de werking van de Maas en de Rijn zijn er terrassen ontstaan, die nu nog zichtbaar zijn in het landschap. Extra reliëf is ontstaan door de werking van de wind. In de laag gelegen delen heeft zich veen gevormd, al dan niet bedekt met een dunne laag dekzand. Vennen zijn ontstaan in de laagtes boven ondoorlatende leemlagen. De paraboolduinen, ontstaan uit stuifzand uit de rivierdalen, vormen het karakteristieke landschap van de Hamert en de rest van de Maasduinen. In het begin van deze eeuw zijn er op grote delen van deze 'Looierheide' eenvormige bossen aangelegd die mijnhout moesten leveren.
Door de geïsoleerde ligging van de Maasduinen tussen de Maas en de Duitse grens is het gebied niet intensief ontwikkeld. Mede hierdoor is de ecologisch belangrijke overgang van hoog- naar laagterras in het stroomdal in stand gebleven. Her en der bleven grotere en kleine stukken heide en stuifzand gespaard, waarvan de Berger Heide en de Hamert de grootste gebieden zijn. In de open heide liggen veel vennen, waarin deels

hoogveenvegetaties aanwezig zijn. De overgangen van vennen naar natte heide zijn geleidelijk. Langs de Eckelsche Beek liggen hoge steilranden. Ten zuiden van Nieuw-Bergen ligt een restant van een oud kampenlandschap.
In de Hamert ligt tevens een hoogveenrestant, het Pikmeeuwenwater. Het zandgebied grensde aan de oostkant in het verleden aan een uitgestrekt veengebied, delen hiervan worden nu hersteld in het natuurontwikkelingsplan Heerenveen. Aan de westkant van de Hamert is in het Maasdal stroomdalgrasland aanwezig. Het meest zuidelijke deelgebied herbergt een Maasmeander met berkenbroekbos.

Instandhoudingsdoelen

Door de minister zijn voor alle aangewezen Natura 2000-gebieden algemene doelen en concept instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn opgenomen in ontwerp aanwijzingsbesluiten.

ALGEMENE DOELEN (BRON: ONTWERPBESLUIT BOSCHHUIZERBERGEN)

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN (BRON: ONTWERPBESLUIT MAASDUINEN)

(= behoudsdoelstelling; > ontwikkelingsdoelstelling)

Tabel 3.3

Instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Maasduinen; Habitattypen, soorten en broedvogels

Habitattype	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2310 Stuifzandheiden met struikheide	>	>
H2330 Zandverstuivingen	>	>
H3130 Zwakgebufferde vennen	=	=
H3160 Zure vennen	>	>
H4010 Vochtige heiden	>	=
H6120 Stroomdalgraslanden [1]	=	=
H7150 Pioniervegetaties met snavelbies	=	=
H91D0 Hoogveenbossen [1]	=	=
H19E0C Beekbegeleidende alluviale bossen [1]	=	=

[1] Prioritair habitattype

Soorten	Doelstelling Omvang leefgebied	Doelstelling Kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie
H1337 Bever [1]	=	=	=
H1831 Drijvende waterweegbree	=	=	=

Broedvogels	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling Kwaliteit leefgebied	Omvang populatie van "x" paren
A004 Dodaars	=	=	50
A008 Gewone fuut	=	=	5
A224 Nachtzwaluw	=	=	30
A236 Zwarte specht	=	=	30
A246 Boomleeuwerik	=	=	100
A249 Oeverzwaluw	=	=	120
A276 Roodborsttapuit	=	=	85
A338 Grauwe klauwier	>	>	3

Daarnaast zijn er complementaire doelen voor geformuleerd:

H7110 Actieve hoogvenen
Ontwikkeling actieve hoogvenen, heideveentjes (subtype B).

H1059 Pimpernelblauwtje
Ontwikkeling leefgebied en vestiging duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.

H1061 Donker pimpernelblauwtje
Ontwikkeling leefgebied en vestiging duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.

3.5.4 BESCHERMD NATUURMONUMENT ROUWKUILEN

Ligging
De Rouwkuilen is een ven met vochtige heide temidden van naaldbos. Het ligt in de grootschalige Peelontginningen noordwestelijk van Ysselsteyn, in één van de meest verzuurde regio's van Nederland. In het bos dat rondom het ven gelegen is, vindt reeds jarenlang een onderzoek plaats van de Katholieke Universiteit Nijmegen naar het effect van ammoniakdepositie op naaldbos.

Bodem
Het ven ligt op een leemlaag, te midden van droge veldpodzolgronden. Rond het ven wordt op de zandondergrond een veenpakket van circa 50 cm dikte aangetroffen.

Grond- en oppervlaktewatersysteem
De Rouwkuilen ligt in het stroomgebied van de Oostrumsche beek en Loobeek. Dit stroomgebied wordt gerekend tot het Peelscholsysteem. De Rouwkuilen ligt geologisch gezien tussen twee breuken, de Tegelen- en de IJsselsteynbreuk, die overigens geen merkbare invloed hebben op de grondwaterstroming.
Deze stroming is naar het noordoosten gericht, het gebied ligt net aan de andere kant van de waterscheiding. Hydrologisch gezien is sprake van een infiltratiegebied; de gemiddelde grondwaterstijghoogte is circa 28m +NAP.

Het vermoeden bestaat dat het vensysteem in hydrologisch opzicht functioneert als een schotel met een duidelijke schijngrondwaterspiegel binnen het bereik van een leemlaag*[2]). Dit bleek bij de profielboringen in het kader van het zoeken naar een geschikte GGOR-locatie. Op korte afstand van elkaar werd een groot verschil in grondwaterstand opgemerkt: op 40 m uit de rand van het ven een grondwaterstand van 30 cm, maar op 60 m al 80 cm – maaiveld met vrijwel gelijke hoogteligging. Er is bij de profielboring tot 120 cm overigens geen leemlaag aangetroffen, waarschijnlijk bevindt deze zich dieper in het profiel. Hoe diep precies is niet bekend, maar de diepte bepaalt uiteraard wel de buffercapaciteit van het systeem: hoe dikker de waterlaag op de leemlaag is, hoe langer het ven in de zomer nog water zal bevatten. Direct buiten de leemlaag zijn de fluctuaties in het grondwater zeer sterk: de veenlaag (circa 50 cm) heeft een stagnerende werking, maar bij langdurige droogte of sterke verdamping is de schijngrondwaterspiegel verdwenen. Dit verklaart ook de dominante aanwezigheid van pitrus.

Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

Bij de Rouwkuilen is de druk vanuit de omliggende landbouw zeer groot. Er ligt een kippenmesterij pal tegen het reservaat aan. Naast verzuring vanuit atmosferische depositie is er nog een interne bron van eutrofiëring. Door atmosferische depositie is de Rouwkuilen sterk geëutrofieerd en verzuurd. Het gebied rond de Rouwkuilen staat ook bekend als een van de meest verzuurde gebieden van Nederland, voornamelijk als gevolg van de intensieve veehouderij. De laatste jaren is er (in de luchtkwaliteit) wel een verbetering waarneembaar. In de waterbodem werden geen zorgwekkende verontreinigingen aangetroffen. Het ven werd vroeger namelijk door pluimveehouders gebruikt om de zogenaamde 'kippenmatten' schoon te spoelen (informatie van terreinbeheerder). Hierdoor zijn de nodige fosfaten in het waterbodemsysteem opgeslagen.

Ecologie

Ecologische waarden algemeen

Vergrassing heeft hier toegeslagen maar soorten als Kleine en Ronde zonnedauw, Dopheide, Zwarte zegge, Snavelzegge en Veenpluis blijken nog steeds stand te houden. Ook voor amfibieën is dit terrein van grote waarde. Naast één van de weinige Vinpootsalamanderpopulaties (vermoedelijk een relictpopulatie) huist er de Kleine watersalamander en één van de belangrijkste Noord-Limburgse populaties van de Kamsalamander (Provincie Limburg, 1998). Het is dit verband vermeldenswaard dat in het bosgebied rond de Rouwkuilen momenteel een onderzoek van de Katholieke Universiteit Nijmegen plaatsvindt naar het effect van ammoniakdeposities op naaldbos.
Het ven zelf is een typisch verzuurd ven, met een soortenarme vegetatie met onder andere de verwilderde exoot waterlelie. In de oeverzone ziet men rode tapijten van knolrus, hoge pitruspollen met op de drogere delen Pijpestrootje. Qua hydrologisch gevoelige vegetaties is er alleen het V2-type: ven-vegetatie op natte voedselarme tot matig voedselrijke bodem, die in 1996 werd gekarakteriseerd als 'zeer gevoelig en redelijk tot goed ontwikkeld'. Bij de

[2] Volgens de Geologische Kaart (Van den Toorn 1976) komt in deze omgeving Brabantse Leem (een kleilaag) voor op een diepte van circa 28 m +NAP. Verder komt op een diepte van circa 26 m+NAP de Formatie van Asten voor, eveneens een slecht doorlatende laag (humeuze of venige leem).

B01023/Z9/049/000010

ARCADIS 17

actualisatie van de Ecohydrologische Atlas in 2003 is de vegetatie niet opnieuw beoordeeld. De begrenzing ervan valt ongeveer samen met de 29,5 m-hoogtelijn.

Voor het bos ter plaatse van Rouwkuilen is het streefbeeldtype van SBB 'loofbos op arm zand'. Voor het ven is dit: 'zwak gebufferd water op zand'. De meest kritische vegetatietype in de Rouwkuilen is het GGOR-doeltype 'Zandbodemven'.

Foto 3.1

Ven in de Rouwkuilen, gezien vanaf de zuid-westzijde. Met op voorgrond begroeiing met Pijpenstrootje, en verderop met Pitrus.

Vegetatietypen

In de navolgende figuur zijn de vegetatietypen weergegeven die voorkomen binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied Rouwkuilen. In bijlage 4 is de verspreiding van plantensoorten en broedvogelsoorten weergegeven in de Rouwkuilen.

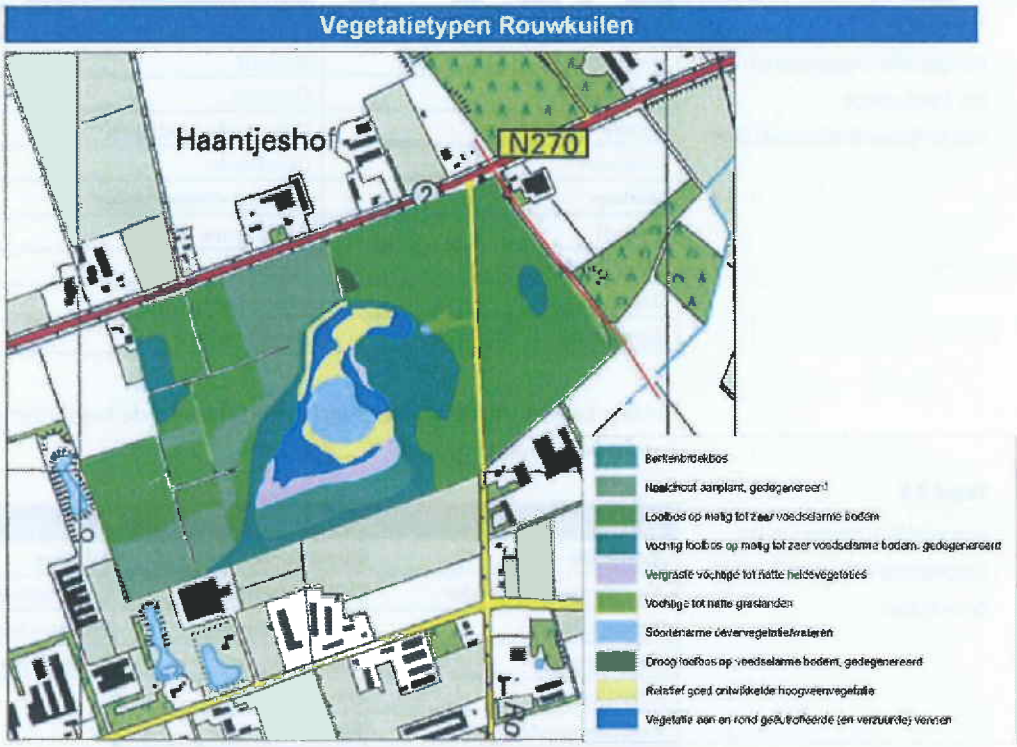

Foto 3.2

Noordoever van het ven in de Rouwkuilen, begroeid met Veenpluis en Pitrus. (foto gemaakt tijdens veldbezoek, ARCADIS, juli 2008)

Flora en fauna

In 2003 heeft een broedvogelinventarisatie plaatsgevonden in onder andere de Rouwkuilen De onderstaande tabellen geeft de waargenomen soorten weer.

Tabel 3.4

Aangetroffen vogelsoorten in het Beschermde natuurmonument Rouwkuilen

Soort	Soort	Soort
Boomkruiper	Buizerd	Kuifmees
Goudvink	Dodaars	Matkop
Groene specht	Gekraagde roodstaart	Meerkoet
Kuifmees	Goudvink	Rietgors
Matkop	Grauwe vliegenvanger	Spotvogel
Ransuil	Grote bonte specht	Waterhoen
Zwarte Specht	Havik	Waterral
Boomkruiper	Kleine bonte specht	Wintertaling
Zomertortel	Zwarte mees	

Tevens komen onderstaande soorten voor binnen de begrenzing van het Beschermd natuurmonument:

Tabel 3.5

Aangetroffen soorten in het Beschermde natuurmonument Rouwkuilen

Soort			
Amfibieën	*Zoogdieren*	*Libellen*	*Reptielen*
Alpenwatersalamander	Dwergvleermuis	Bandheidelibel	Levendbarende hagedis
Bruine kikker	Watervleermuis	Bruine winterjuffer	
Gewone pad	Bosmuis	Tengere pantserjuffer	
Heikikker	Das		
Kamsalamander	Egel		
Kleine watersalamander	Konijn		
Bastaardkikker	Mol		
Poelkikker	Ree		
Vinpootsalamander	Vos		

HOOFDSTUK

4 Beoordelingskader

In en rond Natura 2000-gebieden geldt voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de natuur een vergunningplicht. Activiteiten uitvoeren zonder vergunning is strafbaar. In deze paragraaf wordt aangegeven welke criteria gehanteerd worden om de effecten te kunnen beoordelen. Het LOG Beemte - Vaassen op enkele kilometers van de Natura 2000-gebieden gelegen. Er is dus alleen sprake van een indirect effect. Het betreft de te verwachte uitstoot van ammoniak door de bedrijven en de depositie hiervan op het gebied en habitattypen. Andere effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Het beoordelingskader van zowel de Vogel- als de Habitatrichtlijn is gebaseerd op de Nbw. Deze gedragslijn is ook verwoord in het Nota Ruimte (vastgesteld 17 januari 2006, inwerking getreden op 27 februari 2006) en daarmee onderdeel van het rijksbeleid ten aanzien van flora en fauna. In de Natuurbeschermingswet 1998 speelt het begrip 'significant effect op de instandhoudingsdoelstelling' een hoofdrol. Het is van belang de definities van aantasting en significantie scherp te krijgen.

Voor het bepalen van significant negatieve effecten is door de wetgever geen eenduidig toetsingskader beschikbaar gesteld. Voor het bepalen van effecten dient onderzocht te worden in hoeverre het plan of project van invloed is op habitats en soorten. De thema's areaalverlies, verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied, verstoring, versnippering, sterfte, verslechtering van de reproductie, tijdelijke en permanente effecten, regeneratievermogen en uitwijkmogelijkheden zijn thema's die effecten op soorten bepalen. Het Europese hof van Justitie heeft bepaald dat effecten in ieder geval significant zijn wanneer deze in strijd zijn met instandhoudingsdoelstellingen.

Bij elke toename van depositie van ammoniak op de Natura 2000-gebieden zal de vraag aan de orde zijn of er voldoende zekerheid is dat er per saldo sprake is van een afname van de totale ammoniakdepositie op die gebieden. Ervan uitgaande dat die zekerheid (vaak) niet op het niveau van een individueel initiatief (zoals een nieuwvestiging of een uitbreiding van emissie van een bestaand bedrijf) is te geven, zal dat verkregen moeten worden door maatregelen die opgenomen zijn in de beheerplannen van die gebieden, danwel door een soort regionale 'salderingsregeling', aangevuld met een monitoringsysteem.
Op provinciaal en nationaal niveau wordt er gewerkt aan een nieuw "toetsingskader" of "handreiking voor een bestuurlijke afweging".

Verwacht wordt dat er pas na het vaststellen van de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden (zoals het beheerplan voor de Veluwe) of na de totstandkoming van een nieuwe landelijke regeling of handreiking (en de juridische toetsing daarvan), uitsluitsel is over de milieuruimte in relatie tot de Natura 2000-gebieden.

Bij de effectbeschrijving op de Natura 2000-gebieden wordt gebruik gemaakt van de kritische depositiewaarden van de habitattypen binnen deze gebieden. Deze waarde is gedefinieerd als *de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitattype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie'* (Van Dobben & Van Hinsberg, 2009). In de onderstaande tabel zijn de waarden weergegeven voor relevante habitattypen voor Natura 2000-gebieden "Deurnsche Peel & Mariapeel" , "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen".

Tabel 4.1

Kritische depositiewaarden voor relevante habitattypen Natura 2000-gebieden

Habitattype		Kritische depositiewaarde per habitattype		Natura 2000-gebied
Code	Naam	Kg N/ha/jr	Mol/ha/jr	
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	15	1100	Boschhuizerbergen, Maasduin
H2330	Zandverstuivingen	10.4	740	Boschhuizerbergen, Maasduin.
H3130	Zwakgebufferde vennen	5.8	410	Boschhuizerbergen, Maasduinen
H4010	Vochtige heiden	18	1300	Maasduinen
H5130	Jeneverbesstruwelen	30.5	2180	Boschhuizerbergen
H6120	Stroomdalgraslanden	17,5	1250	Maasduinen
H7110	Actief hoogveen	5	400	Deurnsche peel & Mariapeel
H7120	Herstellend hoogveen	5	400	Deurnsche peel & Mariapeel
H7150	Pioniervegetaties met snavelbies	22	1600	Maasduinen
H91D0	Hoogveenbossen	25	1800	Maasduinen
H91E0C	Beekbegeleidende alluviale bossen	26,1	1860	Maasduinen

Op basis van de bovenstaande tabel blijkt dat zowel voor Boschhuizerbergen en Maasduinen het habitattype "zwak gebufferde vennen" het meest kritische habitattype is. Voor "Deurnsche Peel & Mariapeel" is dit het habitattype hoogveen (actief hoogveen en herstellend hoogveen hebben de zelfde kritische depositiewaarde).

Voor het Beschermde natuurmonument dient getoetst te worden aan de natuurlijke kenmerken van het gebied. Het gebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van een ven. Negatieve effecten op dit ven dienen daarmee voorkomen te worden. De kritische depositiewaarde van een ven betreft 5,8 kg N/ha/jr of 410 mol/ha/jr.

SIGNIFICANTE EFFECTEN

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen vastgelegd. Voor habitattypen en soorten met een ongunstige staat van instandhouding geven de instandhoudingsdoelstellingen aan dat gestreefd dient te worden naar verbetering van de kwaliteit. Hierbij is niet aangegeven in hoeverre de kwaliteit dient te worden verbeterd. Ook is geen termijn verbonden aan het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. In het beheerplan zal steeds voor een periode van 6 jaar worden aangegeven welke maatregelen genomen en in hoeverre de achtergronddepositie dient te worden gereduceerd om de gewenste verbetering te bereiken.

In de Leidraad bepaling significantie van het Steunpunt Natura 2000 welke op 7 juli 2009 is vastgesteld door de Regiegroep Natura 2000 is aangegeven dat van significante gevolgen (of een significant negatief effect) sprake is indien ten gevolge van menselijk handelen een instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied niet gehaald zal worden. In de Leidraad wordt het volgende gesteld over trends in ontwikkeling van kwaliteitsaspecten van habitattypen en leefgebieden.

Het kan voorkomen dat zich al een positieve trend richting verbetering heeft ingezet of met bepaalde maatregelen daarin is voorzien. Het tempo van verbetering wordt door de wet en richtlijnen echter niet voorgeschreven. Activiteiten die een vertragend effect op de verbetering hebben zijn niet per definitie activiteiten met significante gevolgen, zolang er maar verbetering is en blijft en het halen van de instandhoudingsdoelstellingen binnen redelijke termijn niet in de weg wordt gestaan.

Op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij dient bij intensieve veehouderijbedrijven emissiearme huisvesting te worden toegepast. Hiermee is gegarandeerd dat de ammoniakemissie en daarmee ook de stikstofdepositie de komende jaren verder zal dalen.

HOOFDSTUK 5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk wordt globaal beoordeeld welke negatieve effecten op huidige habitattypen – en soorten kunnen optreden. Er zijn bij de verschillende alternatieven geen bouwblokken/zones voor her- en nieuwvestiging van bedrijven gepland in beschermde natuurgebieden. Vernietiging van habitattypen en leefgebied van soorten of verstoring door menselijke aanwezigheid door bouw van gebouwen is daarmee niet aan de orde. *Er is wel een effect door uitstoot van ammoniak en daarmee een mogelijke toename van depositie op de gebieden.*

Her- en nieuwvestiging van bedrijven leidt echter wel tot een verandering van de ammoniakemissie vanuit de LOG's ten opzichte van de referentiesituatie. Dit kan een indirect effect hebben op beschermde gebieden buiten de LOG's als gevolg van (extra) depositie (neerslag) van stikstof.

De ammoniakemissie in de referentiesituatie zal veranderen ten opzichte van de huidige situatie. De ammoniakemissie neemt af omdat alle bedrijven naar verwachting in de planperiode aan de AMvb huisvesting moeten voldoen. Dit betekent dat de bedrijven een emissiearm huisvesting systeem moeten invoeren.

De verandering in emissie bij de alternatieven leidt tot een verandering van de ammoniakdepositie in beschermde natuurgebieden. De grootte hiervan is berekend met een computermodel specifiek voor ammoniakberekeningen (Ops-pro model of het AAgrostacks model). Deze gegevens zijn in GIS verwerkt tot depositiecontouren.

5.1 HUIDIGE SITUATIE

In de huidige situatie is de achtergronddepositie, dat wil zeggen de depositie ten gevolge van de huidige luchtkwaliteit, ter plekke van alle beschreven Natura 2000-gebieden, al hoger dan de kritische depositiewaarde van deze gebieden. Er is dus al sprake van een overbelaste situatie ten aanzien van stikstof.

In de onderstaande tabel is weergegeven wat de huidige bijdrage van het plangebied is aan depositie op de Natura 2000-gebieden.

Tabel 5.1

Berekende waarden (minimale, maximale en gemiddelde waarden) aan depositie op de gebieden in de huidige situatie in mol/ha/jr

Gebied	Minimum	Maximum	Mean
Deurnsche peel en Mariapeel	12,7	544	82,44
Boschhuizerbergen	189	482	400,67
Maasduinen	20,6	278	108,41
Rouwkuilen	2200	9020	3115,48

5.2 AUTONOME ONTWIKKELING

Sinds 1980 is de emissie van ammoniak in Nederland vrijwel gehalveerd. In 1990 bedroeg de uitstoot van ammoniak nog 226 kton. In 2000 was de emissie gedaald tot 157 kton. (Effecten van ammoniak op de Nederlandse natuur, Alterra 2008). Voor 2010 is het op grond van de NEC-richtlijn vastgelegde emissieplafond voor ammoniak op 128 kton. In het NMP4 is een lange termijndoelstelling voor 2030 aangegeven van 30-55 kton. Dit resulteert in een gemiddelde stikstofdepositie van 550-900 mol/ha/jaar. In 2007 bedroeg de gemiddelde stikstofdepositie 2200 mol/ha/jaar (Ammoniak in Nederland; Planbureau voor de Leefomgeving, 2008). Het planbureau voor de Leefomgeving verwacht dat de depositie in 2010 zal zijn gedaald tot 1900 mol/ha/jaar.

De gerealiseerde daling in de emissies is een gevolg van het door Nederland gevoerde beleid ten aanzien van stalsystemen en de opslag en het gebruik van meststoffen zoals vastgelegd in de Meststoffenwet, het Besluit Mestbassins milieubeheer, Besluit Gebruik dierlijke meststoffen, de Wet ammoniak en veehouderij, het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij. In Duitsland, waar geen wettelijke verplichtingen zijn opgelegd om de ammoniakemissie terug te dringen, is van een daling in de emissie geen sprake. Duitsland zal naar verwachting dan ook niet kunnen voldoen aan het emissieplafond zoals vastgelegd op basis de NEC-richtlijn.

De effecten van de daling van de depositie zijn in de natuur zichtbaar. Zo is de hernieuwde vergrassing van heide, 10-15 jaar na het uitvoeren van effectgericht maatregelen opmerkelijk laag, en ook zijn de niveaus van beschikbaar sikstof in de bodem 10 jaar na plaggen zeer laag.

Onderzoek aan meer dan 100 permanente waarnemingspunten in de Gelderse Vallei in 2002 laat een zeer duidelijke afname van stikstofminnende korstmossen (nitrofyten) zien. Deze resultaten laten zien dat in de Gelderse Vallei- met zijn hoge veedichtheid- de ammoniak reducerende maatregelen duidelijk effect sorteren. Ook de stikstofconcentraties in de vennen zijn aan het dalen en het aantal vennen met karakteristiek soorten, zoals oeverkruid, neemt behoorlijk toe (Verzuring: oorzaken, effecten, kritische belastingen en monitoring van de gevolgen van ingezet beleid; Alterra, 2008).

De onderstaande tabel geeft weer wat, door de AMvB huisvesting, de verwachte emissie is in de autonome situatie voor de Intensieve Veehouderij.

Tabel 5.2

Berekende waarden (minimale, maximale en gemiddelde waarden) aan depositie op de gebieden bij autonome ontwikkeling in mol/ha/jr.

Gebied	Minimum	Maximum	Mean
Deurnsche peel & Mariapeel	9,18	407	59,3
Boschhuizerbergen	133	342	284,59
Maasduinen	14,9	200	78,06
Rouwkuilen	1560	4620	2118

5.3 SCENARIO'S

In de onderstaande tabel is weergegeven wat de verwachte depositie zal zijn op de Natura 2000-gebieden "Deurnsche peel & Mariapeel", "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen" en Beschermd natuurmonument "Rouwkuilen" per scenario / alternatief.

Tabel 5.3

Berekende waarden ("mean" waarden) aan depositie op de gebieden per alternatief in mol/ha/jr.

Gebied	Kritische depositiewaard	Huidige situatie	AMvB	Verspreid	Verspreid groei	Concentratie	Concentratie groei
Deurnsche peel en Mariapeel	400	82,44	59,3	57,32	69,7	56,75	68,27
Boschhuizerbergen	410	400,67	284,59	274,5	316	272,52	311,41
Maasduinen	410	108,41	78	76,1	89,83	76,23	90,72
Rouwkuilen	410	3115,48	2118	2100,65	2240,32	2076,13	2200,65

Tabel 5.4

Berekende waarden ("maximum" waarden) aan depositie op de gebieden per alternatief in mol/ha/jr.

Gebied	Kritische depositiewaard	Huidige situatie	AMvB	Verspreid	Verspreid groei	Concentratie	Concentratie groei
Deurnsche peel & Mariapeel	400	544	407	384	430	378	412
Boschhuizerbergen	410	482	342	330	381	327	374
Maasduinen	410	278	200	196	232	196	236
Rouwkuilen	410	9020	4620	4600	4730	4570	4690

Tabel 5.5

Overzicht effecten van de scenario's en alternatieven op Natura 2000-gebieden en Beschermd natuurmonument

	Mean depositie				Maximale depositie			
	Verspreid	Verspreid groei	Concentratie	Concentratie groei	Verspreid	Verspreid groei	Concentratie	Concentratie groei
Deurnsche peel & Mariapeel								
Huidige situatie	<	<	<	<	<	<	<	<
AMvB	<	>	<	>	<	>	<	>
Kritische depositiewaarde	<	<	<	<	<	>	<	>
Boschhuizerbergen								
Huidige situatie	<	<	<	<	<	<	<	<
AMvB	<	>	<	>	<	>	<	>
Kritische depositiewaarde	<	<	<	<	<	<	<	<
Maasduinen								
Huidige situatie	<	<	<	<	<	<	<	<
AMvB	<	>	<	>	<	>	<	>
Kritische depositiewaarde	<	<	<	<	<	<	<	<
Rouwkuilen								
Huidige situatie	<	<	<	<	<	<	<	<
AMvB	<	>	<	>	<	>	<	>
Kritische depositiewaarde	>	>	>	>	>	>	>	>

< Lagere waarde t.o.v.
> Hogere waarde t.o.v.

Op basis van de bovenstaande gegevens kan het volgende geconcludeerd worden:

- Behoud
- De depositie op het gebied Rouwkuilen is erg hoog. De kritische depositiewaarde van het ven wordt in de huidige situatie ruim overschreden . Ook na realisatie bij AMvB huisvesting is de depositie veel te hoog.

- De depositie op het gebied "Deurnsche Peel & Mariapeel" is in de huidige situatie bij de maximale berekening hoger dan het habitattype met de laagste kritische depositiewaarde (actief/herstellend hoogveen).
- De depositie neemt bij alle scenario's / alternatieven af ten opzichte van de depositie in de huidige situatie op alle Natura 2000-gebieden en het Beschermde natuurmonument Rouwkuilen.
- Ten op zicht van de AMvB huisvesting, welke voorziet in een daling van de depositie door zorgen de scenario's "verspreid" en " concentratie" tot een verdergaande daling van de depositie. Dit geldt ook voor de depositie op Rouwkuilen, hoewel nog steeds veel te hoog ten opzichte van de kritische depositiewaarde van het ven.
- Het scenario / alternatief "concentratie" leidt tot de grootste daling van de depositie op alle Natura 2000-gebieden. Dit geldt ook voor de depositie op Rouwkuilen, hoewel nog steeds veel te hoog ten opzichte van de kritische depositiewaarde van het ven.
- De scenario's "verspreid met groei" en "concentratie met groei" zorgen ervoor dat door de groei een deel van de AMvB huisvesting teniet wordt gedaan. Dit geldt voor zowel de Natura 2000-gebieden als bij het Beschermd natuurmonument.
- De depositie van op de Natura 2000-gebieden "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen" blijft onder de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattype "zwak gebufferde vennen".
- Overschrijding van de kritische depositiewaarden op het habitattype Actief hoogveen / Herstellend hoogveen vindt plaats bij de maximale benadering op het Natura 2000-gebied "Deurnsche Peel & Mariapeel".

5.4 COMPENSERENDE MAATREGELEN

Voor twee scenario's waarbij een toename van de depositie is ten opzichte van de AMvB huisvesting zijn een aantal mogelijkheden om deze toename te compenseren: saldering, verplaatsing en/of mitigatie.

Saldering

Dit houdt in dat gekoppeld aan de groei van het ene bedrijf de depositie van een ander bedrijf op het Natura 2000-gebied of Beschermd natuurmonument wordt beperkt. Indien een bedrijf wil uitbreiden kan deze de vergunde rechten van depositie van het bedrijf overnemen. Van de overgenomen rechten van uitstoot van ammoniak geldt dat een deel van de overgenomen hoeveelheid ammoniak niet mag worden benut om belasting op het gebied te verminderen (afromen). Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verder terugdringen van de achtergronddepositie. Bij de berekeningen wordt als referentie gehanteerd de depositie op de rand van het gebied ten tijde van de aanwijzing.

Verplaatsing

Verplaatsing van een bedrijf dat gelegen is in of nabij Natura 2000-gebied kan per saldo juist leiden tot een afname van de stikstofdepositie op het gebied / de gebieden. Bij verplaatsing geldt geen regeling dat 'voldoende gesaldeerd' moet worden.

Mitigatie

Door middel van het uitvoeren van mitigerende maatregelen is het veelal mogelijk de (toename) aan ammoniakuitstoot te verminderen, zoals Groenlabel stallen in plaats van een meer traditionele roostervloer systeem of Luchtwassers. Mitigerende maatregelen kan aankoop van ammoniakrechten overbodig maken omdat hiermee ook de depositie op de rand van het gebied kan worden beperkt.

HOOFDSTUK

6 Conclusies en aanbevelingen

De ruimtelijke ingrepen hebben tot doel aan de uitbreidings- en behoudsopgave te voldoen die gesteld zijn in het kader van de aanwijzing als Natura 2000-gebied. Ingrepen in het gebied zijn noodzakelijk om te voldoen aan de instandhoudings- en uitbreidingsopgaven.

Op basis van de bovenstaande gegevens kan het volgende geconcludeerd worden:

- De depositie op het gebied Rouwkuilen is erg hoog. De kritische depositiewaarde van het ven wordt in de huidige situatie ruim overschreden . Ook na realisatie bij AMvB huisvesting is de depositie veel te hoog.
- De depositie op het gebied "Deurnsche Peel & Mariapeel" is in de huidige situatie bij de maximale berekening hoger dan het habitattype met de laagste kritische depositiewaarde (actief/herstellend hoogveen) .
- De depositie neemt bij alle scenario's / alternatieven af ten opzichte van de depositie in de huidige situatie op alle Natura 2000-gebieden en het Beschermde natuurmonument Rouwkuilen.
- Ten op zicht van de AMvB huisvesting, welke voorziet in een daling van de depositie door zorgen de scenario's "verspreid" en " concentratie" tot een verdergaande daling van de depositie. Dit geldt ook voor de depositie op Rouwkuilen, hoewel nog steeds veel te hoog ten opzichte van de kritische depositiewaarde van het ven.
- Het scenario / alternatief "concentratie" leidt tot de grootste daling van de depositie op alle Natura 2000-gebieden. Dit geldt ook voor de depositie op Rouwkuilen, hoewel nog steeds veel te hoog ten opzichte van de kritische depositiewaarde van het ven.
- De scenario's "verspreid met groei" en "concentratie met groei" zorgen ervoor dat door de groei een deel van de AMvB huisvesting teniet wordt gedaan. Dit geldt voor zowel de Natura 2000-gebieden als bij het Beschermd natuurmonument.
- De depositie van op de Natura 2000-gebieden "Boschhuizerbergen" en "Maasduinen" blijft onder de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattype "zwak gebufferde vennen".
- Overschrijding van de kritische depositiewaarden op het habitattype Actief hoogveen / Herstellend hoogveen vindt plaats bij de maximale benadering op het Natura 2000-gebied "Deurnsche Peel & Mariapeel".

Verwacht wordt dat er pas na het vaststellen van de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden (zoals het beheerplan voor de Veluwe) of na de totstandkoming van een nieuwe landelijke regeling of handreiking (en de juridische toetsing daarvan), uitsluitsel is over de milieuruimte in relatie tot de Natura 2000-gebieden.

Er is echter een aantal mogelijkheden om deze negatieve effecten te beperken of zelfs doen omkeren:

- Saldering.
- Verplaatsing van een bedrijf in of nabij een van de Natura 2000-gebieden.
- Reduceren van ammoniakemissie.

HOOFDSTUK 7

Literatuurlijst

Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2006. Ontwerpbesluit Boschhuizerbergen.

Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2006. Ontwerpbesluit Deurnsche Peel en Mariapeel.

Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2006. Ontwerpbesluit Maasduinen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (voormalige Staatssecretaris van cultuur recreatie en milieu), 1979. Aanwijzingsbesluit Staatsnatuurmonument Rouwkuilen. Kenmerk NLB/N 32549. Rijswijk.

Provincie Gelderland, 2009. Interim toetsingskader ammoniak en Natura 2000. Arnhem

Provincie Limburg. Aanvraagformulier vergunning Beschermde gebieden; Beschermde natuurmonumenten, art. 16 Natuurbeschermingswet 1998 en/of Natura 2000-gebieden, art. 19d e.v. Natuurbeschermingswet 1998. Aanvraagformulier vergunning Beschermde gebieden (met betrekking tot ammoniakemissie).

H. van Dobben & A. van Hinsberg, 2008. Overzicht kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra. Alterra-rapport 1654.

De Vries, W., 2008. Verzuring: oorzaken, effecten, kritische belastingen en monitoring van de gevolgen van ingezet beleid. Wageningen, Alterra. Alterra-rapport 1699.

Steunpunt Natura 2000, 2009. Leidraad bepaling significantie; Nadere uitleg van het begrip significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Utrecht.

BIJLAGE 1 Berekende depositiewaarden

Boschhuizerbergen

	Huidige situatie	AMvB	Verspreid	Verspreid groei	Concentratie	Concentratie groei
Min	189	133	129	147	128	145
Max	482	342	330	381	327	374
Mean	400.67	284.59	274.50	316.30	272.52	311.41

Deurnsche peel & Mariapeel

	Huidige situatie	AMvB	Verspreid	Verspreid groei	Concentratie	Concentratie groei
Min	12.70	9.18	8.97	10.70	8.93	10.70
Max	544	407	384	430	378	412
Mean	82.44	59.30	57.32	69.70	56.75	68.27

Maasduinen

	Huidige situatie	AMvB	Verspreid	Verspreid groei	Concentratie	Concentratie groei
Min	20.60	14.90	14.50	17.20	14.50	17.30
Max	278	200	196	232	196	236
Mean	108.41	78.06	76.10	89.83	76.23	90.72

Rouwkuilen

	Huidige situatie	AMvB	Verspreid	Verspreid groei	Concentratie	Concentratie groei
Min	2200	1560	1540	1670	1520	1640
Max	9020	4620	4600	4730	4570	4690
Mean	3115.48	2118	2100.65	2240.32	2076.13	2200.65

BIJLAGE 2 Kaarten stikstofdepostie

Zie bijlage 7 van het planMER.

COLOFON PASSENDE BEOORDELING VENRAY

TOETSING VAN EFFECTEN AAN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

OPDRACHTGEVER:

GEMEENTE VENRAY

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

Martijn Gerlach

GECONTROLEERD DOOR:

Frans Dotinga

VRIJGEGEVEN DOOR:

Frans Dotinga

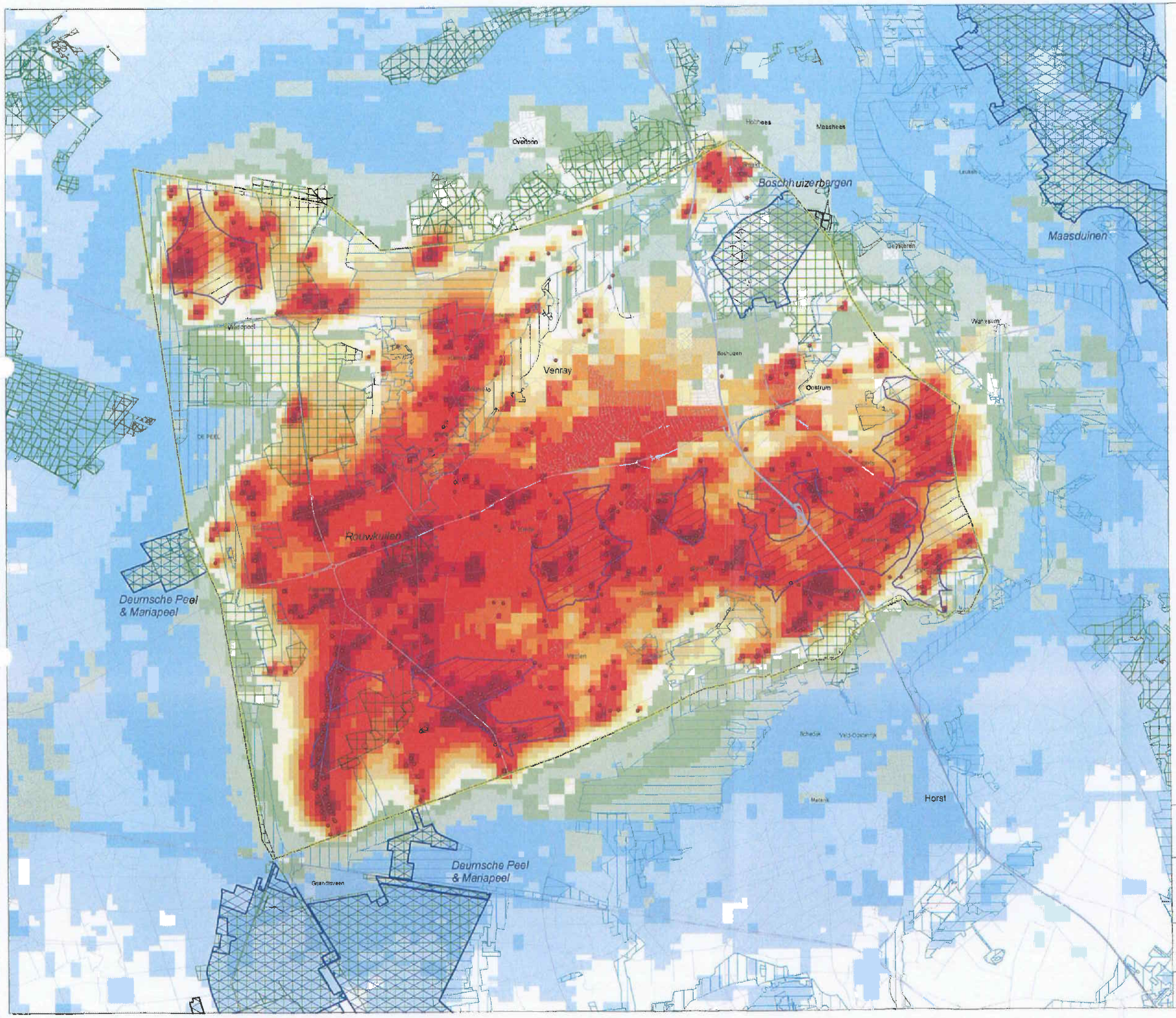
9 oktober 2009
B01023/ZF9/049/000010

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden vervee lvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

BIJLAGE 7 Kaarten ammoniakdepositie

a. Huidige situatie.
b. Referentiesituatie.
c. Verspreiden buitengebied met 0% groei.
d. Verspreiden buitengebied met 20% groei.
e. Concentreren LOGS met 0% groei.
f. Concentreren LOG's met 20% groei.

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

depositie van Nh3 uit stalemissies vanuit veehouderijbedrijven in Venray (mol/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >=3000

Natura 2000 gebied

zeer kwetsbaar gebied WAV

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

- P1
- P2

landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Depositie van ammoniak uit stalemissies

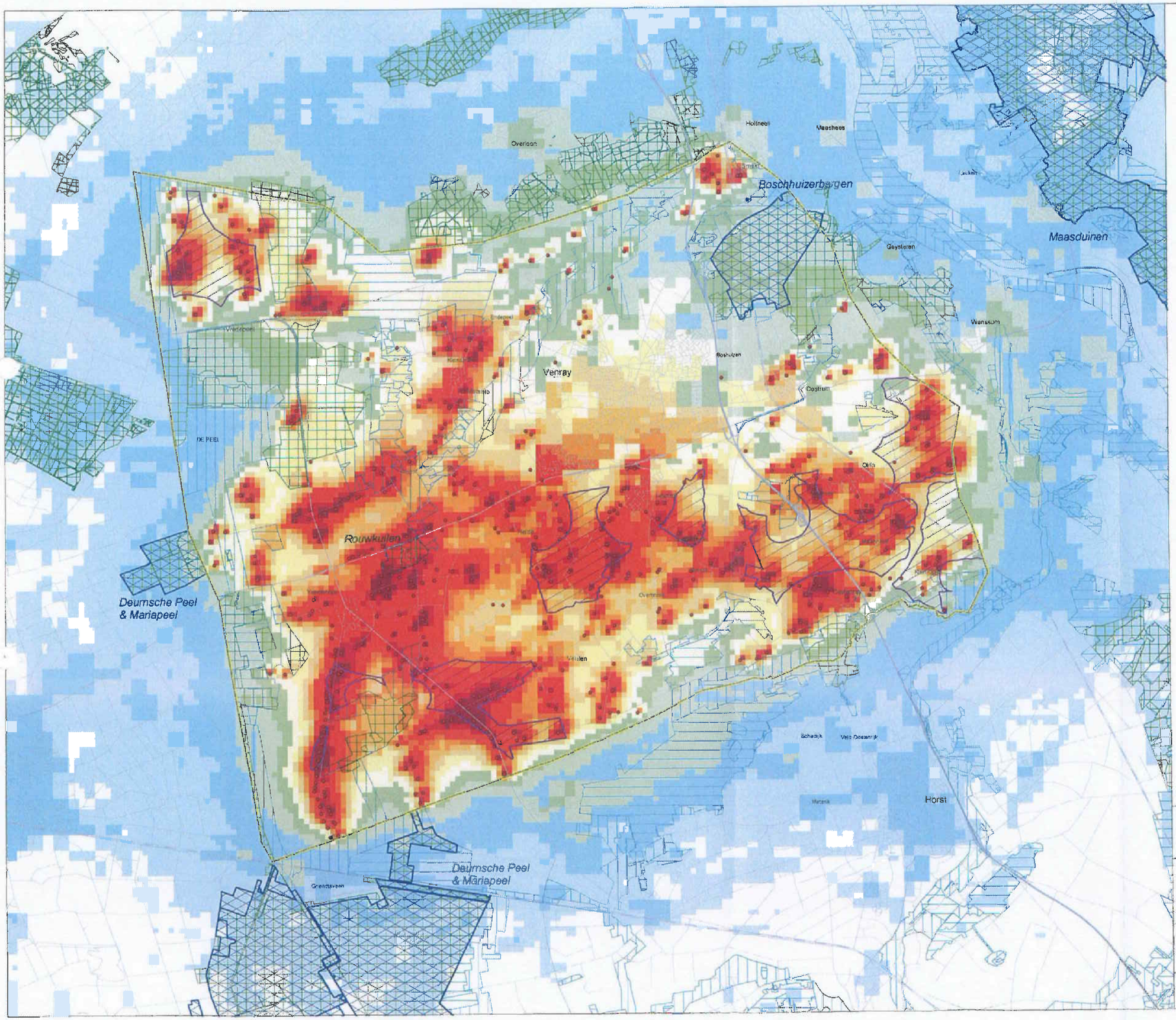
huidige situatie

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
27 juli 2009

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

depositie van Nh3 uit stalemissies vanuit veehouderijbedrijven in Venray (mol/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >=3000

- Natura 2000 gebied
- zeer kwetsbaar gebied WAV

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

- P1
- P2

- landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Depositie van ammoniak uit stalemissies

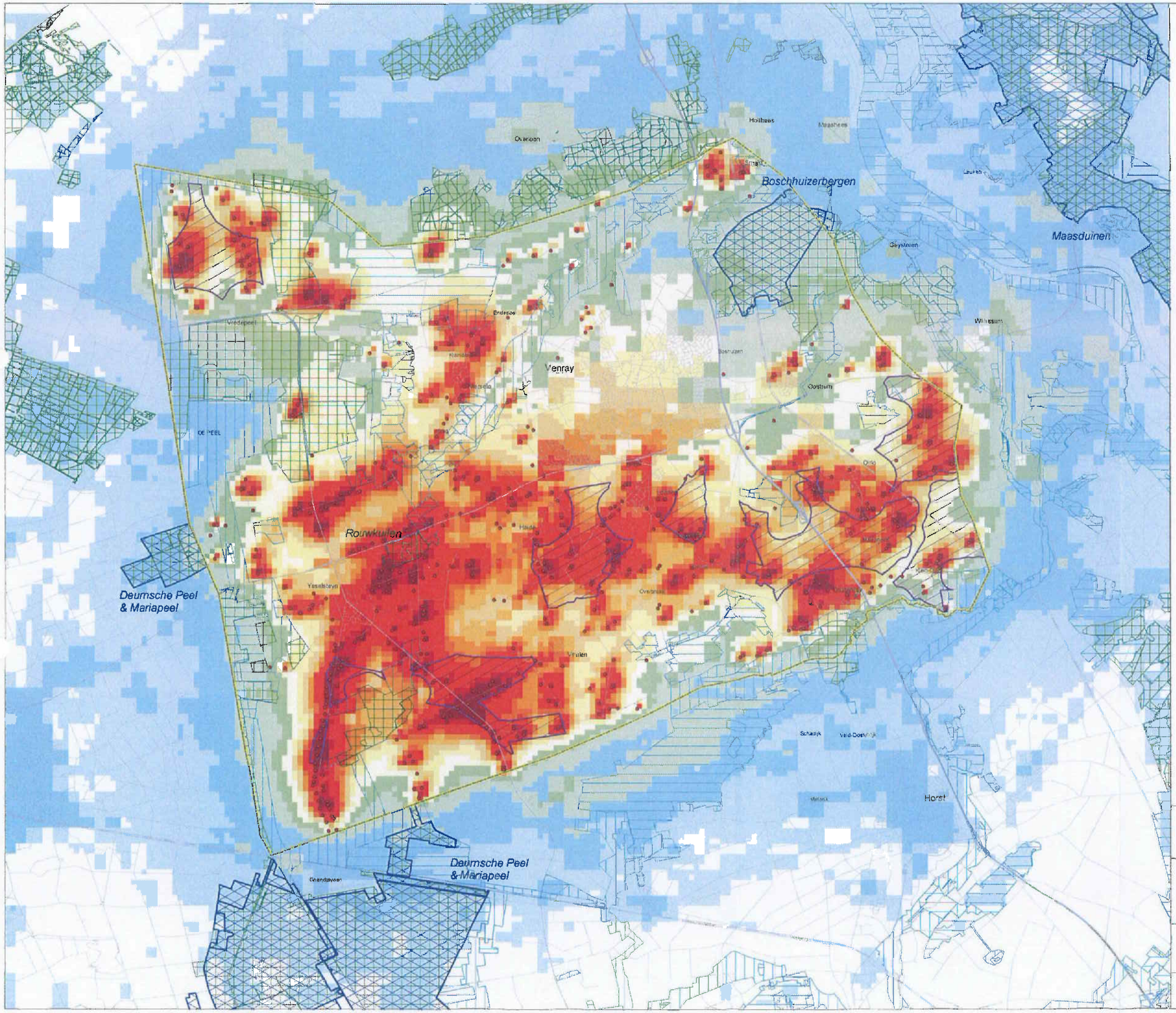
scenario AMvB huisvesting

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
27 juli 2009

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

depositie van Nh3 uit stalemissies vanuit veehouderijbedrijven in Venray (mol/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >=3000

Natura 2000 gebied

zeer kwetsbaar gebied WAV

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

- P1
- P2

landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Depositie van ammoniak uit stalemissies

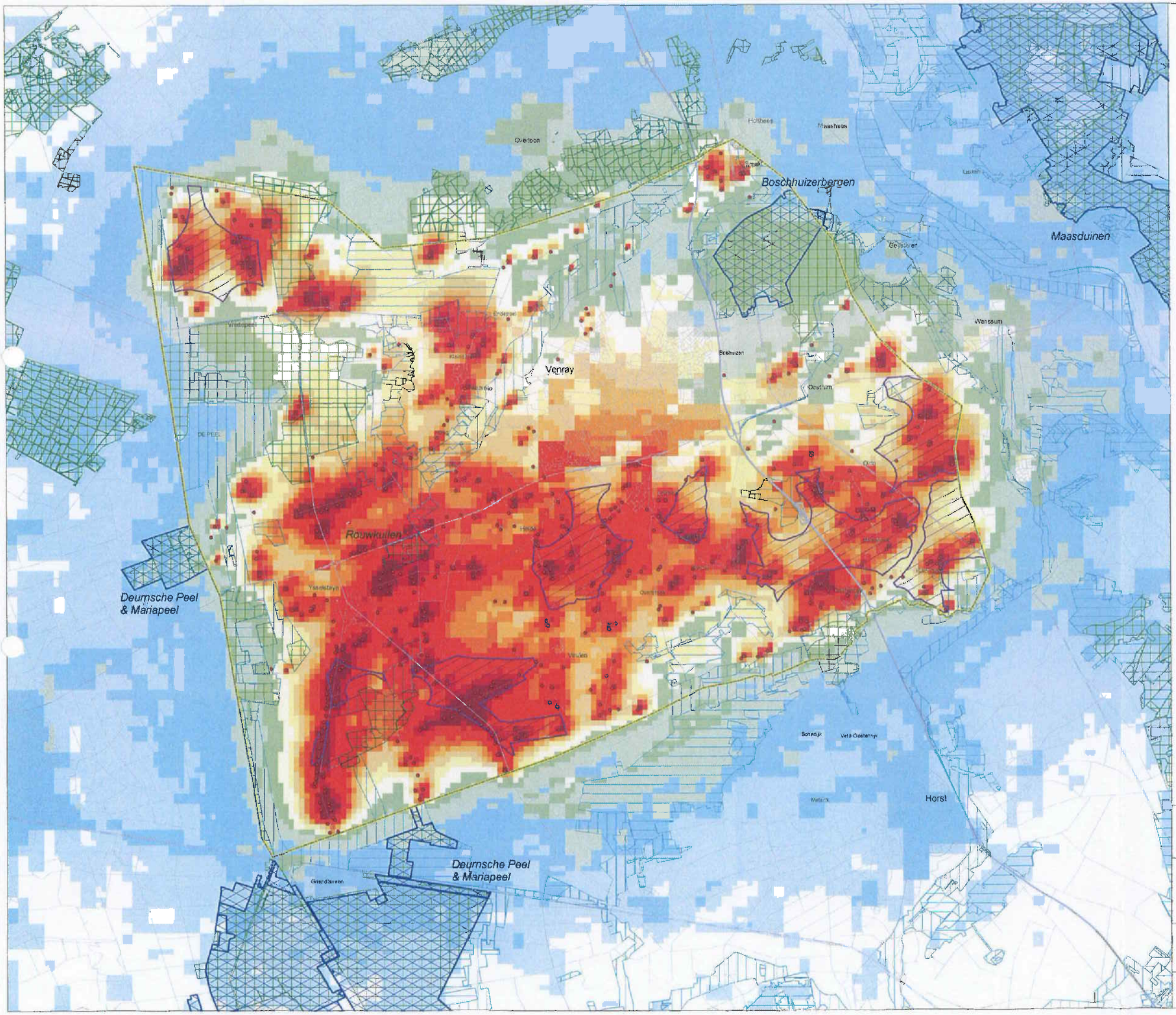
autonome ontwikkeling met 0% groei

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
27 juli 2009

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

depositie van Nh3 uit stalemissies vanuit veehouderijbedrijven in Venray (mol/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >=3000

Natura 2000 gebied

zeer kwetsbaar gebied WAV

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

- P1
- P2

landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Depositie van ammoniak uit stalemissies

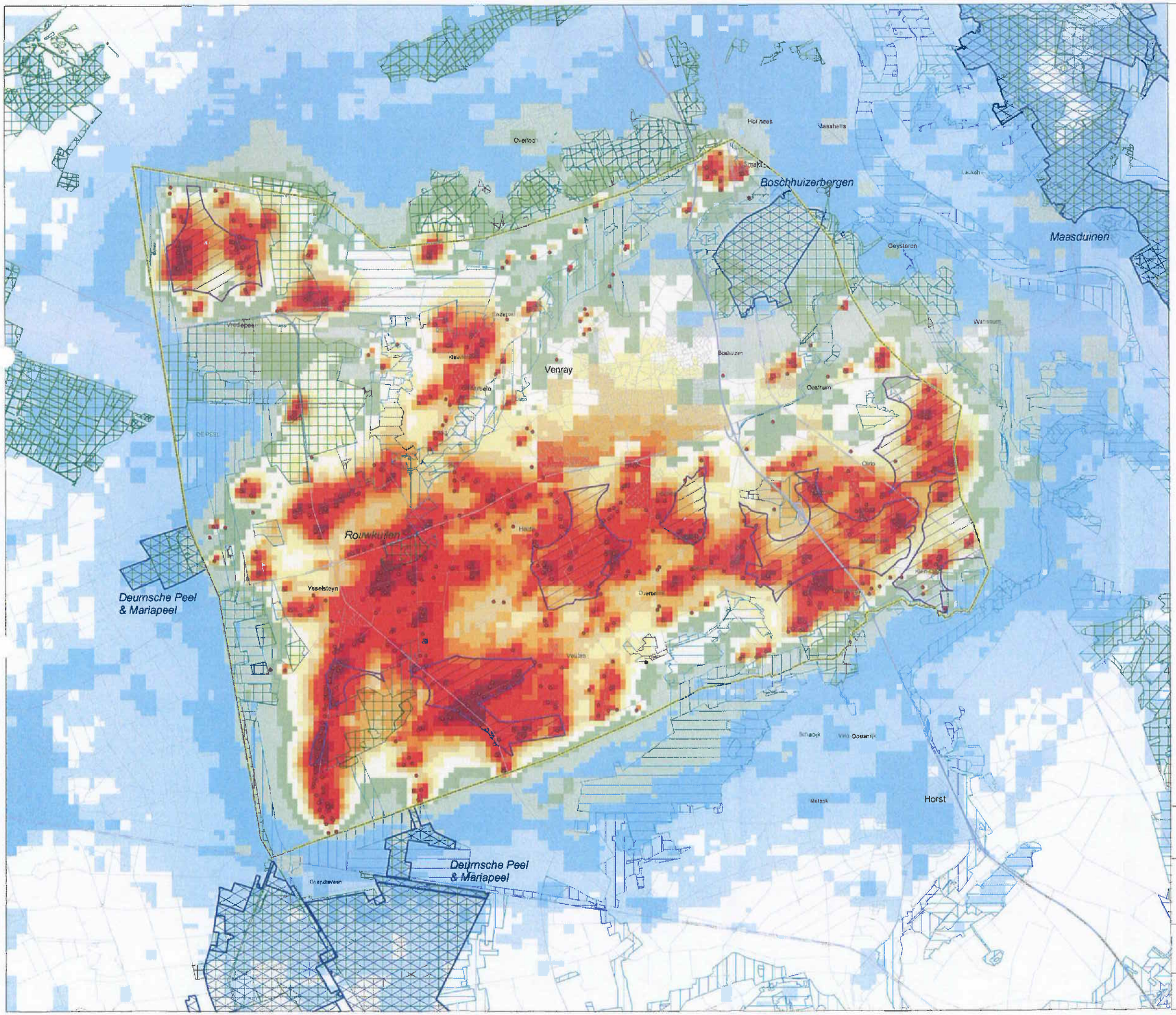
autonome ontwikkeling met 20% groei

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
27 juli 2009

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

depositie van Nh3 uit stalemissies vanuit veehouderijbedrijven in Venray (mol/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >=3000

- Natura 2000 gebied
- zeer kwetsbaar gebied WAV

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

- P1
- P2

- landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Depositie van ammoniak uit stalemissies

scenario concentreren logs met 0% groei

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
27 juli 2009

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

depositie van Nh3 uit stalemissies vanuit veehouderijbedrijven in Venray (mol/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >=3000

Natura 2000 gebied

zeer kwetsbaar gebied WAV

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

- P1
- P2

landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Depositie van ammoniak uit stalemissies

scenario concentreren logs met 20% groei

opdrachtgever: Gemeente Venray

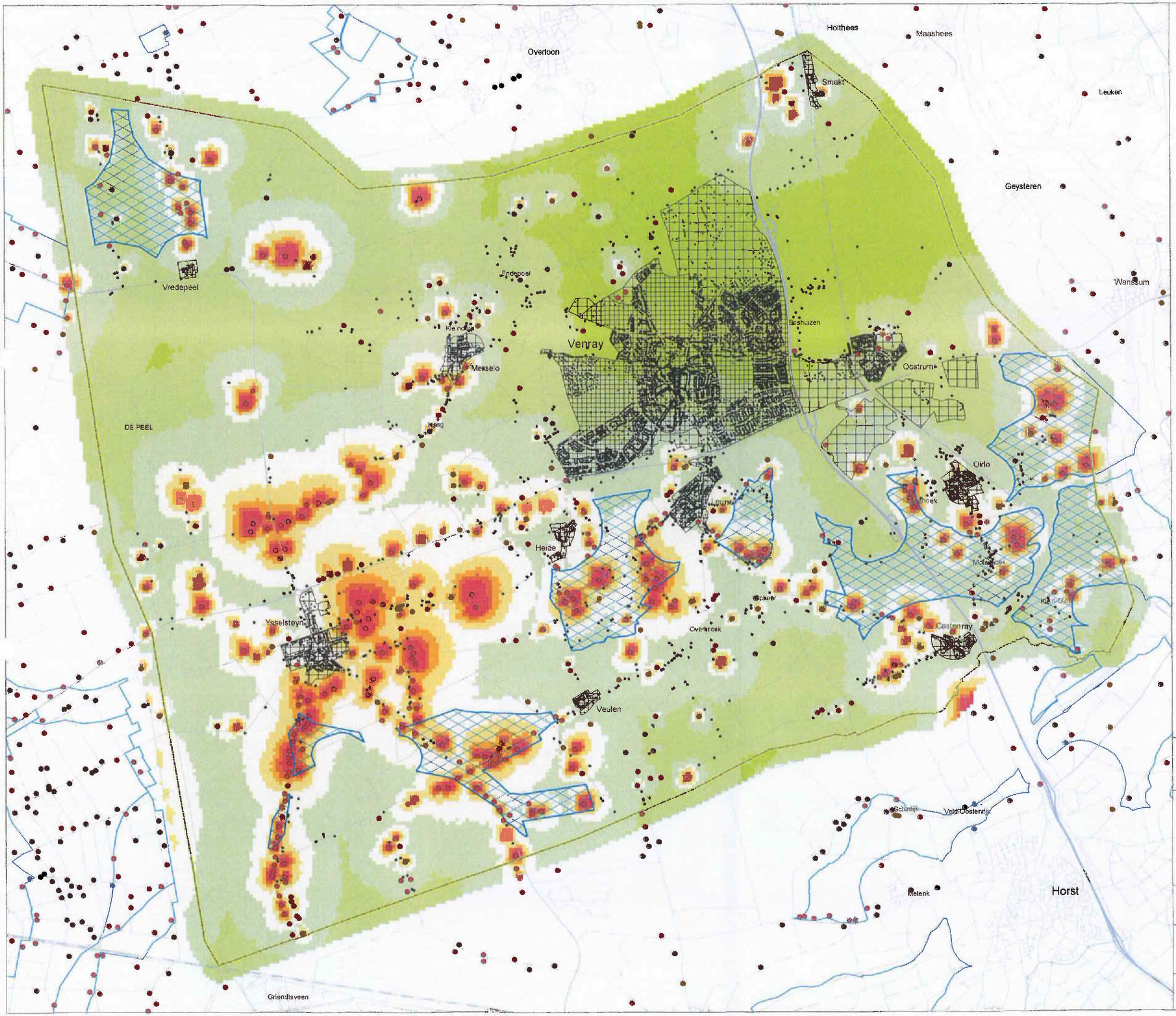
uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
27 juli 2009

BIJLAGE 8 Kaarten geur

a. Huidige situatie.
b. Referentiesituatie.
c. Verspreiden buitengebied met 0% groei.
d. Verspreiden buitengebied met 20% groei.
e. Concentreren LOG's met 0% groei.
f. Concentreren LOG's met 20% groei.

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

- object
- bebouwde kom norm 3 ou
- bebouwde kom norm 8 ou

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

- landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Planner Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

huidige situatie

Gebaseerd op default Vstacks parameters voor stal-uitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
23 okt 2008

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

- object
- bebouwde kom norm 3 ou
- bebouwde kom norm 8 ou

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

- landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Planner Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

scenario AMvB huisvesting

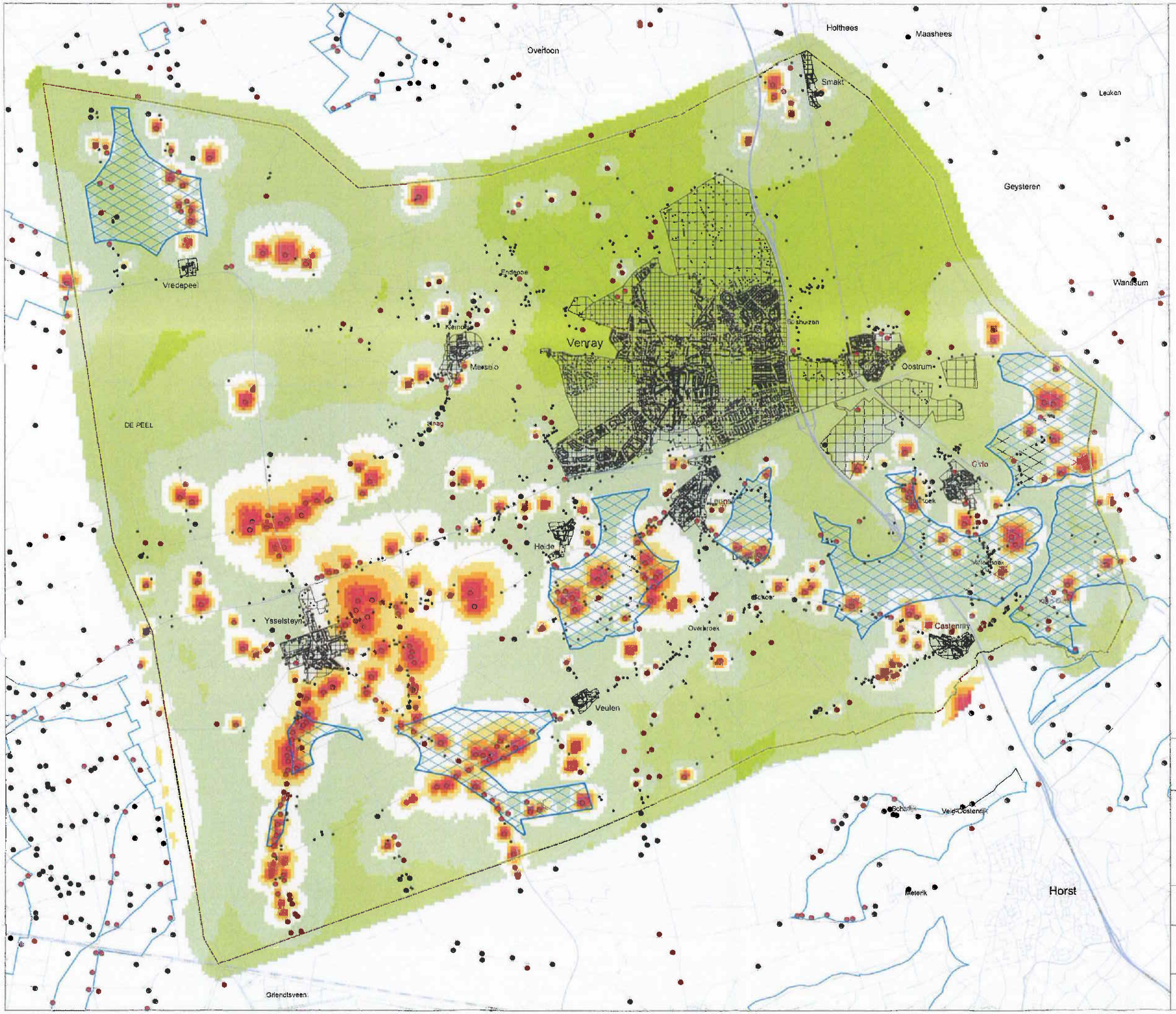
Gebaseerd op default Vstacks parameters voor stal-uitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

IB01023.000010
23 okt 2008

Legenda

veehouderij
- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten
- object
- bebouwde kom norm 3 ou
- bebouwde kom norm 8 ou

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

- landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

autonome ontwikkeling met 0% groei

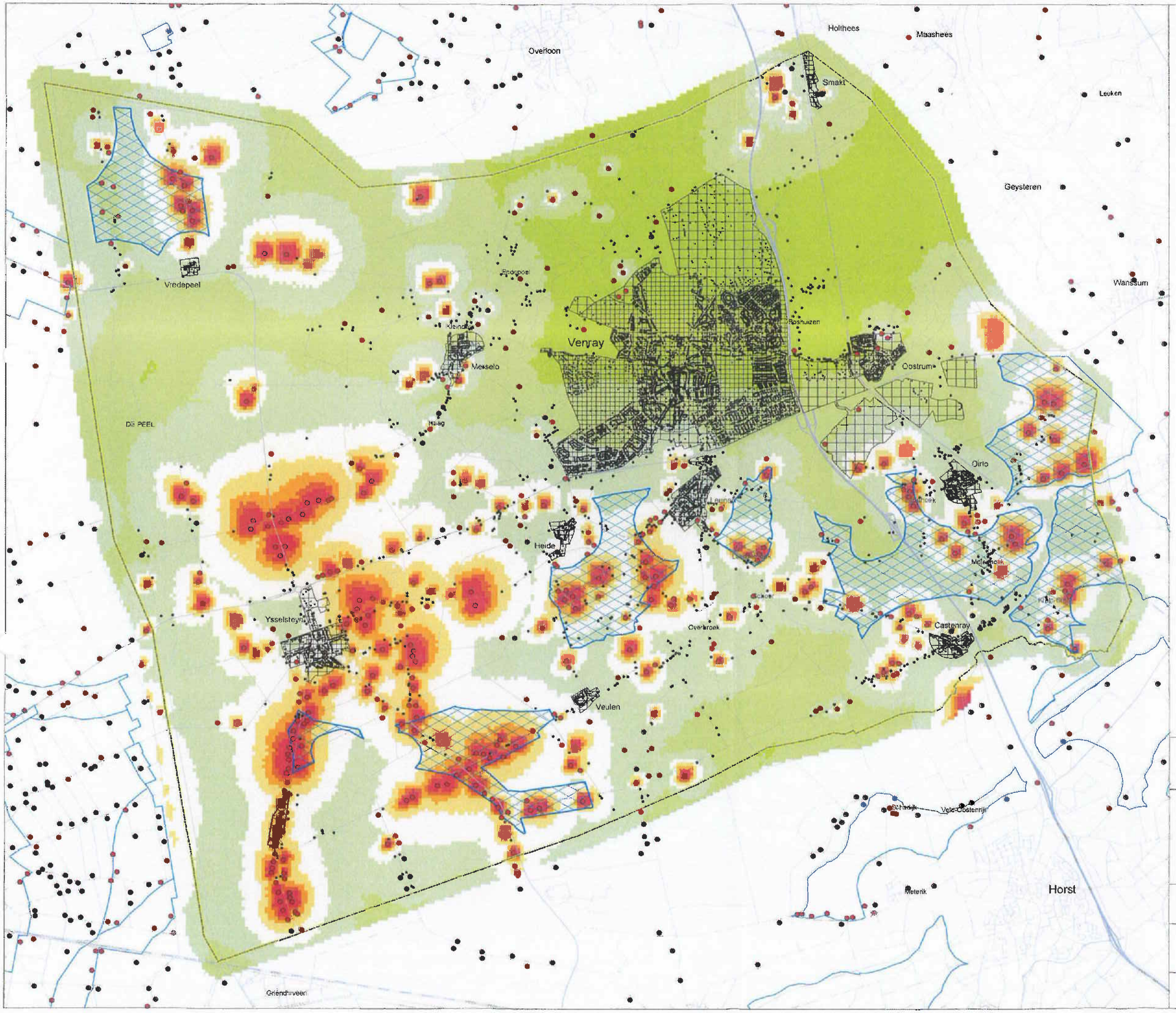
Gebaseerd op default Vstacks parameters voor stal-uitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 600 1200 Meters

B01023.000010
23 okt 2008

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

- object
- bebouwde kom norm 3 ou
- bebouwde kom norm 8 ou

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

- landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Planner Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

autonome ontwikkeling met 20% groei

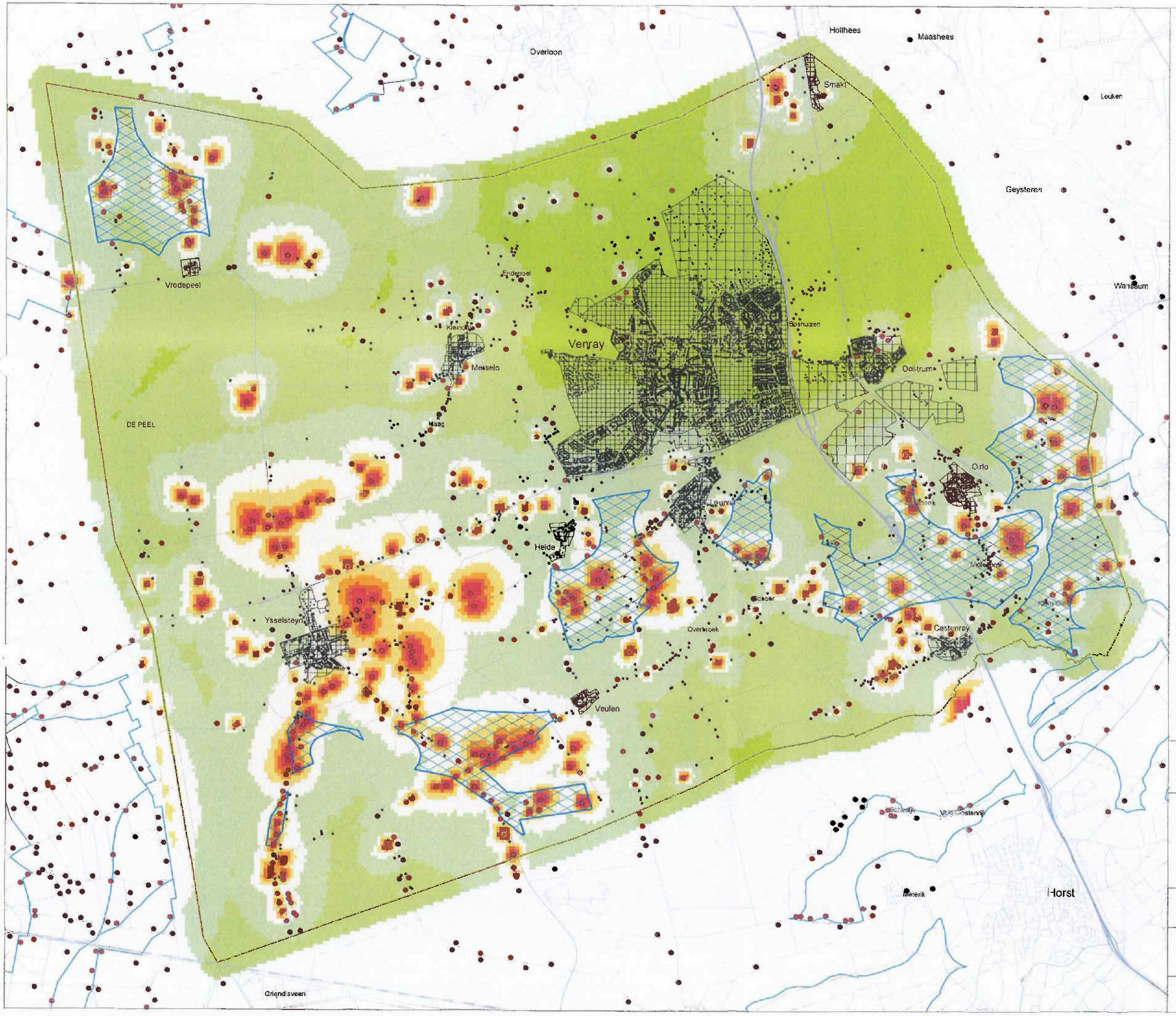
Gebaseerd op default Vstacks parameters voor stal-uitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
23 okt 2008

Legenda

veehouderij
- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten
- object
- bebouwde kom norm 3 ou
- bebouwde kom norm 8 ou

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

- landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

scenario concentreren logs met 0% groei

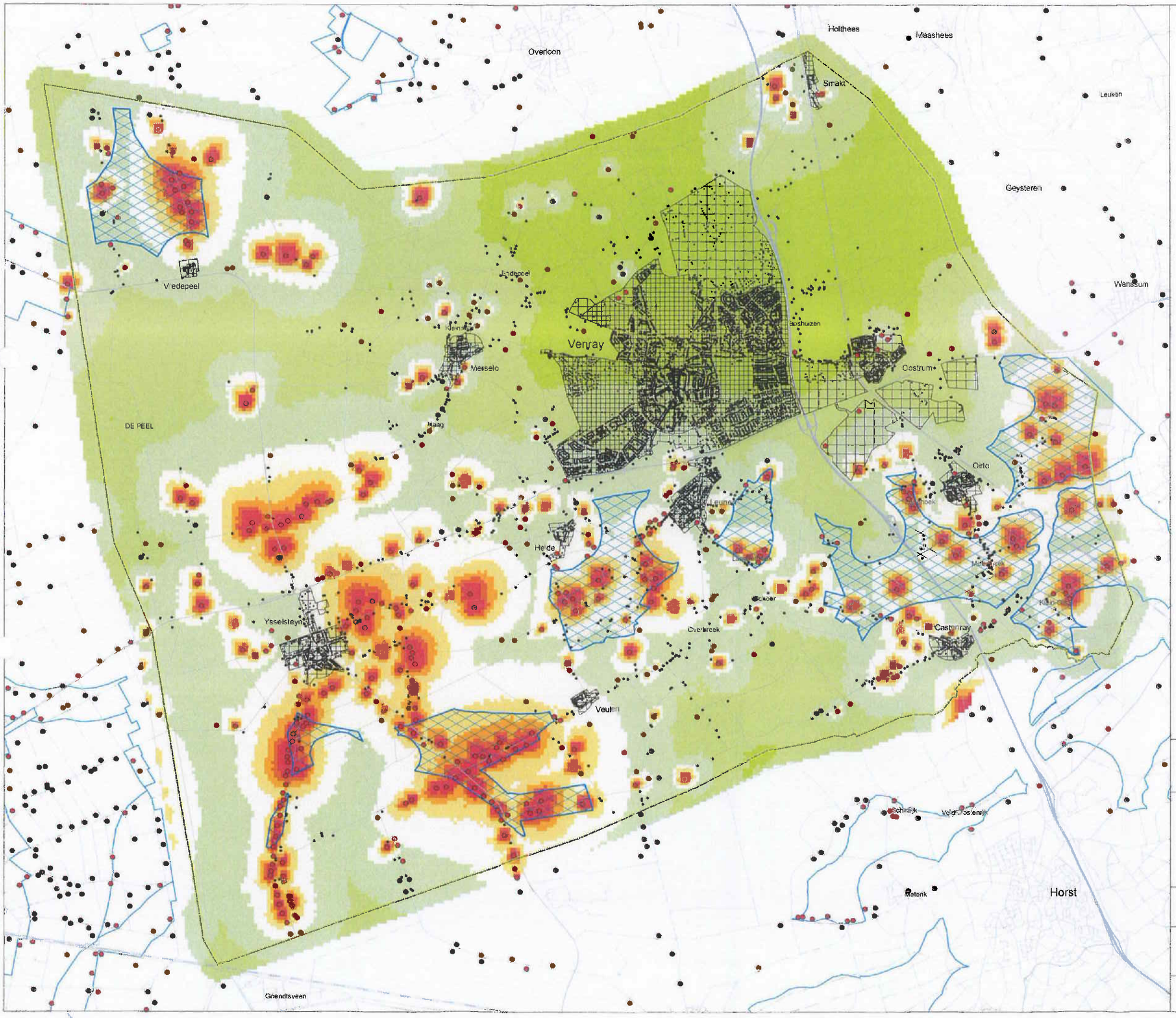
Gebaseerd op default Vstacks parameters voor stal-uitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
23 okt 2008

Legenda

veehouderij
- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten
- object
- bebouwde kom norm 3 ou
- bebouwde kom norm 8 ou

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

- landbouwontwikkelingsgebied - zoekgebied

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Planmer Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Venray

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

scenario concentreren logs met 20% groei

Gebaseerd op default Vstacks parameters voor stal-uitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever: Gemeente Venray

uitvoering: ARCADIS

schaal: 400 0 400 800 1200 Meters

B01023.000010
23 okt 2008

BIJLAGE 9 Achtergrondinformatie verkeer

Beschrijving

De rijksweg A73 is de enige stroomweg in Venray. Daarnaast zijn de Beekweg, Deurneseweg, Peelweg, Horsterweg en de Wanssumseweg de belangrijke gebiedsontsluitingswegen in het buitengebied van Venray. Deze wegen zijn tot 2 x 7,5 meter breed en kunnen een intensiteit aan van meer dan 20.000 motorvoertuigen per dag.
De overige wegen zijn voornamelijk erftoegangswegen. Erftoegangswegen zijn circa 5 meter breed. De intensiteit niet hoger dan 3000 motorvoertuigen per dag.

In het Venrays Verkeer- en Vervoerplan (VVVP) is aangegeven dat bij groei in 2020 de volgende situatie optreedt: "Het verkeer in Venray neemt tussen nu en 2020 op vrijwel alle wegen toe. In de avondspits hebben de Leunseweg en de Deurneseweg (tussen aansluiting Hulst II en de A73) een afwikkelingsniveau tussen 70% en 90%. Op de Deurneseweg (tussen aansluiting Hulst en Leunseweg) en de A73 ligt het afwikkelingsniveau boven 90%. Door de toename van verkeer zijn naast enkele wegvakken ook enkele kruispunten overbelast (belasting boven 80%). Het betreft hier de volgende kruispunten:

- Maasheseweg-Keizersveld.
- Oostelijke aansluiting van de Deurneseweg met de A73.
- Rotonde Deurneseweg-nieuwe aansluiting Hulst II.

Volgens de principes van Duurzaam Veilig kennen gebiedsontsluitingswegen buiten de bebouwde kom een maximumsnelheid van 80km/h in combinatie met aparte fietsvoorzieningen. De erftoegangswegen buiten de bebouwde kom kennen een maximumsnelheid van 60km/h met snelheidsremmende maatregelen. In het buitengebied van Venray voldoen veel wegen onvoldoende of zelfs geheel niet aan deze vereisten.

Alternatieven en scenario's

De ingreep bij de verschillende scenario's bestaat uit de aanwijzing van bouwblokken of zones voor her- en nieuwvestiging van IV-bedrijven. Als gevolg daarvan verandert het aantal verkeersbewegingen van en naar de LOG's.

Een toekomstgericht gesloten varkensbedrijf (500 zeugen, 334 NGE) vormt het uitgangspunt voor de verkeersberekening van nieuwe bedrijven waar sprake is van nieuwvestiging.
Een gesloten varkensbedrijf met 500 zeugen produceert circa 4 vrachtwagenbewegingen en circa 3, 5 personenautoverplaatsingen per werkdag en per bedrijf. De aanvoer van voer, de afvoer van mest, aan- en afvoer van dieren en afvoer van kadavers is hierbij verspreid over de week (vijf werkdagen) en verspreid over het jaar. De veronderstelde vrachtwagenbewegingen zijn gebaseerd op:

- Voer: 3680 ton > 1 vracht is 32 ton, dus 115 vrachten per jaar.
- Mest: 5300 m3 > 1 vracht is 37 m3, dus 144 vrachten per jaar.
- Dieren: zeugenaanvoer 15 x per jaar, zeugenafvoer 28 x per jaar, slachtrijpe varkens 43 x per jaar, circa 130 vrachten per jaar.
- Destructie: 174x per jaar.

Per jaar en per bedrijf zijn dit circa 563 vrachten. Per werkdag is dit twee vrachtauto's per bedrijf met vier vrachtwagenbewegingen per werkdag en per bedrijf.

Voor de verkeersberekening van bestaande bedrijven waar sprake is van een uitbreiding met 53 NGE (geringe uitbreiding), is uitgegaan van slechts één extra vrachtwagenbeweging en één extra personenautoverplaatsing per werkdag en per bedrijf.
Voor bestaande bedrijven waar sprake is van een uitbreiding met 84 NGE is uitgegaan van twee extra vrachtwagenbewegingen en 2 extra personenautoverplaatsingen per werkdag en per bedrijf.

BIJLAGE 10 Achtergrondinformatie luchtkwaliteit

In paragraaf 5.5.2 is de effectbeschrijving voor luchtkwaliteit opgenomen. Het betreft hier de effecten van extra verkeersbewegingen op fijn stof (PM10).
In deze bijlage is achtergrondinformatie te vinden bij de effectbeoordeling.

Verkeer en PM10

In onderstaande tabel is de bijdrage van het wegverkeer aan de concentraties voor een oplopend aantal bedrijven langs een weg weergegeven. Dit betreft een indicatieve berekening met behulp van de NIBM-tool. Gezien het feit dat de NIBM-tool is gebaseerd op een situatie met 'worst case' uitgangspunten voor het verkeer, de straat en de omgeving, zal de bijdrage in werkelijkheid lager zijn.

Toename aantal standaardbedrijven	Aantal extra verkeersbewegingen		Extra bijdrage concentratie fijn stof (jaargemiddelde, µg/m3)
	Auto's	Vrachtwagens	
6	24	24	0,06
15	60	60	0,16
Grens voor niet in betekende mate			1,2

BIJLAGE 11 Achtergrondinformatie gezondheid

Biologische agentia

Er zijn vele studies gedaan naar de gezondheidseffecten van werknemers van de intensieve veehouderij. Onder werknemers wordt vooral een hoge prevalentie van luchtwegklachten gevonden waaronder hoesten, slijm opgeven, kortademigheid en benauwdheid. Daarnaast heeft een deel van de werknemers systematische klachten zoals rillingen, transpireren, koorts en gewrichtspijnen. Allergie voor allergenen buiten de werksituatie, zoals graspollen (hooikoorts), huisstofmijt en huisdieren (katten en honden) komt echter juist minder voor bij agrariërs en hun kinderen. Als oorzaak van de werkgerelateerde klachten komt uit de literatuur voornamelijk de blootstelling aan endotoxinen naar voren. Het is mogelijk dat ook andere agentia afkomstig van micro-organismen samen met endotoxine deze effecten veroorzaken. Een veehouderij emitteert stoffen naar de omgeving afhankelijk van onder andere staltype, bedrijfsvoering en aantal en type dieren. De bijdrage van deze emissies aan de concentraties op leefniveau lijkt gering en leidt in elk geval niet tot overschrijding van normen of gezondheidkundige advieswaarden. De blootstelling van omwonenden van de intensieve veehouderij aan diverse stoffen is een ordegrootte 100-1000 lager dan van werknemers. Dit is één van de redenen waardoor uit de bij werknemers gevonden effecten niet direct conclusies kunnen worden getrokken aangaande het risico voor omwonenden. Verder is de concentratie endotoxine in huisstof verhoogd in woningen van agrariërs, maar niet in andere plattelandswoningen. Deze gegevens ondersteunen de conclusie dat blootstelling van omwonenden (niet-agrariërs) naar alle waarschijnlijkheid laag is en alleen in de directe nabijheid van agrarische activiteit is terug te vinden. Het is onduidelijk of de licht verhoogde concentraties rond agrarische bedrijven kunnen leiden tot effecten op de gezondheid.

Een ander virus dat verband houdt met de intensieve veehouderij, is het influenzavirus (griep), maar dit komt zelden voor. Infectie met het influenzavirus kan leiden tot acute klachten van de luchtwegen. Door praten, hoesten of niezen wordt het virus verspreid. Mensen kunnen besmet raken met varkensinfluenzavirus door beroepsmatig in contact te komen met varkens. Verder kunnen mensen geïnfecteerd raken met influenzavirussen door direct contact met geïnfecteerd pluimvee.
Salmonella bij de mens is een belangrijke verwekker van voedselgerelateerde darminfecties bij de mens. Dieren zijn vaak de drager van de Salmonella bacterie zonder er zelf ziek van te worden; door mest besmetten zij elkaar. Door controle programma's is het aantal besmettingen in de pluimveesector afgenomen, onder rundvee en varkens echter niet. Infecties bij de mens treden op door eten van besmet vlees en eieren of producten, die door vlees of eieren zijn besmet.

Ten slotte is toxoplasmose één van de meest voorkomende parasitaire infectieziekten. Mensen kunnen besmet raken door contact met besmette eitjes, besmette aarde (die via katten uitgescheiden worden, welke het weer van muizen hebben of varkens en kippen die tussengastheren zijn) of door het eten van met eitjes besmette groente op het eten van niet (goed) doorbakken vlees. Mensen kunnen het niet overdragen op andere mensen en de meeste infecties verlopen zonder verschijnselen.

Onder omwonenden van intensieve veehouderijen is minder onderzoek gedaan dan onder werknemers. Uit het beschikbare onderzoek blijkt dat omwonenden vaak meer symptomen rapporteren dan vergelijkingsgroepen. Het gaat vooral om klachten van de luchtwegen en verminderde kwaliteit van leven. Het is duidelijk dat rondom intensieve veehouderij vaak geurhinder optreedt. Omdat blootstellingschattingen in vrijwel alle studies ontbreken, is op grond van de beschikbare gegevens geen relatie te leggen tussen blootstelling aan specifieke componenten uit de intensieve veehouderij en de gezondheidsklachten.
Verspreidingsberekeningen en/of blootstellingsmetingen kunnen meer inzicht geven in de verspreiding van stoffen vanuit de grote intensieve veehouderijen (megastallen).
Voor bedrijven van een dergelijke omvang zijn namelijk nog helemaal geen gegevens beschikbaar. Daar is wel behoefte aan, zeker gezien het grote aantal vragen dat de schaalvergroting oproept.

Op het gebied van bacteriën is vooral MRSA een probleem. Ca. 40 % van Nederlandse slachtvarkens is drager van MRSA. Van deze bacterie worden mensen in de algemene bevolking gewoonlijk niet ziek. Een risico ontstaat wanneer deze bacterie wordt geïntroduceerd in ziekenhuizen of verpleeghuizen. Patiënten met een MRSA-besmetting zijn moeilijker met antibiotica te behandelen, en vooral bij mensen met verminderde weerstand vormt dit een gezondheidsrisico. In de algemene bevolking is minder dan 0,1 % drager van de bacterie. Op grond van de huidige inzichten wordt de kans dat de bacterie via het milieu wordt overgedragen aan omwonenden gering geacht omdat in de buitenlucht een sterke verdunning plaatsvindt.
Met name antibioticumresisistentie is een probleem. In de afgelopen tien jaar is de antibioticum resistentie met 50% toegenomen. De verspreiding van resistente micro-organismen wordt vergemakkelijkt door een hoge dichtheid van dieren met nauw contact al dan niet in combinatie met slechte hygiënische omstandigheden.

Voor de meeste micro-organismen is de insleep via introductie van nieuwe dieren een van de belangrijkste factoren. Wanneer bedrijven dichter op elkaar zitten, is dit meer mogelijk maar doordat het weer dichter op elkaar zit, ook weer sneller beheersbaar. In een gesloten bedrijf komt die minder voor omdat dit bedrijf (vrijwel) alle schakels van de keten integreert. Vermindering van het risico bij open bedrijven kan wel door middel van desinfectie, tussentijdse reiniging en leegstand. Schaalvergroting maakt het integreren van een deel of de gehele productieketen op één bedrijf mogelijk. De introductie van micro-organismen kan hierdoor gereduceerd worden. Verder kan er in een nieuwe stal gebruik worden gemaakt van de nieuwste technologieën zoals luchtwassers.

In de naaste omgeving van nieuwe bedrijven nemen milieuhinder door geur en fijn stof en ammoniakdepositie wel toe maar de voordelen zullen per saldo opwegen tegen de nadelen, mits de dierenaantallen gereguleerd blijven door beleid en oude stallen worden gesloopt.

Een megabedrijf dient te voldoen aan de laatste stand der techniek (nieuwste voorzieningen /innovatieve technieken) dus het toepassen van luchtwassers en in het stalontwerp risico's voor introductie en verspreiding van micro-organismen mee te nemen. Verder dient personeel goed geschoold te zijn zodat ziektes snel worden ontdekt en dient het antibioticumgebruik af te nemen en personeel op varkens- en pluimveebedrijven worden geadviseerd gevaccineerd te worden tegen influenza.

Daarnaast dient zoveel mogelijk een gesloten bedrijfsvoering plaats te vinden, bedrijven op tenminste 1-2 km van elkaar verwijderd zijn en te voorkomen dat varkens en kippen op 1 bedrijf worden gecombineerd.

Literatuur:

- RIVM-report 50029001/2005 Trends in the environmental burden of disease in the Netherlands 1980-2020. AB Knol, BAM Staatsen.
- GGD-Richtlijn Gezondheidsaspecten Besluit Luchtkwaliteit. Landelijk Centrum Medische Milieukunde. 8-12-2005.
- GGD-Richtlijn Geurhinder. GGD Nederland. 2002.
- Gezondheidseffectscreening Stad& Milieu 2006: Handboek voor een gezonde inrichting van de woonomgeving. GGD Nederland. Oktober 2006.
- RIVM briefrapport 60930006/2008. Intensieve Veehouderij en gezondheid: overzicht van kennis over werknemers en omwonenden. RIVM, Universiteit Utrecht en Institute for Risk Assessment Studies. Nationale MAC-lijst 2007". Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Sdu Uitgevers:2007.
- RIVM briefrapport 2151011002. Volksgezondheidsaspecten van veehouderijbedrijven in Nederland: zoönosen en antibioticumresistentie.

BIJLAGE 12 Mogelijkheden voor intensieve veehouderij volgens vigerend bestemmingsplan

Geldend bestemmingsplan Buitengebied '81 / mogelijkheden IV

Begripsbepalingen: agrarisch bedrijf = inclusief het houden van vee

Welke bestemmingen voorzien hierin en in welke mate?[1]:

Bestemming	IV?	Oppervlak huisperceel	Inhoud en lengte[2] Bedrijfsbebouwing	Breedte huisperceel	Goothoogte[3]	Aantal huispercelen aan dezelfde zijde weg	Situering[4]	Wijzigingsbevoegdheid gebruik
Agrarisch gebied met vrije vestiging[5] (AGV)	Ja	Ten minste[6] 1 ha	Ten minste 2000 m3	Ten minste 75 m.	Tot 6.50 m. mogelijk	Niet meer dan 3 per km weglengte[7]	Binnen afstand van 200 m. tot de grens bouwperceel met de bestemming verkeersdoeleinden	
Agrarisch gebied met landschappelijke openheid (AG-LO)	Ja	Ten minste 1 ha	Ten minste 2000 m3 Lengte maximaal 75 m.	Ten minste 75 m., maximaal 150 m. in breedte bebouwd.	Tot 6.50 m. mogelijk		Binnen afstand van 200 m. tot de grens bouwperceel met de bestemming verkeersdoeleinden.	AG-LO in AGV
Agrarisch	Ja				Tot 6.50 m.			Agrarisch

[1] Inclusief vrijstellings-, uitwerkings- en wijzigingsbevoegdheden. Uiteraard laat het overgangsrecht ook de bestaande bebouwing toe.

[2] Inclusief vrijstellings-, uitwerkings- en wijzigingsbevoegdheden.

[3] Inclusief vrijstellings-, uitwerkings- en wijzigingsbevoegdheden.

[4] Inclusief vrijstellings-, uitwerkings- en wijzigingsbevoegdheden.

[5] Voor zover op de plankaart de gronden als zodanig zijn aangewezen. In AGV en AG-LO wordt in de voorschriften niet gesproken over bouwblokken of - vlakken, maar over huispercelen. Dit zijn de bouwpercelen voor agrarische bedrijfsbebouwing (al dan niet met bedrijfswoning). Bouwperceel = een aaneengesloten stuk grond krachtens het plan behorende bij een bestaand of op te richten bouwwerk of complex van bouwwerken.

[6] Waar alleen 'ten minste' is vermeld, is geen maximum bepaald.

[7] Als weglengte wordt aangehouden de lengte van de weg waarlangs de bestemming AG-LO zich uitstrekt, waarbij buiten beschouwing worden gelaten waterlopen, onverharde wegen en houtopstanden. Huisperceel onder het overgangsrecht blijft meetellen.

bouwblok[8]					mogelijk			bouwblok in een aan het betreffende bouwblok aangren-zende agrarische bestemming
Agrarisch gebied met zonering[9] (AG-Z)	Ja[10]	Oppervlak bouwperceel ten minste 1 ha		Breedte bouwperceel ten minste 45 m.	Tot 4.50 m. mogelijk		Afstand bebouwing tot overige bouwperceelgrenzen ten minste 5 m.	AG-Z in Agrarisch bouwblok
Agrarisch gebied met zonering en reservering (AG-ZR)	Ja[11]	Oppervlak bouwperceel ten minste 1 ha		Breedte bouwperceel ten minste 45 m.	Tot 4.50 m. mogelijk		Afstand bebouwing tot overige bouwperceelgrenzen ten minste 5 m.	AG-ZR in Agrarisch bouwblok
Agrarisch gebied met landschappelijke waarden (AG-L)	Ja[12]	Oppervlak bouwperceel ten minste 1 ha		Breedte bouwperceel ten minste 45 m.	Tot 4.50 m. mogelijk		Afstand bebouwing tot overige bouwperceelgrenzen ten minste 5 m. (tot bestemming verkeersdoeleinden 10 m.)	AG-L in Agrarisch bouwblok of AGV of AG-LO
Agrarisch gebied met	Nee[13]							AG-HL in Agrarisch

[8] Binnen ieder op de plankaart aangeduid bouwblok.

[9] Voor zover op de plankaart de gronden als zodanig zijn aangewezen.

[10] Ten behoeve van een bestaand agrarisch bedrijf

[11] Ten behoeve van een bestaand agrarisch bedrijf

[12] Ten behoeve van een bestaand agrarisch bedrijf

landschappelijke waarden (AG-L)								bouwblok of AGV of AG-LO
Natuurgebied	Nee [14]							Natuur in AG-HL

[13] Let op: wel via wijzigingsbevoegdheid.

[14] Let op: algemene wijzigingsbevoegdheid.

BIJLAGE 13 Lijst met afkortingen

AMvB huisvesting	Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Het besluit stelt veehouderijen verplicht om emissie-arme stallen te bouwen en bevat zogeheten maximale emissiewaarden.
Besluit Huisvesting	Zie Amvb huisvesting
dB	Decibel
ECN	Energieonderzoek Centrum Nederland
EHS	Ecologische hoofdstructuur
IPCC	Intergovernmental panel on climate change
IV	Intensieve veehouderij
LOG	Landbouwontwikkelingsgebied
MER	Milieueffectrapport
m.e.r.	Milieueffectrapportage
Nge	Nederlandse grootte eenheid; een maat voor de economische omvang van bedrijfsactiviteiten
NIBM-tool	Niet In Betekende Mate – tool. Een rekenprogramma waarmee een worst case situatie wordt berekend voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit.
OU	Odeur units (Wet geurhinder en veehouderij)
planMER	Milieueffectrapport voor plannen
PM10	Particulate matter; fijn stof deeltjes met een doorsnede van 10 µm
VAB	Vrijkomende agrarische bebouwing
Wav	Wet ammoniak en veehouderij

BIJLAGE 14 Literatuurlijst

Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg (provincie Limburg, 2004).

Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) (provincie Limburg, 2006).

Natuurbeschermingswet 1998 (ministerie LNV, 2005).

Uitspraak regionaal bedrijventerrein Twente, zaaknummer 200701994/1 (Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, 2008).

Handreiking milieueffectrapportage van plannen (plan-m.e.r.) (VROM, april 2006).

Beleidskader 'De Ruimte Benut' (gemeente Venray, 2005).

Gebiedsgerichte aanpak zoekgebieden LOG (gemeente Venray, 2008).

Bouw- en vrijstellingsbeleid Buitengebied Venray (gemeente Venray, 2007).

Monitoring veehouderij Noord- en Midden-Limburg (ARCADIS, 4 juli 2006).

Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000, een verkenning van oplossingsrichtingen (Taskforce Trojan, 30 juni 2008).

Kabinetsreactie op het rapport van de taskforce Trojan en de handreiking (ministerie LNV, 24 november 2008).

Gebiedsvisie Geurhinder en Veehouderij (gemeente Venray, 12 november 2007)

Bestemmingsplan buitengebied Venray (gemeente Venray, 1981)

VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009)

Intensieve veehouderij en gezondheid (GGD Brabant en Zeeland, januari 2009)

Brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede kamer (kenmerk: PG/ZP-2920705; 29 mei 2009)

Volksgezondheidsaspecten van veehouderijbedrijven in Nederland: zoönosen en antibioticumresistentie (RIVM, kenmerk 2151011002)

LEI WUR, Land- en tuinbouwcijfers
www.lei.wur.nl/NL/statistieken/Land-+en+tuinbouwcijfers

Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie
www.kich.nl.

Centraal Bureau voor de statistiek
www.cbs.nl

Planbureau voor de Leefomgeving, Grootschalige Concentratiekaart Nederland
www.mnp.nl

COLOFON

PLAN-MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED VENRAY

OPDRACHTGEVER:

GEMEENTE VENRAY

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

M. Fick
M. Gerlach
F. Dotinga
K. Albers

GECONTROLEERD DOOR:

M. Siecker

VRIJGEGEVEN DOOR:

F. Dotinga

19 oktober 2009
074286694:0.3!

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.